

**T.C
HALIÇ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK MUSİKİSİ ANASANAT DALI**

**TEKİRDAĞ-ŞARKÖY YÖRESİNDE DERLENEREK TRT
REPERTUVARINA ALINMIŞ SÖZLÜ EZGİLERİN, GÜNÜMÜZDEKİ
İCRALARIYLA KARŞILAŞTIRILMASI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Kenan Serhat İNCE**

**Tez Danışmanları
Yrd. Doç. Dr. Adnan ÇOBAN / Öğr. Gör. Yücel PAŞMAKÇI**

**OCAK, 2016
İstanbul**

T.C.

HALIÇ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Türk Musikisi Anabilim/Anasanat Dalı Türk Musikisi Programı Tezli Yüksek Lisans
öğrencisi Kerem Serhat İUÇF tarafından hazırlanan
"Tekirdağ-Sarköy Yöresinden Derlenerek TRT Repertuarına
Alınmış Sözlü Ezgilerin Günümüzdeki İncelenebilirliği" adlı bu çalışma jürimizce Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Sınav Tarihi : 5.11.2016

(Jüri Üyesinin Ünvanı, Adı, Soyadı ve Kurumu) :

İmzası :

Jüri Üyesi: Yrd. Doç. Dr. Adnan Çoban
Danışman: Haliç Üniv. ^{Türk} Musikisi ASD/ABD Öğr. Üyesi

T. Çoban

Jüri Üyesi: Öğr. Gör. Yücel Paşamaklı
Haliç Üniv. ^{Türk} Musikisi ASD/ABD Öğr. Üyesi

Jüri Üyesi: Yrd. Doç. Dr. Gülşen Erdal
Kocaeli Üniv. ^{Genel} Musikisi ASD/ABD Öğr. Üyesi

Gülşen Erdal

Jüri Üyesi: Yrd. Doç. Dr. Sirin Karadeniz Güney
İTÜ Üniv. ^{Kompozisyon} Musikisi ASD/ABD Öğr. Üyesi (Yedek)

Jüri Üyesi:
..... Üniv. ASD/ ABD Öğr. Üyesi (Yedek)

ÖNSÖZ

“Tekirdağ Şarköy yöresinde derlenerek TRT Repertuarı’na alınmış sözlü ezgilerin, günümüzdeki icralarıyla karşılaştırılması” adlı çalışma T. C. Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk musikisi Ana Sanat Dalı Yüksek Lisans Program’ında tez olarak hazırlanmıştır.

Bu araştırma, belli bir yörede, derlenmesinin üzerinden 50 yıl gibi uzun bir sürenin geçmesiyle söz konusu kültürün, kaybını, değişimini ve muhafazasını tespit etmek amacıyla yapılmış olup, tespitler üzerine öneriler getirmeyi amaçlamaktadır.

Araştırmanın her aşamasında yardımlarını ve desteklerini benden esirgemeyen, her sorumu yanıtlayan ve bana yol gösteren tez danışmanım kıymetli hocam Yücel Paşmakçı’ya, Yrd. Doç. Dr. Adnan Çoban’a, sevgili hocam Yrd. Doç. Dr. Şirin Karadeniz’e, akademik çalışmalarında beni yüreklendirip destekleyen ağabeyim Kemal Karaöz’e, Şarköy’de çalışmama katkı sağlayan kıymetli kaynak kişiler, Mustafa Karayer ve Remziye Karayer Meriç, Cemil Çil ve Fikret Çil, Ahmet Tekay, Yaşar Meral, Mustafa Çakır ve Paşa Çakır’a, öğrencim Yunus Emre Yıldız’a, uzaktan dahi desteğini esirgemeyen sevgili babam Cevat İnce’ye ve Annem’e sonsuz teşekkür ederim.

Kocaeli, 2015

Kenan Serhat İNCE

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

ÖNSÖZ	I
İÇİNDEKİLER.....	II
KISALTMALAR	III
TABLO LİSTESİ.....	IV
ŞEKİL LİSTESİ	V
ÖZET	VI
ABSTRACT	VII

1. GİRİŞ.....	1
2. TEKİRDAĞ İLİ ŞARKÖY İLÇESİ'NİN TANIMLANMASI.....	3
2.1. Şarköy'ün Tarihi	3
2.2. Şarköy'ün Coğrafi Konumu	4
2.3. Şarköy'ün Nüfus Bilgileri	7
2.4. Şarköy'ün Ekonomik Yapısı	8
2.5. Şarköy'ün Sosyokültürel Yapısı.....	11
3. ŞARKÖY'DE DERLENMİŞ TÜRKÜLERİN İNCELENMESİ	13
3.1. Bağya Girdim Bağ Budanmış.....	15
3.1.1. Kaynak Kişi Bilgileri.....	17
3.1.2. Bağya Girdim Bağ Budanmış Adlı Türkünün Hikayesi	19
3.2. Beyler Bahçesinde Bir Kuzu Meler.....	21
3.2.1. Kaynak Kişi Bilgileri.....	23
3.2.2. Beyler Bahçesinde Bir Kuzu Meler Adlı Türkünün Hikayesi	23
3.3. Dramanın İçinde Yaparlar Pazar	24
3.3.1. Kaynak Kişi Bilgileri.....	25
3.3.2. Dramanın İçinde Yaparlar Pazar Adlı Türkünün Hikayesi	25
3.4. Varın Sorun Babasına.....	26
3.4.1. Kaynak Kişi Bilgileri.....	29
3.4.2. Varın Sorun Babasına Adlı Türkünün Hikayesi.....	29
3.5. Gideriz Biz İkimiz	30
3.5.1. Kaynak Kişi Bilgileri.....	32
3.5.2. Gideriz Biz İkimiz Adlı Türkünün Hikayesi.....	33
3.6. Bir Evler Yaptırdım (Alaybey).....	34
3.6.1. Kaynak Kişi Bilgileri.....	35
3.6.2. Bir Evler Yaptırdım (Alaybey) Adlı Türkünün Hikayesi	37

3.7. Bir Sarı Yılan Kovaladı Beni	39
3.7.1. Kaynak Kişi Bilgileri.....	41
3.7.2. Bir Sarı Yılan Kovaladı Beni Adlı Türkünün Hikayesi	43
3.8. Bağya Gider Al Topuklu Nazike	44
3.8.1. Kaynak Kişi Bilgileri.....	45
3.8.2. Bağya Gider Al Topuklu Nazike Adlı Türkünün Hikayesi.....	45
3.9. Çıksam Daylerin Başına	47
3.9.1. Kaynak Kişi Bilgileri.....	48
3.9.2. Çıksam Daylerin Başına Adlı Türkünün Hikayesi.....	51
3.10. Bir Fırtına Tuttu Bizi	52
3.10.1. Kaynak Kişi Bilgileri.....	53
3.10.2. Bir Fırtına Tuttu Bizi Adlı Türkünün Hikayesi.....	53
3.11. Bursadan Alma Tuzu.....	55
3.11.1. Kaynak Kişi Bilgileri.....	56
3.11.2. Bursa'dan Alma Tuzu Adlı Türkünün Hikayesi	58
3.12. Atımı Bayledim Delikli Taşa.....	59
3.12.1. Kaynak Kişi Bilgileri.....	60
3.12.2. Atımı Bayledim Delikli Taşa Adlı Türkünün Hikayesi	64
3.13. Şu Kabak Çiçeği Ne Açar Ne Kokar	65
3.13.1. Kaynak Kişi Bilgileri.....	67
3.13.2. Şu Kabak Çiçeği Ne Açar Ne Kokar Adlı Türkünün Hikayesi.....	69

4. ŞARKÖY'DE DERLENMİŞ TÜRKÜLERİN ALINAN YENİ KAYITLARININ İNCELENMESİ VE İLK KAYITLARLA KARŞILAŞTIRILMASI	70
4.1. Bağya Girdim Bağ Budanmış	71
4.2. Beyler Bahçesinde Bir Kuzu Meler	73
4.3. Dramanın İçinde Yaparlar Pazar	76
4.4. Varın Sorun Babasına	78
4.5. Gideriz Biz İkimiz	82
4.6. Bir Evler Yaptırdım (Alaybey).....	85
4.7. Bir Sarı Yılan Kovaladı Beni.....	87
4.8. Bağya Gider Al Topuklu Nazike	91
4.9. Çıksam Daylerin Başına	93
2.10. Bir Fırtına Tuttu Bizi	94
2.11. Bursadan Alma Tuzu	96
2.12. Atımı Bayledim Delikli Taşa.....	100
2.13. Şu Kabak Çiçeği Ne Açar Ne Kokar	103
5. SONUÇ	112
6. KAYNAKLAR.....	115
7. ÖZGEÇMİŞ	118

KISALTMALAR

T.R.T	: Türkiye Radyo Televizyon
T.H.M.	: Türk Halk Müziği
Rep.	: Repertuvar
(K.S.İ)	: Kenan :Serhat İnce
(M.K.)	: Mustafa Karayer
(M.Ç.)	: Mustafa Çakır
(Y.M.)	: Yaşar Meral
İTÜ	: İstanbul Teknik Üniversitesi
TMDK	: Türk Müziği Devlet Konservatuvarı
Yrd. Doç. Dr.	: Yardımcı Doçent Doktor
Öğr. Gör.	: Öğretim Görevlisi
M.Ö.	: Milattan önce
M.S.	: Milattan sonra
TKTM	: Tekirdağ İl Kültür Turizm Müdürlüğü
Pdf.	: Portable document format (taşınabilir belge biçimi)
Dr.	: Doktor
Km.	: Kilometre
A.Ş.	: Anonim Şirketi

TABLO LİSTESİ

Sayfa No

Tablo 1: Yörede incelemesi yapılmış 13 türkünün bölüm ve adetlerine göre incelemesi.....	108
Tablo 2: Türkülerin değişim oranları.....	110

ŞEKİL LİSTESİ

Sayfa No

Şekil 2.1: Türkiye Haritası.....	5
Şekil 2.2: Tekirdağ İl ve İlçeleri Haritası.....	6
Şekil 2.3: Şarköy İlçe Haritası.....	7
Şekil 2.4: Tekirdağ Nüfus Dağılımı.....	8
Şekil 3.1: Bağya Girdim Bağ Budanmış adlı türkünün TRT notası.....	16
Şekil 3.2: (Çavuş) Mustafa Karayer.....	19
Şekil 3.3.1: Beyler Bahçesinde Bir Kuzu Meler adlı türkünün TRT notası.....	21
Şekil 3.3.2: Beyler Bahçesinde Bir Kuzu Meler adlı türkünün TRT notası-2.....	22
Şekil 3.4: Dramanın İçinde Yaparlar Pazar adlı türkünün TRT notası.....	25
Şekil 3.5.2: Varın Sorun Babasına adlı türkünün TRT notası.....	28
Şekil 3.5.2: Varın Sorun Babasına adlı türkünün TRT notası-2.....	29
Şekil 3.6.1: Gideriz Biz İkimiz adlı türkünün TRT notası.....	32
Şekil 3.6.2: Gideriz Biz İkimiz adlı türkünün TRT notası-2.....	33
Şekil 3.7: Remziye Karayer Meriç.....	35
Şekil 3.8: Bir Evler Yaptırdım (Alaybey) adlı türkünün TRT notası.....	36
Şekil 3.9: Kör Ahmet (Solda), (Keş) Hasan Karayer (Sağda).....	38
Şekil 3.10: (Keş) Hasan Karayer (Solda), Mustafa Karayer (Sağda).....	39
Şekil 3.11.1: Bir Sarı Yılan Kovaladı Beni adlı türkünün TRT notası.....	41
Şekil 3.11.2: Bir Sarı Yılan Kovaladı Beni adlı türkünün TRT notası-2.....	42
Şekil 3.12: Cemil Çil.....	45
Şekil 3.13: Bağya Gider Al Topuklu Nazike adlı türkünün TRT notası.....	46
Şekil 3.14: Çıksam Daylerin Başına adlı türkünün TRT notası.....	49
Şekil 3.15: Fatma Çil (Ortada), Süleyman Altınok-Şarköy Bel.Başk.(Sağda).....	51
Şekil 3.16: Fatma Çil.....	52
Şekil 3.17: Fatma Çil-2.....	53
Şekil 3.18: Bir Fırtına Tuttu Bizi adlı türkünün TRT notası.....	54
Şekil 3.19: Bursadan Alma Tuzu adlı türkünün TRT notası.....	57
Şekil 3.20: (Çan) Ahmet Tekay.....	59
Şekil 3.21: (Çan) Ahmet Tekay-2.....	60
Şekil 3.22: Atımı Bayledim Delikli Taşa adlı türkünün TRT notası.....	61
Şekil 3.23: (Tini) Mustafa Çakır.....	64
Şekil 3.24: Paşa Çakır.....	65
Şekil 3.25: (Partal) Recep Çakır.....	65
Şekil 3.26.1: Şu kabak Çiçeği Ne Açar Ne Kokar adlı türkünün TRT notası.....	67
Şekil 3.26.2: Şu kabak Çiçeği Ne Açar Ne Kokar adlı türkünün TRT notası-2.....	68
Şekil 3.27: (Müdür) Yaşar Meral.....	70
Şekil 4.1: Bağya Girdim Bağ Budanmış adlı türkünün yeni alınan notası.....	73
Şekil 4.2: Beyler Bahçesinde Bir Kuzu Meler adlı türkünün yeni alınan notası.....	75
Şekil 4.3: Dramanın İçinde Yaparlar Pazar adlı türkünün yeni alınan notası.....	78
Şekil 4.4.1: Varın Sorun Babasına adlı türkünün yeni alınan notası.....	80
Şekil 4.4.2: Varın Sorun Babasına adlı türkünün yeni alınan notası-2.....	81
Şekil 4.4.3: Varın Sorun Babasına adlı türkünün yeni alınan notası-3.....	82
Şekil 4.5.1: Gideriz Biz İkimiz adlı türkünün yeni alınan notası.....	84

Şekil 4.5.2: Gideriz Biz İkimiz adlı türkünün yeni alınan notası-2.....	85
Şekil 4.6: Bir Evler Yaptırdım (Alaybey) adlı türkünün yeni alınan notası.....	87
Şekil 4.7.1: Bir Sarı Yılan Kovaladı Beni adlı türkünün yeni alınan notası.....	89
Şekil 4.7.2: Bir Sarı Yılan Kovaladı Beni adlı türkünün yeni alınan notası-2.....	90
Şekil 4.7.3: Bir Sarı Yılan Kovaladı Beni adlı türkünün yeni alınan notası-3.....	91
Şekil 4.8: Bağya Gider Al Topuklu Nazike adlı türkünün yeni alınan notası.....	93
Şekil 4.9 : Bir Fırtına Tuttu Bizi adlı türkünün yeni alınan notası.....	96
Şekil 4.10.1 : Bursadan Alma Tuzu adlı türkünün yeni alınan notası.....	98
Şekil 4.10.2 : Bursadan Alma Tuzu adlı türkünün yeni alınan notası-2.....	99
Şekil 4.11 : Atımı Bayledim Delikli Taşa adlı türkünün yeni alınan notası.....	102
Şekil 4.12.1 : Şu Kabak Çiçeği Ne Açar Ne Kokar adlı türkünün yeni alınan notası.....	105
Şekil 4.12.2 : Şu Kabak Çiçeği Ne Açar Ne Kokar adlı türkünün yeni alınan notası-2.....	106
Şekil 4.12.3 : Şu Kabak Çiçeği Ne Açar Ne Kokar adlı türkünün yeni alınan notası-3.....	107

GENEL BİLGİLER

Adı ve Soyadı : Kenan Serhat İNCE
Anasanat Dalı : Sosyal Bilimler
Programı : Türk Musikisi
Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Adnan ÇOBAN / Öğr. Gör. Yücel PAŞMAKÇI
Tez Türü ve Tarihi : Yüksek Lisans Tezi - Ocak 2016
Anahtar Kelimeler : Tekirdağ, Şarköy, Türkü, Derleme, Yöre, İcra, Halk Müziği, Alan Araştırması, Müzik, Kültür, Müzik Kültürü.

TEKİRDAĞ-ŞARKÖY YÖRESİNDEN DERLENEREK TRT REPERTUVARINA ALINMIŞ SÖZLÜ TÜRKÜLERİN, GÜNÜMÜZDEKİ İCRALARIYLA KARŞILAŞTIRILMASI

ÖZET

Kültür, doğası gereği değişkendir. Zaman, göç ve yayın gibi bazı etkenler, değişimi hızlandırır. Bazen de değişmeden kalmasına sebep olur. Bu çalışma, geçmişte Yücel Paşmakçı tarafından Tekirdağ ili Şarköy ilçesinde derlenmiş türkülerin, yörelerinde hala icra edilip edilmediğinin tespitini, günümüzdeki icraları ile karşılaştırılmasını ve değişimlerinin incelenmesini içerir. Elde edilen veriler Tekirdağ ili Şarköy ilçesi ve çevresinden yapılan alan çalışmaları ile tespit edilmiştir.

GENERAL KNOWLEDGE

Name and Surname : Kenan Serhat İNCE
Department : Social Sciences
Program : Turkish Music
Thesis Advisor : Yrd. Doç. Dr. Adnan ÇOBAN / Öğr. Gör. Yücel PAŞMAKÇI
Thesis Type and Date : Master Thesis - January 2016
Key Words : Tekirdağ, Şarköy, Folksong, Compilation, Region, Performance, Folk Music, Field Study, Music, Musical Culture.

COMPARISON OF ORAL FOLKSONGS WHICH ARE COMPILED FROM TEKİRDAĞ-ŞARKÖY REGION AND TAKEN INTO TRT'S REPERTOIRE, TO THEIR CURRENT PERFORMANCES.

ABSTRACT

Culture varies over time by its nature. Factors such as time, migration and publications accelerates this variation and on some occasions the very same factors are the reason for its steady state. This study features determination of the songs that are compiled from Tekirdağ city's Şarköy district in the past by Yücel Paşmakçı that if they are being still performed in their own regions, comparison to their current performances and observations of the changes. Acquired datas are collected from Terkirdağ city's Şarköy district by means of field studying.

1.GİRİŞ

Bu çalışma, Tekirdağ ili Şarköy ilçesinde derlenmiş türkülerin, yarım asır gibi bir sürede, zaman, dış etkenler ve benzeri unsurlardan dolayı değişime uğrayıp uğramadığını tespit etmek, çıkan sonucun her iki durumunda da sebeplerini saptamak ve bu bilimsel çalışma neticesinde alınması gereken önlemleri belirlemek amacıyla yapılmıştır. Çalışmayı sağlıklı yürütebilmek için, alan araştırması yöntemi uygulanmıştır. Çalışmanın ve araştırmanın uygulanabilirliğini kolaylaştırmak için bir mübadele bölgesi olan Tekirdağ ili Şarköy ilçesi seçilmiş, yöresi Şarköy olan türkülerin yanı sıra, yöresi Rumeli veya Selanik olup Şarköy'de derlenmiş türküler de dahil edilmiştir. Tezin alan araştırmaları kısmı röportajlar ve çekimlerle gerçekleştirilmiştir.

Çalışma 5 ana bölümden oluşmaktadır 1. Bölümde Giriş, çalışmanın amacı yöntemi, 2. Bölüm'de Tekirdağ ili Şarköy ilçesinin Tanımlanması, 3. Bölüm'de Şarköy'de Derlenmiş Türkülerin İncelenmesi, 4. Bölüm'de Şarköy'de Derlenmiş Türkülerin Alınan Yeni Kayıtlarının İncelenmesi ve İlk Kayıtlarla Karşılaştırılması, 5.Bölüm'de ise alan araştırmaları ve yapılan dikteleri ile ilk kayıtlar arasında yapılan karşılaştırmalardan elde edilmiş sonuç ve öneriler yer almaktadır.

Öncelikle TRT Türk Halk Müziği Repertuarı tamamen taranmış ve yörede derlenmiş türküler, yörede derleme çalışmaları yapmış tek kişi olan Yücel Paşmakçı ile tespit edilip, kaynak kişi taramaları yapılmıştır. Söz konusu türkülerin kaynak kişilerine ulaşamaması durumunda, diğer kayıt alınabilecek kaynak kişiler tespit edilirken, notayı deşifre edip icra edebilecek seviyede olmamasına, yeni nesile dahil olmamasına ve mahalli olmasına dikkat edilmiştir. Farklı tarihlerde birden çok kez alana gidilip söz konusu türkülerin kaynak kişileriyle, kaynak kişilerin yakınlarıyla ve müzikle ilgili kaynak aktarabilecek diğer kişilerle görüşülmüştür. Hepsinden söz konusu türkülerin icrası istenmiş, ses ve video kaydı alınmıştır. Kaydı alınmış olan bu türkülerin dikteleri yapılmış ve moose programı ile dijital ortama geçirilmiştir. Yücel Paşmakçı'nın geçmiş zamanda derlemiş olduğu TRT Repertuarı'na kayıtlı türkülerin notalarıyla, hiçbir bilgi atlanmaksızın kayıt edilen ve tarafımızca dikte edilen türküler karşılaştırılmıştır. Ezgi, donanım, usul, ölçü, söz ve yöre tavrı bakımından incelenmiştir. İnceleme sonucunda türküler değişim oranlarına göre sınıflandırılmıştır. Türküler, değişime uğramaya en müsait kültür öğeleridirler. Bazı etkenler değişimi hızlandırıcı rol oynarlar. Bazıları da muhafaza edici özellik gösterirler. Bu çalışmada, her iki sonucun değerlendirmesi yapılmış, her ikisinin de sebep-sonuçları saptanmış, önlem ve önerileri yapılmıştır. Küçük ölçekte yapılmış olan bu çalışmanın, öncelikle diğer yörelerde de uygulanmasını, kendi yöreme hizmet etmesini, bundan sonraki yapılacak karşılaştırmalı Türk Halk Müziği çalışmalarına yardımcı olmasını temenni ediyorum.

2. TEKİRDAĞ İLİ ŞARKÖY İLÇESİNİN TANIMLANMASI

Bu bölümde Şarköy'ün tarihi, coğrafi, nüfus ve sosyokültürel bakımdan bilgiler yer almaktadır.

2.1. Şarköy'ün Tarihi

Şarköy'ün bugünkü yerinde Antik ve Bizans devri haritalarında Tristatis, Agora gibi oturma yerlerine rastlanmaktadır. Rumeli'yi fetheden Orhan Bey'in en büyük oğlu Süleyman Paşa zamanında ŞEHİRKÖY diye anılan adı, buraya Anadolu'dan göç eden Yörük Türklerin ağzında, şehirden Şar'a dönüştürülmüş ve Şarköy diye söylenmiştir.

Şarköy ilçesinin batısında Kızılcaterzi Mahallesi Buruneren çiftliği ve Fener Karadutlar mevki ile Sofuköy'de M.Ö. 6000-3000 yıllarına ait yerleşmeler tespit edilmiştir. Bu yerleşmelerde savaş ve günlük kullanım aracı olarak kullanılan taş baltaların üretildiği ortaya çıkarılmıştır. Şarköy İğdebağları (Araplı) Mahallesi Kozman deresi mevkiinde erken devir çağına ait (M.Ö.1200) bronz eserler bulunmuştur. Bu eserler o dönemin maden kültürünü ne derece önemli olduğunu göstermekle birlikte aralarında Miken kılıçlarının da bulunması Ege dünyasıyla Trakya arasındaki ilişkileri göstermektedir.

M.Ö. 750-550 yılları arasında Yunanlılar Traklarla karşılıklı anlaşarak il kıyılarında koloniler kurmuşlardır. Kipert'in antik haritasına göre, il sınırları içinde ve Marmara Denizi kıyısında kurulan koloniler batıdan doğuya doğru şunlardır: Heraklea (Eriklice), Hora (Hoşköy), Ganos (Ganoz), Bizatnhe-Panion (Barbaros). M.Ö. 168-M.S. 395 yılları arasında bölgeye Romalılar hâkim olurlar. Bu dönemde yöre, yarı bağımsız yaşamış Trak kavimleri Romalıların hâkimiyetine uzun zaman direnmişlerdir.

Süleyman Paşa 1354 tarihinde Gelibolu'yu aldıktan sonra Şarköy ve Mürefte'yi alamadan fütühatını Tekirdağ'a uzatmıştır. 1356 tarihinde ani ölümünden önce Şarköy'ü de fethetmiştir. Süleyman Paşa'nın ölümünden sonra Şarköy'ü Bizanslılar tekrar geri almışlar ise de, I. Sultan Murat tahta geçer geçmez, 1362 yılında Şarköy'ü yeniden almıştır. Osmanlı Türklerinin Rumeli'yi almalarını sağlayan kuvvetlerin başında Yörükler, onlardan kurulmuş Yayalar ve Müsellemeler gelir. Sultan Orhan zamanında başlayıp Fatih'e kadar, gittikçe hızı azalarak süregelen ve büyük Yörük akını, çok kısa zamanda il topraklarını kolayca doldurdu ve Türkleştirdi. Örneğin; Araplı (İğdebağları) Köyü Suriye Yörükleri tarafından kurulmuştur. Balkan Savaşı'nda ordularımız 15-21 Ekim 1912 tarihli Lüleburgaz Savaşı'nda yenilince Çatalca'ya kadar çekildi. 4-20 Kasım tarihinde Çatalca'ya saldıran Bulgarlar bir netice alamayınca iki aylık bir mütareke imzalandı. Bu arada Şarköy ve Gelibolu cephesini 2. Tümen takviyeli olarak savunmakta idi. Mütareke bitince Bulgarlar 22 Aralık 1912 tarihinde 10. Kolordu taburlarını Marmara kıyılarından taşıyarak Şarköy'e çıktılar. 10 Haziran'da ordumuz taarruza geçerek Şarköy, Mürefte başta olmak üzere tüm Trakya topraklarını Bulgarlardan kurtardılar.

Dünya Savaşı sonrası gelişen olaylar neticesinde 20 Temmuz 1920 günü Yunanlılar Tekirdağ kıyılarına çıkartma yaptılar. Rum ve Ermenilerin içerden savaşa katılmaları ve Yunan işgal kuvvetlerine yardımcı olmaları sonunda birliklerimiz gerilediler. Hatta bir de Şarköy çıkarması yapıldı fakat başarılı olunamadı (Gülen, 2010: 38). Şarköy 2,5 yıl kadar Yunan işgali altında kaldı. Şarköy 17 Kasım 1922 günü Yunan işgalinden kurtuldu.

Şarköy'ün hangi tarihte ilçe olduğu bilinmemekte ise de; 30 Mayıs 1926 tarih ve 877 Sayılı Mülki Teşkilat Kanunu ile bağlı bulunduğu Gelibolu ilinin ilçe olması üzerine Gelibolu'dan bağlantısı kesilerek Tekirdağ iline bağlanmış, bu tarihte ilçe olan Mürefte ise bucak merkezine dönüştürülerek köyleriyle birlikte Şarköy ilçesine bağlanmıştır ("Şarköy," 2010).

24 Temmuz 1923'te imzalanan Lozan Barış Antlaşması'na göre: "Türkiye'deki Rumlar ile Yunanistan'daki Türkler mübadele edilecekler"di. Böylece bu antlaşmanın

imzalanmasından sonra Selanik'ten, Makedonya'dan, Nutya'lılar¹, Sıbıska'lılar², Karacaova'lılar³, Mayadağ'lılar⁴, Vodina'lılar⁵, Bosna'lılar, Arnavut'lar, Yağköylü'ler ve Toromon'lular Şarköy ilçesine yerleşmişlerdir.

Yöreye yerleşen Türk göçmenlere Rum'lardan kalan evler ve mallar verilmiştir. Bugün nüfusunun büyük bir çoğunluğu Balkan ülkelerinden, özellikle de Yunanistan'dan göç etmiş olanlar ve onların çocukları meydana getirmektedir (Çorba, 1993: 3).

2.2. Şarköy'ün Coğrafi Konumu

Tekirdağ, Türkiye'nin kuzeybatısında, Marmara denizinin kuzeyinde ve tamamı Trakya topraklarında yer alan 3 ilden biri olup, 6313 km². yüzölçümüne sahiptir. Marmara denizi ve Karadeniz'e kıyısı bulunan Tekirdağ ili; Türkiye'de iki denize kıyısı olan 6 ilden biridir. Marmara denizinin kuzeyinde ve tamamı Trakya topraklarında yer alan Tekirdağ; doğudan Silivri ve Çatalca ilçeleriyle, kuzeyden Kırklareli iline bağlı Vize, Lüleburgaz, Babaeski ve Pehlivan köy ilçeleriyle çevrili olup, Kuzeydoğudan Karadeniz'e 1.5 km.lik bir kıyısı bulunmaktadır. Tekirdağ'ın Merkez İlçe ile birlikte 9 ilçesi, 24 kasabası ve 256 köyü bulunmaktadır (Tekirdağ Kültür Turizm Müdürlüğü [TKTM], 2015).

Şekil 2.1: Türkiye Haritası

Kaynak: <http://www.canakkaleli.com/turkiye-iller-haritasi.html>

Araştırmaya konu olan Tekirdağ'ın Şarköy ilçesi, Trakya'nın en batısında 41 derece 31 dakika kuzey enlemleri ile 26 derece 43 dakika - 28 derece 08 dakika doğu boylamları arasında yer alır. Tekirdağ ilinin 7 ilçesinden birisidir. Kuzeyinde Malkara, kuzeydoğusunda Tekirdağ Merkez, güneyinde Marmara Denizi, batısında Gelibolu bulunmaktadır. Tekirdağ, Marmara yolunun 48. km.'sinde bulunan Karıştırılan yolundan güneye ayrılan 38 km.'lik asfalt yolda il merkezine 86 km. uzaklıktadır. Merkez bucağı dışında bucağı ve 27 köyü vardır (Çorba, 1993: 1-2).

¹ Bulgaristan ile Yunanistan arasında, mübadele yapılan bir yerleşim yeri.

² Bulgaristan'da Türkler ve Bulgarların yaşadığı bir yerleşim yeri.

³ Makedonya civarında bir yerleşim yeri.

⁴ Yunanistan ve Makedonya arasında, yerleşim yerlerinden oluşan bir bölge.

⁵ Makedonya'da Türkler, Makedonlar ve Slavların yaşadığı bir belde.

Şekil 2.2: Tekirdağ İl ve İlçeleri Haritası

Kaynak: <http://www.csb.gov.tr/iller/tekirdag/>

Yüz ölçümü 481 km² olan Şarköy'ün orta ve kuzey kesimi dağlık alanlardan oluşur. Uçakbaşı Tepesi'nde 924 metreye ulaşan ve Işıklar Dağı olarak da bilinen Ganos Dağı, ilçe toraklarını engebelenendirir. Bu dağ ıstranca Dağları'ndan sonra Trakya'nın en yüksek noktasını oluşturur. Şarköy'de Akdeniz iklimi (mikroklima) hüküm sürer. Yazları sıcak, kışları ılık ve yağışlıdır. Bazı kışlar Balkanlar üzerinden gelen soğuk hava akımlarından etkilenir ("Şarköy," 2010).

Şekil 2.3: Şarköy İlçe Haritası

Kaynak: <http://mursallikooperatifi.com/-let-s-m.html>

2.3. Şarköy'ün Nüfus Bilgileri

Şarköy'ün nüfusu 1927'de 2.357 iken, 1990'da 11.425'e ulaşmıştır. İlçenin nüfusu 15.819 erkek, 15.705 olmak üzere toplam 31.524'tür. İlçe merkezine bağlı 2 belde, 26 köy ve 5 mahalleden oluşmaktadır. Söz konusu veriler kış nüfusuna ait olup, deniz ve tatil sebebiyle yaz nüfusunun 200.000'i aştığı tahmin edilmektedir ("Şarköy Belediyesi," 2012).

İlçelere göre il/ilçe merkezi ve belde/köy nüfusu - 2014

	İl/ilçe merkezi			Toplam		
	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
Tekirdağ	123.119	64.216	58.903	123.119	64.216	58.903
Çerkezköy	235.630	121.074	114.556	235.630	121.074	114.556
Çorlu	57.613	29.872	27.741	57.613	29.872	27.741
Ergene	33.488	17.461	16.027	33.488	17.461	16.027
Hayrabolu	92.003	47.875	44.128	92.003	47.875	44.128
Kapaklı	53.014	27.155	25.859	53.014	27.155	25.859
Malkara	23.476	12.245	11.231	23.476	12.245	11.231
Marmaraeğlisi	26.821	13.665	13.156	26.821	13.665	13.156
Muratlı	47.522	24.224	23.298	47.522	24.224	23.298
Saray	182.522	93.350	89.172	182.522	93.350	89.172
Süleymanpaşa	31.524	15.819	15.705	31.524	15.819	15.705
Şarköy	906.732	466.956	439.776	906.732	466.956	439.776
Toplam						

Açıklamalar:

İl, ilçe, belediye, köy ve mahallelere göre nüfuslar belirlenirken; Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü (NVIİM) tarafından, ilgili mevzuat ve idari kayıtlar uyarınca Ulusal Adres Veri Tabanı'nda yerleşim yerlerine yönelik olarak yapılan idari bağıllık, tüzel kişilik ve isim değişiklikleri dikkate alınmaktadır.

Şekil 2.4: Tekirdağ Nüfus Dağılımı

Kaynak: <http://www.tuik.gov.tr/ilGostergeleri/iller/TEKIRDAG.pdf>

Şarköy'ün yerleşim biçimi, eski pazar yanı Camikebir Mahallesi gacallar, romanlar ve kalaycılar dan oluşmaktadır. Gacal, mübadeleden önce Şarköy'de yaşayan kişilere denmektedir. Romanlar (çingeneler) 300 aileden 1200 kişi civarı nüfus, kalaycılar, 1980'den sonra Malkara Doluköy ve Keşan İpsala'dan göç eden 200 aileden 1000 kişi kadardır. Cumhuriyet Mahallesi ve İstiklal Mahallesi'nde oturan 7000 kişilik aileler ise savaştan sonra göç ederek yerleşmişlerdir. Bu aileler Nutyalı, Arnavut, Muhacir, Pomak⁶, Bulgaristan muhacirleri gibi ailelerdir. Çengelli Mahallesi, Uluman Mahallesi Kızılcaterzi Mahallesi'nde Gacallar bulunmaktadır. Eriklice Mahallesi, Gaziköy mahallesinde Mayadağ ağaç Mahallesinde pomaklar (Yayaağaç, eski bir Rum yerleşimidir. mübadele süresince köydeki Rum halk Yunanistan'a yollanmış ve Yunanistan'ın Drama Bölgesi'nde yaşayan Pomaklar da köye getirilmiştir. Köyde pomakça halen %90 oranında bilinmekte ve kullanılmaktadır.) Yeniköy Mahallesi Sefaköy Mahallesi muhacirler ve Hoşköy Mahallesi'nde Nutyalılar yaşamaktadır. Uçmakdere Mahallesi 1924 yılındaki mübadele ile köydeki bu Mahalle Yunanistan'a göç etmiş yerlerine Selanik'in Gevgeli-Kara Sinan⁷ ve Mayadağ kazalarından gelen Türkler yerleştirilmiştir. Köyde Osmanlı'ya ait hiçbir kültür mirası olmaması manidardır. (Şarköy Nüfus Müdürlüğü'nden alınmıştır.)

2.4. Şarköy'ün Ekonomik Yapısı

İlçemiz ekonomisinde ağırlıklı olarak tarım sektörü yer almaktadır. Tarımda ağırlığı bağcılık ve zeytincilik teşkil etmektedir. Kiraz ve diğer meyveler de üretilmektedir. Sulu tarım arazisi yok denecek kadar azdır.

Tarım bakımından incelendiğinde, mikro klima özelliği gösteren ilçemizde çok yönlü tarım yapılmaktadır. Ekiliş alanı olarak % 47,31 oranı ile ilk sırada tarla ürünleri yer alsa da ekonomik yönden en çok gelir getiren ürünler sırasıyla; üzüm, zeytin, buğday daha sonra ayçiçeği ve diğer tarla ürünleri yer almaktadır.

İlçemizin Doğusunda kalan merkez arazisi ve sahil köylerinde bağcılık ve zeytincilik ön planda yer alırken diğer bölgelerde tarla ziraatı ağırlık kazanmıştır. İç kısımlarda kalan köylerde ise bağ alanları dışındaki yerlere buğday ve arpa ekilişi yapıldığı görülmektedir.

İlçemiz bağcılık ve buna bağlı olarak şarapçılıkta büyük bir potansiyele sahiptir. Hali hazırda, İlçemizde 29.649 dekar bağ alanı ve 19.700 tonu şaraplık, 10.063,9 tonu sofralık

⁶ Bir muhacir türü.⁷ Geçmişte Yunanistan, sınırların değişimiyle Makedonya içinde kalan bir yerleşim yeri.

olmak üzere, toplam 29.763,90 ton civarında yıllık üretime sahiptir. İlçemizde halen bu üzümlerin işlendiği (38) adet irili ufaklı şarap fabrikası ve imalathanesi mevcuttur. 1.200.000'den fazla zeytin ağacı olan bölgede 13.000 ton zeytin üretimi ile bölgenin can damarını zeytin oluşturmakta ve bu zeytinler Marmara Birlik tarafından işlenmektedir ("Şarköy Belediyesi," 2012).

Hayvancılık işletmeleri, İlçe genelinde, çoğunluğu 1-3 baş hayvan sayısına sahip küçük aile işletmeleri şeklindedir. İlçemizin hayvan varlığı aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 2.1: Hayvan Varlığı Tablosu.

CİNSİ	MİKTARI (ADET)
SİĞİR	7.500
KOYUN	8.000
KEÇİ	17.000
AT	400
ARI KOLONİSİ	3.200

Kaynak: (Şarköy Kaymakamlığı [Sarkoy], 2015)

Şarköy'de sanayi gelişmemiştir. Gıda sanayinde (38) değişik kapasiteli şarap üreticisi bulunmakta olup toplam kapasiteleri (35.085.000) litredir. İlçemizdeki en büyük şarap üreticisi yıllık (4.910.410) litre üretim kapasitesiyle özelleştirilen Tekel'i alan Mey Alkollü İçecekler A.Ş.'dir. İlçemizdeki 2011 yılı üzüm rekoltesinin yaklaşık (30.000) dekarlık alanda (30,000) ton olarak gerçekleştiği, şarap üretiminin ise (21.000) ton civarında olduğu tahmin edilmektedir.

2011 yılında ilçemiz mezbahalarında 2119 baş hayvan kesimi gerçekleştirilmiş, bunlardan elde edilen et üretimi 207,04 tondur. 3200 adet arı kovanı mevcut olup 2011 yılı tahmini bal üretimi 8.000 kg. 120 kg kadar da bal mumu üretimi gerçekleştirildiği tahmin edilmektedir.

Su ürünleri üretimi: İlçemizin Marmara Denizine sınır olan kıyı şeridinin uzun olması balıkçılık için olumlu bir ortam yaratmaktadır. İlçe Merkezinde, Hoşköy Beldesinde ve Mürefte Beldesinde olmak üzere 3 adet faal balıkçı barınağı mevcuttur. Merkez, Mürefte ve Hoşköy Beldelerinde olmak üzere 3 adet Su Ürünleri Kooperatifi çalışmalarına devam etmekte olup bu kooperatiflerin 160 kadar ortağı bulunmaktadır.

İlçemizde Kefal, Çinakop, Levrek, Mezgit, Kalkan, İstavrit, Lüfer, Uskumru, Palamut vb. balık ürünleri ile Karides ve Kum Midyesi avcılığı yapılmaktadır. (Şarköy Kaymakamlığı [SARKOY], 2015)

Turizm bakımından incelendiğinde, Şarköy ilçe merkezinde otel, motel ve pansiyonların yatak kapasitesi 750 dolaylarındadır. Haftanın belirli günlerinde turistik amaçlı olarak Avşa, Marmara Adası ve diğer bir çok turistik mekana motor gezileri düzenlenmektedir ("Şarköy Belediyesi," 2012).

Bölgede av turizmi de yapılmaktadır. Bölgenin en zengin av alanı Uçmaktdere civarındır. Tüm Trakya'dan av sezonunda avcılar bölgeye gelmektedirler (Özturgut, 1985:39).

2.5.. Şarköy'ün Sosyokültürel Yapısı

İlçe merkezinde, (1) Anadolu Lisesi, (1) Şarköy Kız Teknik ve Merkez Lisesi, (1) Anadolu Teknik Lisesi, (1) Mesleki Teknik Eğitim Merkezi (AMETEM), (3)'ü İlkokul (3) Ortaokul, (1) İmamhatip Ortaokulu, (1) Anaokulu, Mürefte merkezinde, (1) Çok Programlı Lise, (1) İlkokul, (1) Orta Okul, Hoşköy Kasabası'nda, (1) İlkokul, (1) Ortaokul, Eriklice Köyü'nde (1) İlkokul, (1) Ortaokul, Yeniköy Köyü'nde, (1) İlkokul olmak üzere (19) okul bulunmaktadır.

İlçemizde Taşınmalı Eğitim Sistemi kapsamında 24 köydeki İlkokul çağındaki öğrenci merkezi okullara taşınmaktadır. 24 köy ilkokulundan biri (Beyoğlu, Köyü İlkokulunda da 27 öğrenci) Malkara Müstecep Köyü İlköğretim Okulu'na 23 Köy İlkokulunda Şarköy merkez, belde ve köylerindeki taşıma merkezi ilkokuluna taşınmaktadır. Toplan taşınan öğrenci sayısı (585) kişidir.

Okullarımızda 2013-2014 eğitim-öğretim yılında ilköğretim seviyesinde 2745 ortaöğretim seviyesinde 1046 öğrenci, okul öncesinde 247 öğrenci, özel eğitim seviyesinde 21 öğrenci olmak üzere toplam (4059) öğrenci eğitim öğretim görmektedir.

İlkokul ve ortaokulda (134) lisede (77) ,Zübeyde Hanım Ana Okulunda (4), Halkeğitim Merkezinde (1) olmak üzere toplam 216 öğretmen görev yapmaktadır. Ayrıca Ortaokul ve İlkokulda (21) lisede (11) olmak üzere toplam (32) ücretli öğretmen görev yapmaktadır.

İlçemiz Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğü' nün de Genel Merkezi ve Okuma yazma kursları açılmış olup, 2012-2013 Eğitim öğretim yılında (106) kurs açılmış bu kurslara (2033)kişi katılmıştır.2012-2013 Eğitim Öğretim yılında () kurs açılmış bu kurslara (2422) kişi katılmıştır. İlçemizde **okuma-yazma oranı (%96.1)**'dir (Şarköy Kaymakamlığı [SARKOY], 2015).

2007 yılında faaliyete geçen Şarköy surf okulu kısa zamanda büyük bir gelişme göstermiştir. Şarköy surf okulu 40 adet eğitim board ve yelken takımının yanında 50 adet de ileri seviye board ve yelkeni ile hizmet vermektedir. Şarköy surf okulunda Uluslararası eğitimlik belgesi olan "WDVS İNSTRUCTOR" belgeli 5 eğitimci, surf'e yeni başlayanlara sezon boyu eğitim vermektedir (Şarköy Belediyesi [SARKOY], 2015).

Şarköy'e bağlı Uçmaktdere Köyü'nde Paraşütçüler için atlama sahası olarak belirlenen Postacı Şehitliği Mevkiinden, sahildeki Ayvasıl mevkiine iniş yapılmaktadır.

Uçmaktdere semalarında süzülme için 625 metre yükseklikteki Nişantepe'ye çıkmak gerekmektedir. Burada dört atlayış noktası bulunmakta olup, zirveden atlandığında Ayvasıl koyuna iniş yapılmaktadır. Zirve ile iniş noktası arası 6 km. düzgün bir toprak yola sahiptir. Nişantepe'nin su üzerindeki uygun irtifası; tehlike hareketlerinin çalışılmasına da olanak sağlamaktadır (Şarköy Belediyesi [SARKOY], 2015).

Şarköy Belediyesi'nin desteklemiş olduğu bir Türk Halk Müziği Korosu, Türk Sanat Müziği Korosu ve bir Şarköy Halk Oyunları Ekibi de mevcut olup, haftalık çalışmalarını yaz sezonu açılıncaya kadar yapmakta, bayram, kurtuluş gibi özel günler başta olmak üzere periyodik olarak konser ve gösteriler yapmaktadırlar.

Şarköy ilçesi Türkiye'nin en uzun 1. Dünyanın en uzun 12. Kumsalına sahiptir. Şarköy ilçesi 60 km uzunluğundaki sahilleri ile deniz, balık, üzüm, şarap ve karides diyarıdır. 2006

yılında denizi ve kumsalıyla mavi bayrak almaya hak kazanmıştır. Aynı başarıyı 2007 ve 2008 yıllarında da göstermiştir. İklimi ve denizin üstünlükleri yöreye ayrı bir özellik katmaktadır. Kıyılarındaki turistik konaklama yerleri, motelleri, otelleri, kamping ve deniz siteleri her geçen gün artarak devam etmektedir. Çevre il ve ilçelerden, yabancılar ülkelerden gelen turistlerin uğrak yeridir. Nüfusu kış aylarına oranla 6-7 kat kadar artmaktadır ("Şarköy Belediyesi," 2012).

Melen Yaylası, birkaç gün kamp kurabilecek, zengin floraya sahip bir yerdir. Sürekli soğuk akan suya sahiptir. Suyun akıntısının olduğu derede findık ve kızılçık ağaçları vardır ("Şarköy Belediyesi," 2012).

Hamam Dere, Şarköy'ün doğusunda doğası korunmuş bir vadidir. Kayalıklara tırmanma ve doğa yürüyüşü yapılmaktadır. yabancı baharat toplamak için gelinebilmektedir ("Şarköy Belediyesi," 2012).

3. ŞARKÖY'DE DERLENMİŞ TÜRKÜLERİN İNCELENMESİ

Bu bölümde Tekirdağ ili Şarköy ilçesinde derlenmiş, TRT Türk Halk Müziği Repertuarı'na kayıtlı türkülerin tablosu ve notaları verilmiş olup, söz konusu türkülerin nazari özellikleri, gerekli ek bilgiler ve düzeltmeler, kaynak kişi bilgileri ve varsa türkülerin hikayeleri bulunmaktadır.

Tablo 3.1: TRT THM Repertuarı'na Kayıtlı Şarköy'de Derlenmiş Türküler Tablosu

Sıra	Rep no	Eserin adı	Yöre	Kaynak Kişi	Derleyen	Notaya Alan
1	2793	BAĞYA GİDER AL TOPUKLU NAZİKE'M	TEKİRDAĞ/Şarköy	Cemil Çil	Yücel Paşmakç 1	Yücel Paşmakçı
2	517	BAĞYA GİRDİM BAĞ BUDANMIŞ	TEKİRDAĞ/Şarköy	Mustafa Karayer	Yücel Paşmakç 1	Yücel Paşmakçı
3	872	BEYLER BAHÇESİNDE BİR DERİN KUYU	TEKİRDAĞ/Şarköy	Mustafa Karayer	Yücel Paşmakç 1	Yücel Paşmakçı
4	2797	BİR EVLER YAPTIRDIM (ALAYBEY)	TEKİRDAĞ/Şarköy	Hasan Karayer	Yücel Paşmakç 1	Yücel Paşmakçı
5	59	DRAMA'NIN İÇİNDE YAPARLAR PAZAR	TEKİRDAĞ/Şarköy	Mustafa Karayer	Yücel Paşmakç 1	Yücel Paşmakçı
6	60	GİDERİZ BİZ İKİMİZ	TEKİRDAĞ/Şarköy	Remziye Karayer/Mustafa Karayer	Yücel Paşmakç 1	Yücel Paşmakçı
7	100	VARIN SORUN BABASINA	TEKİRDAĞ/Şarköy	Mustafa Karayer	Yücel Paşmakç 1	Yücel Paşmakçı
8	1935	ÇIKSAM DAYLERİN BAŞINA	RUMELİ/Selânik	Fatma Çil	Yücel Paşmakç 1	Yücel Paşmakçı
9	1687	BURSA'DAN ALMA TUZU	TRAKYA	Mustafa Özmen	Yücel Paşmakç 1	Yücel Paşmakçı
10	1919	BİR FIRTINA TUTTU BİZİ DERYAYA KARDI	RUMELİ/Selânik	Fatma Çil	Yücel Paşmakç 1	Yücel Paşmakçı
11	2111	BİR SARI YILAN KOVALADI BENİ	RUMELİ/Selânik	Mustafa Karayer/Cemil Çil	Yücel Paşmakç 1	Yücel Paşmakçı
12	3961	ŞU KABAK ÇİÇEĞİ NE	RUMELİ/Selânik-Şarköy'den	Yaşar Meral	Yücel Paşmakç 1	Yücel Paşmakçı

		AÇAR NE KOKAR	Der.		1	
13	279 1	ATIMI BAYLEDİM DELİKLİ TAŞA	RUMELİ/Sela nik/Drama/Ka vala	Recep Çakır	Yücel Paşmakç 1	Yücel Paşmakçı

Tablo 3.1: TRT THM Repertuarı'na Kayıtlı Şarköy'de Derlenmiş Türküler Tablosu

3.1. Bağya Girdim Bağ Budanmış

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
THM REPERTUAR SIRA No: 517
İNCELEME TARİHİ: 22.11.1973

DERLEYEN
YÜCEL PAŞMAKCI

YÖRESİ
ŞARKÖY

DERLEME TARİHİ
19. 5. 1973

KİMDEN ALINDIĞI
MUSTAFA KARAYER

NOTAYA ALAN
YÜCEL PAŞMAKCI

SÜRE :

(♩ = 264)

BAĞYA GİRDİM

BAĞ YA GİR DİM BAĞ BU DAN MIŞ BAĞ YA
ÇIK TIM ŞAR KÜ YÜN YO LU NA SI RA
O TE PE DEN BU TE PE YE O.....

BÜL BÜL DA DAN MIŞ ON BEŞ YA ŞIN DA DA
SI RA ZEY TİN LER ON BEŞ YA ŞIN DA DA
YULUN O LUR MU ON BEŞ YA ŞIN DA DA

NA Zİ FE DE H...A NİM KİM LE RE AL DAN MIŞ
NA Zİ FE DE HA NI MA YA Zİ..K ET Tİ LER
NA Zİ FE DE HA NI MA DO YU..M O LUR MU

-1-

BAĞYA GİRDİM BAĞ BUDANMIŞ, BAĞYA BÜLBÜL DADANMIŞ
ONBEŞ YAŞINDA DA NAZİFE DE HANIM KIMLERE ALDANMIŞ

-2-

ÇIKTIM ŞARKÖY'ÜN YOLUNA, SIRA SIRA ZEYTİNLER
ONBEŞ YAŞINDA DA NAZİFE DE HANIMA YAZIK ETTİLER

-3-

O TEPE DEN BU TEPEYE OYUN OLUR MU
ONBEŞ YAŞINDA DA NAZİFE DE HANIMA DOYUM OLUR MU

Şekil 3.1: Bağya Girdim Bağ Budanmış adlı türkünün notası

Kaynak: TRT THM Repertuarı Nota Arşivi

Yücel Paşmakçı'nın 19 Mayıs 1973 yılında Şarköy ilçesinde, Mustafa Karayer'den derlediği ve 517 sıra numarası ile TRT Müzik Dairesi THM Repertuarı'na kaydedilmiş bu türkü, resmi olmamakla birlikte, yöre ve çevresinde "Şarköy Türküsü" olarak bilinir. Türkünün sözleri 3 dörtlükten oluşur. La perde kararlı bir eserdir. Donanımda sib ve eser içerisinde do#, değişimli olarak fa bekar ve fa^{#3} değiştirme işaretleri almıştır. Ölçüsü 9/8

zamanlıdır. Usul 2+2+2+3 şeklinde sıralanmıştır. Metronom değeri ♩ = 264'tür. Hicaz makamına denk gelir.

Alanda yapılan çalışmada eser ve bilgilerin kaydının tutulduğu derleme fişlerinden, yukarıda görmüş olduğumuz stabil forma aktarma işini, o dönemlerde matbaacılar yapmakta olduğundan, gerek dikkatsizlik, gerekse el yazısını okumada çektikleri güçlükler sebebiyle bazı bilgileri yanlış geçirebilmekteydiler. Söz konusu türküde de, kaynak kişi bilgisi "Mustafa Karayer" iken, "Mustafa Karaer" olarak geçirilmiştir.

Yücel Paşmakçı ile yapılan görüşmede, türkünün kızlar arasında dillendirildiğini öğrendiği, aslında türkünün bazı sözlerinin de müstehcen olduğu fakat radyoda o şekliyle söylenemeyeceğini düşündüğünden, kendisi tarafından 3.1.'deki notada yazıldığı haliyle notaya alındığı kaydedilmiştir.

Yörede yapılan araştırmalarda, evlenme, sünnet, kına vb. düğün ve eğlence törenlerinde, bu türkünün de karşılama⁸ olarak oynandığı saptanmıştır.

3.1.1. Kaynak Kişi Bilgileri

1945 yılında Şarköy'de, Selanik göçmeni bir anne-babanın oğlu olarak dünyaya gelen Mustafa Karayer ilk sanat eğitimini de bülbül gibi şakıyan annesinin ninnileriyle almaya başlar. Amcasının keman, dayısının tambura çaldığı bir evde büyüyen Mustafa Karayer, özellikle dayısından halk oyunu figürleri öğrenmeye başlar. Altı yedi yaşlarına geldiğinde düğünlerde halay başı çeker hale gelir.

Delikanlılık döneminde de müzikle uğraşmaya devam eder. 1965 yılında Şarköy'ün ilk Bando takımını kurar. 1967 de askere trompet ustası olarak gider. Piyade bandosunda bir yandan trompet çalar bir yandan da usta-çırak ilişkisi içinde müzik bilgisini arkadaşlarına aktarır. O kadar iyi müzisyendir ki kromatik seslerden dolayı icrası çok zor olan İzmir Marşı'nı trompetle çalar. Piyade bandosundaki özverili gayretinden dolayı 29 gün erken terhis edilir. Terhisten sonra da arkadaşlarıyla irtibatı hiç kesmez. 45 yıldır düzenli görüşür. Maziye yad ederler.

Takvimler 1970 yılını gösterdiğinde yüklü bir bulut gibi gezinirken Yücel Paşmakçı ve Tuncel İnan'la tanışır. Bu iki değerli TRT sanatçısıyla tanışması yükünü bereketli topraklara aktarmasını sağlar. Yücel Paşmakçı ile birlikte saha çalışması yaparak onlarca türküyü ve halk oyununu TRT arşivine sokarlar. Trakya insanının asırlar öncesinden gelen sesi olurlar.

Bu sunumda denemedim onlarca türküyü ve halk oyununun literatüre katan Mustafa Kariyerim hayatının intizamı 1984 yılında değişir önce babasını 4 ay sonra da oğlunu kaybeden Atatürk Caddesi'nde işlettiği Oteli kapatır giriş katının kiraya verir yangın bakır gibi olmuş birini soğutmak için yine kendini müziğe verir ilçenin okullarından yetenekli gençleri halk oyunu ekipleri kurar ulusal yarışmalara katılır. Diğer yandan da Belediye Korosu'nu çalıştırır. ("Tekirdağ İli Şarköy İlçesi Değerleri Sempozyumu," 2011.)

⁸ Karşılama, Trakya ve Tekirdağ'da çiftlerin karşı karşıya oynadıkları bir oyun türüdür. Karşılama, Trakya ve Tekirdağ'da karşılıklı oynadıkları oyun akışını hızlı başlayıp hızlı bitirilen bir oyundur. (Artun, 1992: 6)

Şekil 3.2: (Çavuş) Mustafa Karayer (Görüşme sırasında çekilmiştir.)

3.1.2. Bağya Girdim Bağ Budanmış Adlı Türkünün Hikayesi

2015 yılının Eylül ayında Mustafa Karayer'i Şarköy Avcılar Derneği kahvesinde ziyaret edip kısa bir çay sohbetinden sonra kendisine , Yücel Paşmakçı'nın, kendisinden derlediği Bağya⁹ Girdim Bağ Budanmış adlı türkünün hikayesini sordum ve diyalog şöyle gelişti:

(Kenan Serhat İNCE)-Mustafa Amca, Bağya Girdim Bağ Budanmış, diğer adıyla Şarköy Türküsü'nün bize hikayesini anlatır mısın?

(Mustafa Karayer)-Nazife, Şarköy'de 75 sene önce Asan¹⁰'la, genç ikisi de.

(K.S.İ.)-Hangi Hasan?

(M.K.)- Gönde¹¹ Asan dediğimiz Asan, Asan Akgün. Kaçmış Asan'a (Nazife). Bu sefer Asan'ın da askerliği var. Askere gidiyor. Bu sefer de Asan'ın annesi falan.. ailesi zaten Nazife'yi istemiyorlarmış. 'Git annenin evine!' demişler. 'Asan gelince biz seni geri çağırırız'. O zaman da askerlik 3-4 sene. Sonra tabi kızı göndermişler. Bir daha da almamışlar.

(K.S.İ.)-Hasan gelmiş mi askerden?

(M.K.)- Geldi canım Asan, yıllardır, sen de tanırsın Asan'ı.

(K.S.İ.)-Nazife'ye ne olmuş Mustafa Amca?

(M.K.)-Nazife... başka yere... ben duyduğuma göre İncik¹² tarafında bir yere evlenmiş. Şeklinde konuşma tamamlanmıştır.

⁹ Yöre ağzından kaynaklı bir değişimdir. "bağa" anlamında kullanılır.

¹⁰ Yörede "h" harfleri, yöre ağzından dolayı özellikle kelimenin başlarında yutulmaktadır. Kelimenin doğrusu "Hasan"dır.

¹¹ Yörede her sülalenin bir lakabı vardır ve mensupları, isimlerinin başına o lakap konularak anılır. "Gönde"Söz konusu kişinin lakabı olup, anlamı bilinmemektedir.

¹² Tekirdağ ili Malkara ilçesine bağlı bir köy.

.2. Beyler Bahçesinde Bir Kuzu Meler

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
YHM REPERTUAR SIRA No: 872
İNCELEME TARİHİ : 3 - 2 - 1975

DERLEYEN
YÜCEL PAŞMAKÇI

YÖRESİ
TEKİRDAĞ - Şarköy
KİMDEN ALINDIĞI
MUSTAFA KARAYER

BEYLER BAHÇESİNDE BİR KUZU MELER

DERLEME TARİHİ
Ağustos - 1973

SÜRESİ :

NOTAYA ALAN
YÜCEL PAŞMAKÇI

1. BEY LER BAH ÇE SİN DE
2. " " " " " "
3. " " " " " "

BİR DE RİN KU YU.
BİR KU ZU ME LE R
BİR FE NER YA NA R

KU YU DAN CE KER LER BRE
KU ZU NUN ME LE - Yİ - Şİ BRE
FE NE RİN ET RA Fİ NA BRE

Şekil 3.3.1: Beyler Bahçesinde Bir Kuzu Meler adlı türkünün notası

VA Lİ DE M
" " " " " "
" " " " " "

RE SU YU
MI DE LE R
LER KO NA R

AY LE DE GÖZ LE Rİ M
" " " " " "
" " " " " "

A Y LE
" " "
" " "

AY Rİ LİK GÜ NÜ
" " " " "
" " " " "

Kaynak: TRT THM Repertuarı Nota Arşivi
Şekil 3.3.2: Beyler Bahçesinde Bir Kuzu Meler adlı türkünün notası

BEYLER BAHÇESİNDE BİR KUZU MELER
(Sahife - 2)

SÖY LE DE DİL LE Rİ... M
" " " " " "
" " " " " "

SÖY LE
" "
" "

MU HAB BE TİN SO NU
" " " " " "
" " " " " "

N. Uysak

— 1 —

BEYLER BAHÇESİNDE BİR DERİN KUYU
KUYUDAN ÇEKERLER (Bre validem) GÜLLERE SUYU
Bağlantı - AYLEDE GÖZLERİM AYLE AYRILIK GÜNÜ
SÖYLEDE DİLLERİM SÖYLE MUHABBETİN SONU

— 2 —

BEYLER BAHÇESİNDE BİR KUZU MELER
KUZUNUN MELEYİŞİ (Bre validem) BAĞRIMI DELER
Bağlantı - AYLEDE GÖZLERİM AYLE AYRILIK GÜNÜ
SÖYLEDE DİLLERİM SÖYLE MUHABBETİN SONU

— 3 —

BEYLER BAHÇESİNDE BİR FENER YANAR
FENERİN ETRAFINA (Bre validem) ŞAHİNLER KONAR
Bağlantı...

Kaynak: TRT THM Repertuarı Nota Arşivi

Yücel Paşmakçı'nın, 1973 yılının Ağustos ayında Şarköy ilçesinde, Mustafa Karayer'den derlediği ve 872 sıra numarası ile TRT Müzik Dairesi THM Repertuarı'na kaydedilmiş bu türkü, resmi olmamakla birlikte, yöre ve çevresinde "Beyler Bahçesi" olarak bilinir. Türkünün sözleri 3 dördlükten oluşur. La perde kararlı bir eserdir. Donanımda si^{b2} ve eser içerisinde değişimli olarak fa bekar ve fa^{#3} değiştirme işaretleri almıştır. Ölçüsü 16/8 ve 19/8 zamanlı olmak üzere karma yapıdadır. Usul 16/8'lik yapıda 2+2+2+2+2+2+2+2 şeklinde, 19/8'lik yapıda ise 2+2+2+3+2+2+2+2 şeklinde sıralanmıştır. Metronom değeri belirtilmemiştir. Uşşak makamına denk gelir.

Ritmik olarak karmaşık görünse de, zengin bir yapıya sahiptir. Usul açısından değerlendirildiğinde Rumeli özellikleri taşıdığı belirgin olarak gözlenmektedir.

3.2.1. Kaynak Kişi Bilgileri

İlk türküyle aynı kaynak kişi olduğundan, 3.1.1. bölümde Mustafa Karayer'in hayatı yazılmıştır.

3.2.2. Beyler Bahçesinde Bir Kuzu Meler adlı Türkünün Hikayesi

Mustafa Karayer ile 30 Kasım 2015 tarihinde yapılan bir başka söyleşide, kendisine "Beyler Bahçesinde Bir Kuzu Meler" adlı türkünün hikayesini soruldu. Kendisi de, Rumeli'deki bir adetten bahsederek, o adetin gençlerde bıraktığı hüznü dolu ayrılık ya da kavuşamama hikayelerinin üzerine yaktıkları bir türkü olduğunu aktardı. Eskiden kızlar ve çocukların birbirlerini sevdiklerini ama babaların kızları, kendi uygun gördükleri yere verildiklerini, Kız, varlıklı bir yere gitse bile gönlündeki sevdâyı unutmadığını, sözlerde geçen "Beyler Bahçesi"nin, varlıklı bir ev manasına geldiğini, fakat bağlantıdaki "Ayle"¹³ de Gözlerim Ayle, Ayrılık Günü, Söyle de Dillerim Söyle, Muhabbetin Sonu" sözleriyle, kızın varlıklı bir yere gitse de, sevdiğine kavuşamamaktan duyduğu üzüntüyü dile getirdiği anlamına geldiğini aktardı.

¹³ Yörede "ağlamak" anlamında kullanılır.

3.3. Dramanın İçinde Yaparlar Pazar

Şekil 3.4: Dramanın İçinde Yaparlar Pazar adlı türkünün notası

T R T MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
T H M REPERTUAR No : 59
İNCELEME TARİHİ : 27. 1. 1973
2. İNCELEME TARİHİ : 1990
YÖRE
TEKİRDAĞ / Şarköy
KAYNAK KİŞİ
MUSTAFA KARAYER
SÜRE $\text{♩} = 66$

DERLEYEN
YÜCEL PAŞMAKÇI

DERLEME TARİHİ
5. 8. 1972

NOTALAYAN
YÜCEL PAŞMAKÇI

DRAMA'NIN İÇİNDE YAPARLAR PAZAR

(SAZ - - - - -)

DI RA MA NIN I ÇİN DE YA PAR LAR PA ZAR
DI RA MA DA SA TAR LAR AY VAY LAN HUR MA

KIZ LA RA YA KI ŞİR ŞAL İ LE ŞAL VAR
KIZ LA RA YA KI ŞİR DA VUL LAN ZUR NA

VU RUN KIZ LAR VU RUN VU RUN VU RA LIM
VU RUN KIZ LAR VU RUN VU RUN VU RA LIM

BU GE CE KI GE CE Yİ NER DE BU LA LIM
BU GE CE KI GE CE Yİ NER DE BU LA LIM

GENÇTÜRK

DRAMA'NIN İÇİNDE YAPARLAR PAZAR
KIZLARA YAKIŞIR ŞAL İLE ŞALVAR

VURUN KIZLAR VURUN VURUN VURALIM
BU GECEKİ GECEYİ NERDE BULALIM

DRAMA'DA SATARLAR AYVAYLAN HURMA
KIZLARA YAKIŞIR DAVULLAN ZURNA

VURUN KIZLAR VURUN VURUN VURALIM
BU GECEKİ GECEYİ NERDE BULALAIM

Yücel Paşmakçı'nın 5 Ağustos 1972 yılında Şarköy ilçesinde, Mustafa Karayer'den derlediği ve 59 sıra numarası ile TRT Müzik Dairesi THM Repertuarı'na kaydedilmiş bu türkü, resmi olmamakla birlikte, yöre ve çevresinde "Drama" olarak bilinir. Türkünün sözlü 2 dörtlükten oluşur. La perde kararlı bir eserdir. Donanımda si^b2 arızası almıştır. Ölçüsü 7/16 zamanlıdır. Usul 3+2+2 şeklinde sıralanmıştır. Metronom değeri ♩.♩♩ = 56'dır. Uşşak makamına denk gelmektedir.

Alanda yapılan araştırmada eserin başta kına ve evlenme düğünleri olmak üzere, sünnet düğünlerinde de hora¹⁴ şeklinde oynandığı sıkça görülmektedir.

3.3.1. Kaynak Kişi Bilgileri

İlk türküyle aynı kaynak kişi olduğundan, 3.1.1. bölümde Mustafa Karayer'in hayatı yazılmıştır.

3.3.2. Dramanın İçinde Yaparlar Pazar Adlı Türkünün Hikayesi

Mustafa Karayer ile 30 Kasım 2015 tarihinde yaptığımız bir başka söyleşide, kendisine "Dramanın içinde yaparlar pazar" adlı türkünün hikayesini sorduk. Bize, Selanik mübadillerinin geleneklerine göre, kadınlar evlenme düğünlerini kendi aralarında (erkeklerden ayrı) yaptıklarını, o zamanlarda dışarıdan çalgıcı gelmediğini, bazı kadınların "daire" dedikleri bazen deriden bir vurmali çalgı bazen de bir tepsi-sini¹⁵ çalıp biz dizi türküler söyleyerek eğlendiklerini ve bu cemiyetlerde söyledikleri türkülerden biri olduğunu aktardı. Ayrıca Tekirdağ ili Şarköy ilçesine bağlı Yayaagaç köyünde "Emine" isminde bir teyzeden, kendilerini ziyarete geldiği zaman sohbet arasında söylediklerini, onun da yarı Türkçe yarı Nutyaca¹⁶ okuduğunu da ekledi.

¹⁴ Tekirdağ'da el ele, kol kola, omuz omuza toplu olarak oynanan oyunlara hora (kol oyunu) denir. Ağır ve çabuk bölümler Serhat boylarının kahramanlık yiğitlik duygularıyla yakılmış türkülerini eşliğinde oynanır. Tekirdağ'da hora çeşidi oyunların hareket temposu ağırdan hızlıdır. Oyunlar yavaş başlayıp hızlı biter. (Artun, 1992: 6) Rumeli, Balkanlar ve Trakya'da da toplu ve yavaş düzende oynanır.

¹⁵ Bakır tepsi.

¹⁶ "Nutyaca", Selanik'ten gelen mübadillerin, gelmeden önce Selanik bölgesinde yaşadıkları bir beldenin ismi. "Nutyaca", sadece o beldede yaşayanların konuştuğu dil.

3.4. Varın Sorun Babasına

T R T MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
T H M REPERTUAR No : 100
İNCELEME TARİHİ : 27. 1. 1973
2. İNCELEME TARİHİ : 1990

YÖRE

TEKİRDAĞ / Şarköy

KAYNAK KİŞİ

MUSTAFA KARAYER

SÜRE : ♩ =120

DERLEYEN

YÜCEL PAŞMAKÇI

DERLEME TARİHİ

1972

NOTALAYAN

YÜCEL PAŞMAKÇI

VARIN SORUN BABASINA

(SAZ--

Şekil 3.5.1: 'Varın Sorun Babasına' adlı türkünün notası

Kaynak: TRT THM Repertuarı Nota Arşivi

VA RIN SO RUN
VA RIN SO RUN
VA RIN SO RUN

BA BA SI NA BA BA SI NA
AN NE SI NE AN NE SI NE
YEN GE SI NE YEN GE SI NE

İ ZİN VER SİN KI NA SI NA
İ ZİN VER SİN KI NA SI NA
İ ZİN VER SİN KI NA SI NA

İ ZİN VER SİN KI NA SI NA
İ ZİN VER SİN KI NA SI NA
İ ZİN VER SİN KI NA SI NA

BA BA SI DER KI BEN VE RE MEM
AN NE SI DER KI BEN VE RE MEM
YEN GE SI DER KI BEN VE RI RİM

- 2 -
VARIN SORUN BABASINA

BEN VE RE MEM EV LA DI MI
BEN VE RE MEM EV LA DI MI
BEN VE RI RİM GİT Tİ YER DE

BEN Kİ YA MAM EV LA DI MA
BEN Kİ YA MAM EV LA DI MA
HA YIR GÖR SÜN GİT Tİ YER DE

BEN Kİ YA MAM
BEN Kİ YA MAM
HA YIR GÖR SÜN

GENÇTÜRK

VARIN SORUN BABASINA (BABASINA)
İZİN VERSİN KINASINA
İZİN VERSİN KINASINA
BABASI DER Kİ, BEN VEREMEM
BEN VEREMEM EVLADIMI BEN KIYAMAM EVLADIMA BEN KIYAMAM

VARIN SORUN ANNESİNE (ANNESİNE)
İZİN VERSİN KINASINA
İZİN VERSİN KINASINA
ANNESİ DER Kİ, BEN VEREMEM
BEN VEREMEM EVLADIMI BEN KIYAMAM EVLADIMA BEN KIYAMAM

VARIN SORUN YENGESİNE (YENGESİNE)
İZİN VERSİN KINASINA
İZİN VERSİN KINASINA
YENGESİ DER Kİ, BEN VERİRİM BEN VERİRİM
GİTTİ YERDE HAYIR GÖRSÜN
GİTTİ YERDE HAYIR GÖRSÜN

GİTTİ YERDE : Gittiği yerde

Şekil 3.5.2: Varın Sorun Babasına adlı türkünün notası

Kaynak: TRT THM Repertuarı Nota Arşivi

Yücel Paşmakçı'nın 1972 yılında Şarköy ilçesinde, Mustafa Karayer'den derlediği ve 100 sıra numarası ile TRT Müzik Dairesi THM Repertuarı'na kaydedilmiş bu türkü, resmi

olmamakla birlikte, yöre ve çevresinde ‘‘Kına Havası’’ olarak bilinir. Türkünün sözleri 3 dörtlükten oluşur. La perde kararlı bir eserdir. Donanımda si^{b2} arızası almıştır. Ölçüsü 7/8 zamanlıdır. Usul 3+2+2 şeklinde sıralanmıştır. Metronom değeri ♩ = 120'dir. Uşşak makamına denk gelir.

Alanda yapılan araştırmada eserin evlenme düğünlerinin kına gecelerinde, geline kına yakılması esnasında icra edildiği görülmüştür. Yörede hakim olan gelin ağlatma geleneğinde kullanılan bir türküdür. Kına yakılacağı zaman gelini bir sandalyeye oturtup yüzünü kırmızı bir greple¹⁷ örterler. Gelin bu sırada ağlamaya başlar (Artun, 1998: 17). Sözleri itibariyle, kız evlatlarına anne ve babalarının kıyamadığı ama en son olarak gelin gitmek durumunda olduğundan, haneye gelin gelmiş yengensin fikri sorulup rızası alınır ve hayır dilekleriyle kınası yakılıp gelin edilir.

Yücel Paşmakçı ile yapılan görüşmede, türkünün saz kısmının, 1990 yılında TRT heyetini tarafından yapılan inceleme esnasında yazıldığını, alanda yaptığı derleme çalışması esnasında türküyü saz kısmı olmadan duyduğu için saz kısmını yazmadığı kaydedilmiştir.

3.4.1. Kaynak Kişi Bilgileri

İlk türküyle aynı kaynak kişi olduğundan, 3.1.1. bölümde Mustafa Karayer'in hayatı yazılmıştır.

3.4.2. Varın Sorun Babasına Adlı Türkünün Hikayesi

Yörede gelin ağlatma ve kına yakma geleneğinde icra edilen bir türkü olup, günümüze ulaşan bir hikayesi bulunmamaktadır.

¹⁷ Yörede "yemeni, duvak, tülbent" manasında kullanılır.

3.5. Gideriz Biz İkimiz

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
THM REPERTUAR No : 60
İNCELEME TARİHİ : 27. 1. 1973
2. İNCELEME TARİHİ : 1990
YÖRE
TEKİRDAĞ / Şarkıcı
KAYNAK KİŞİ
REMZİYE ve MUSTAFA KARAYER
SÜRE : ♩ = 220

GİDERİZ BİZ İKİMİZ

DERLEYEN
YÜCEL PAŞMAKÇI

DERLEME TARİHİ
1974

NOTALAYAN
YÜCEL PAŞMAKÇI

(SAZ - - - - -)

GI DE RİZ BİZ İ KI MİZ KES TA NE DİR YÜ KÜ
İN DE RE YE DE RE YE DE RE SA NA İ RAK
İN DE RE YE DE RE YE TOP LA YA LIM TAŞ LA

MÜZ YÂ Rİ MA MAN KES TA NE DİR YÜ KÜ MÜZ
MI YÂ Rİ MA MAN DE RE SA NA İ RAK MI
Rİ YÂ Rİ MA MAN TOP LA YA LIM TAŞ LA Rİ

ŞU ŞAR KÓ YÜN İ ÇİN DE EL Tİ OL CAZ İ KI
ER GÜN ER GÜN TAR LA YA SEN BA BA NA ÇI RAK
SE NİN YÂR LA BE NİM YÂR MA AL LE AR KADAŞ LA

MİZ YÂ Rİ MA MAN EL Tİ OL CAZ İ KI MİZ
MI YÂ Rİ MA MAN SEN BA BA NA ÇI RAK MI
Rİ YÂ Rİ MA MAN MA AL LE AR KADAŞ LA Rİ

YÂ RİM ŞE KER DİL LE Rİ KAY MAK SAR SAM U YAN
YÂ RİM ŞE KER DİL LE Rİ KAY MAK SAR SAM U YAN
YÂ RİM ŞE KER DİL LE Rİ KAY MAK SAR SAM U YAN

Şekil 3.6.1: Gideriz Biz İkimiz adlı türkünün notası

Kaynak: TRT THM Repertuarı Nota Arşivi

- 2 -
GİDERİZ BİZ İKİMİZ

MAZ YÂ Rİ MA MAN CAN LAR DA YAN MAZ
MAZ YÂ Rİ MA MAN CAN LAR DA YAN MAZ
MAZ YÂ Rİ MA MAN CAN LAR DA YAN MAZ

GENÇTÜRK

GİDERİZ BİZ İKİMİZ
KESTANEDİR YÜKÜMÜZ (YÂRİM AMAN) KESTANEDİR YÜKÜMÜZ
ŞU ŞARKÖYÜN İÇİNDE
ELTİ OLCAZ İKİMİZ (YÂRİM AMAN) ELTİ OLCAZ İKİMİZ

YÂRİM ŞEKER DİLLERİ KAYMAK
SARSAM UYANMAZ (YÂRİM AMAN) CANLAR DAYANMAZ

İN DEREYE DEREYE
DERE SANA İRAK MI (YÂRİM AMAN) DERE SANA İRAK MI
ERGÜN ERGÜN TARLAYA
SEN BABANA ÇIRAK MI (YÂRİM AMAN) SEN BABANA ÇIRAK MI

YÂRİM ŞEKER DİLLERİ KAYMAK
SARSAM UYANMAZ (YÂRİM AMAN) CANLAR DAYANMAZ

İN DEREYE DEREYE
TOPLAYALIM TAŞLARI (YÂRİM AMAN) TOPLAYALIM TAŞLARI
SENİN YÂRLA BENİM YÂR
MAALLE ARKADAŞLARI (YÂRİM AMAN) MAALLE ARKADAŞLARI

YÂRİM ŞEKER DİLLERİ KAYMAK
SARSAM UYANMAZ (YÂRİM AMAN) CANLAR DAYANMAZ

ELTİ : Erkek kardeş eşleri olan gelinlerin akrabalık tanımı
OLCAZ : Olcağız
ERGÜN ERGÜN : Her gün her gün
ÇIRAK : Yardımcı eleman. (Burada uşak anlamında)
İRAK : Uzak
YÂRLA : Yâr ile
MAALLE : Mahalle

Şekil 3.6.2: Gideriz Biz İkimiz adlı türkünün notası

Kaynak: TRT THM Repertuarı Nota Arşivi

Yücel Paşmakçı'nın 1974 yılında Şarköy ilçesinde, Mustafa Karayer ve ablası Remziye Karayer'den derlediği ve 60 sıra numarası ile TRT Müzik Dairesi THM Repertuarı'na kaydedilmiştir. Türkünün sözleri 3 dörtlükten oluşur. Si perde kararlı bir eserdir. Donanımda değiştirme işareti almamıştır. Ölçüsü 9/8 zamanlıdır. Usul 2+2+2+3 şeklinde sıralanmıştır. Metronom değeri ♩ = 220'dir. Segah makamına denk gelir.

Alanda yapılan araştırmada eserin başta kına ve evlenme düğünleri olmak üzere, sünnet düğünlerinde de karşılama şeklinde, kadınlar arasında oynandığı sıkça görülmektedir.

3.5.1. Kaynak Kişi Bilgileri

Yücel Paşmakçı, bu türküyü Mustafa Karayer ve Remziye Karayer olmak üzere iki kaynak kişiden almıştır. Mustafa Karayer'in hayatı 3.1.1. bölümde yazılmıştır.

Remziye Karayer Meriç, Mustafa Karayer'in kız kardeşidir. 21 Ekim 2015 tarihinde Mustafa Karayer ile yaptığımız görüşmede, annelerinin(rahmetli) sesinin çok güzel olduğunu Remziye Karayer'in de sesini annesinden aldığını ve kendi sesinden de güzel olduğunu söylemiştir. 1946 Şarköy doğumlu Remziye Karayer'in, gençlik yıllarında, ailecek toplandıklarında çok türkü söylediğini dile getirmiştir. Remziye Karayer, hayatta olup, 2 çocuğu, 4 torunu vardır.

Şekil 3.7: Remziye Karayer Meriç (Görüşme sırasında çekilmiştir.)

3.5.2. Gideriz Biz İkimiz Adlı Türkünün Hikayesi

Mustafa Karayer ile 30 Kasım 2015 tarihinde yapılan bir başka söyleşide, kendisine "Gideriz Biz İkimiz Kestanedir Yükümüz" adlı türkünün hikayesi soruldu. Kendisi de, Selanik Mübadillerinin geleneklerine göre, kadınlar evlenme düğünlerini kendi aralarında (erkeklerden ayrı) yaptıklarını, o zamanlarda dışarıdan çalgıcı gelmediğini, bazı kadınların "daire" dedikleri, bazen deriden bir vurmali çalgı, bazen de bir tepsi-sini çalıp, biz dizi türküler söyleyerek eğlendiklerini ve bu cemiyetlerde söyledikleri türkülerden biri olduğunu aktardı.

3.6. Bir Evler Yaptırdım (Alaybey)

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
THM REPERTUAR SIRA No:2797
İNCELEME TARİHİ: 19-2-1986

DERLEYEN
YÜCEL PAŞMAKÇI

YÖRESİ
TEKİRDAĞ-ŞARKOY

DERLEME TARİHİ
17-8-1974

KİMDEN ALINDIĞI
SELANİK GÖÇMENLERİNDEN
HASAN KARAYER
SÜRESİ :

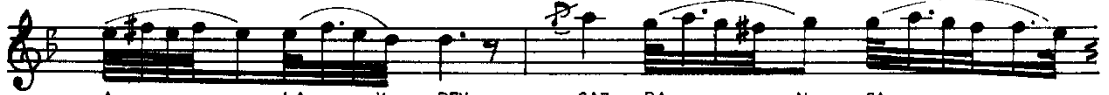
BİR EVLER YAPTIRDIM (ALAYBEY)

NOTAYA ALAN
YÜCEL PAŞMAKÇI

♩ = 50

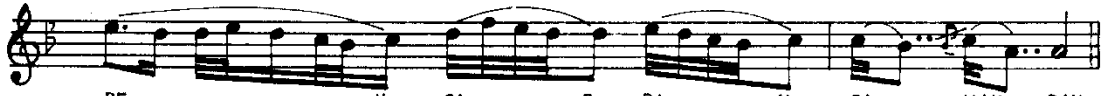
Bİ RE V LE R YA P TIR DIM
BİR Bİ CA ĞI M VA R DIR BRE
BAĞ LA MA KO L LA RIM

A LA Y BEY SAZ DA N SA
" " " " KI NI N DA
" " " " E Vİ ME ĞI

MA N DA N A H A LAY
DU R MA Z " "
DE Yİ M " "

BE Y SA Z DA N SA MAN DAN
" " KI NI N DA DUR MAZ
" " E Vİ ME ĞI DE YİM

İ Cİ NE ĞI Rİ L MEZ BRE A LAY
BÖY LE Sİ RA LA R DA BRE " "
ÇO LUK ÇO CU K LA Rİ MA " "

BE Y TO Z DA N DU MAN DAN
" " VA NI M DA BU LUN MAZ
" " NÂ SA T E DE YİM

NÂSAT: NÂSİHAT

- 1 -

BİR EVLER YAPTIRDIM ALAYBEY
SAZDAN SAMANDAN ..
İÇİNE GİRİLMEZ BRE ..
TOZDAN DUMANDAN ..

- 2 -

BİR BİÇAĞIM VAR ALAYBEY
KINDA DÜRMAZ ..
BÖYLE SİRALARDA ..
YANINDA BULUNMAZ ..

- 3 -

BAĞLAMA KOLLARIMI ALAYBEY
EVİME GİDEYİM ..
ÇOLUK ÇOCUKLARIMA ..
NÂSİHAT EDEYİM ..
(NÂSAT)

Şekil 3.8: Bir Evler Yaptırdım (Alaybey) adlı türkünün notası

Kaynak: TRT THM Repertuarı Nota Arşivi

Yücel Paşmakçı'nın 17 Ağustos 1974 yılında Şarköy ilçesinde, Hasan Karayer'den derlediği ve 2797 sıra numarası ile TRT Müzik Dairesi THM Repertuarı'na kaydedilmiş bu türkü, yöre ve çevresinde "Alaybey" olarak bilinir. Türkünün sözleri 3 dörtlükten oluşur. La perde kararlı bir eserdir. Donanımda si^b^2 , eserin içerisinde değişken olmak kaydıyla fa bekar ve fa# arızaları almıştır. Ölçüsel olarak bakıldığında, 4/4 başlayıp 9/8 ve 3/4 şeklinde devam edip tekrar 4/4 zamanda karar kılmaktadır. Usul 4/4 ve 3/4 lü zamanlarda standart vurulurken, 9/8 zamanda 2+2+2+3 şeklinde sıralanmıştır. Metronom değeri $\text{♩} = 50$ 'dir. Uşşak makamına denk gelir.

Alanda yapılan araştırmada eserin evlenme, sünnet gibi düğün törenlerinde ve yöre çalgılarının katılabileceği her türlü merasimde, erkekler arasında karşılama çeşidinde oynandığı sıkça görülmektedir.

3.6.1. Kaynak Kişi Bilgileri

Mustafa Karayer ile 18 Ekim 2015 tarihinde yapılan söyleşide, kendisine amcası "Keş"¹⁸ Asan" olarak bilinen Hasan Karayer soruldu. Kendisi de, amcasının 1338'de (miladi takvime göre 1919) Selanik'te (Nutya'da) doğduğunu ve mübadele ile Şarköy'e çocuk yaşta geldiğini söyledi. Yaşamında ufak bir meyhanesi ve balık tutmak için küçük bir teknesi olduğunu, eğlencelere ve cemiyetlere düşkün biri olduğunu, kemençe çaldığını (keman dizinin üzerinde tutmak suretiyle), hayatı ve yaşamayı çok seven biri olduğunu, Rumeli yöresi halk oyunlarını çok iyi oynadığını, kendisinin de bu oyunları Hasan Karayer'den öğrendiğini dile getirdi. Hasan Karayer'in, hepsi sağ olmak üzere 2 erkek 1 kız, 3 çocuğu olduğunu, onların da müzikle ilgili olduğunu ekleyen Mustafa Amca, Hasan Karayer'in 1987 yılında bir trafik kazasında vefat ettiğini söyledi.

Şarköy halkından bazı yaşlılarla da konuşulduğunda, namı diğer Keş Asan'ın, şahsına münhasır bir zat olduğunu, Şarköylüler tarafından sevilen, sayılan biri olduğunu çok kez duyulmuştur.

Şekil 3.9: Kör Ahmet (Solda), (Keş) Hasan Karayer (Sağda)

¹⁸ Yörede her sülalenin bir lakabı vardır ve mensupları, isimlerinin başına o lakap konularak anılır. "Keş" kelimesi söz konusu kişinin lakabı olup, "alkolik" anlamına gelmektedir.

Kaynak: Dr.Süleyman Karayer Arşivi'nden alınmıştır.

Şekil 3.10: (Keş) Hasan Karayer (Solda), Mustafa Karayer (Sağda)

Kaynak: Mustafa Karayer Arşivi'nden alınmıştır.

3.6.2. Bir Evler Yaptırdım (Alaybey) Adlı Türkünün Hikayesi

Bir asırlık bir maziye sahip olduğu söylenen bu türkünün hikayesi bazı kaynaklarda , Alay komutanını ile yakaladığı bir kanun kaçağının arasında geçen olayda halkın tepkisini ve bir kanun kaçağının pişmanlığını dile getiren bir türkü olarak yazılsa da, kaynak kişinin, Mustafa Karayer'in amcası olması itibariyle bu hikaye Mustafa Karayer'e soruldu. Kendisi ile 21 Ekim 2015 tarihinde gerçekleştirilen diyalog şöyleydi:

(K.S.İ.)-Mustafa Amca Alaybey¹⁹ türküsünün hikayesini bize anlatır mısın?

(M.K.)-Balkan savaşlarında Yunan çeteleri bizim gençlere, köylere saldırıyor. Bizim gençler de boş durmuyor ya... Kaymakam (alay komutanı) bizim gençlerden birini yakalıyor.

(K.S.İ.)-Bizim alay komutanı?

(M.K.)-Bizim. Ordan ... kelepçe vurmuşlar kollarına. "Kolver²⁰ bre alay bey kolver bre kollarımı düşmana karşı" diyor. Evime gideyim, hem düşmana karşı diyor hem evime gideyim diyor.

(K.S.İ.)-Kolver demiyor türküde.

(M.K.)- Biz söyleriz öyle.(Türküyü söylemeye başlıyor...)

Bağlama kollarımı bre alay bey

Evime gideyim alay bey

Çoluk çocuğuma bre alay bey

Nasat²¹ edeyim.

Dolayısıyla, Mustafa Karayer'in kendisinden alınan hikayeye göre, alay komutanının, yasak olduğu için, silahlanıp Rum köylerine baskın yapan Türk gençlerinden birini yakalayıp kelepçelediğini, gencin de kendisi bırakmasını, düşmana saldırmak istediğini söylemesi şekilde gelişip yaşandığı kaydedilmiştir.

¹⁹ Komutan, Kaymakam.

²⁰ Yörede, "bırakmak" anlamında kullanılır.

²¹ Yöresel ağzdan dolayı değişime uğrayarak söylenmiştir. Aslı "nasihat"tir.

3.7. Bir Sarı Yılan Kovaladı Beni

T R T MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
T H M REPERTUAR SIRA No: 2111
İNCELEME TARİHİ: 21 5 1982

YÖRESİ

SELÂNİK

KİMDEN ALINDIĞI

MUSTAFA KARAYER-CEMİL GİL

SÜRESİ: 44

BİR SARI YILAN KOVALADI BENİ

DERLEYEN

YÜCEL PASMAKÇI

DERLEME TARİHİ

5. 4. 1980

NOTAYA ALAN

YÜCEL PASMAKÇI

• 8/4 AĞIR

BİR SARI YI— LA ————— N
A—H SA LA MA ME LI MI —————
KO VA— LA DI— BE—
TU TA— MAM YI— LA
NI
NI
HE ——— M KO— VA LA ——— DI
SE ——— N Sİ— ZO LU ——— RU— M
HE ——— M DO LA ——— Y LA
E ——— L Sİ ZO ——— LA
DI ——— M
MA ——— M
HE ——— M KO— VA LA ——— DI
SE ——— N Sİ— ZO LU ——— RU— M
HE ——— M DO LA ——— Y LA
E ——— L Sİ ZO ——— LA
DI ——— M
MA ——— M

Sekil 2-11-1: Bir Sarı Yılan Kovaladı Beni adlı türkümün notası
Kaynak: TRT THM Repertuarı Notaları serisi

BİR SARI YILAN
KOVALADI BENİ

A - H SE LÂ ME - - Dİ - N

BEY BA BA - M GE - L
HA CI NE - NEM

Si - N

SA - L SI - NE Lİ - Nİ

TU - T SU - N Yİ LA

NI

SA - L SI - NE Lİ - Nİ

TU - T SU - N Yİ LA

NI

Gençtürk

Şekil 3.11.2: Bir Sarı Yılan Kovaladı Beni adlı türkünün notası

Kaynak: TRT THM Repertuarı Nota Arşivi

Yücel Paşmakçı'nın 5 Nisan 1980 yılında Şarköy ilçesinde, Cemil Çil ve Mustafa Karayer'den derlediği, 2111 sıra numarası ile TRT Müzik Dairesi THM Repertuarı'na kaydedilmiş bu türkü, resmi olmamakla birlikte, yöre ve çevresinde "Sarı Yılan" olarak bilinir. Türkünün sözleri 2 dörtlükten oluşur. La perde kararlı bir eserdir. Donanımı si^{b3} olup, eserin içerisinde değişimli olarak si bekar ve do# arızası almıştır. Ölçüsü 5/4 başlayıp 4/4 devam edip, arada 2/4 olup tekrar 4/4'e dönüyor. İkinci sahife için de aynı ölçü kaideleri geçerlidir. Usul açısından incelediğimizde 5/4'lük ölçüyü 2+3 şeklinde, 4/4'lük ölçüyü standart, 2/4'lük ölçüyü de standart vurulduğunu görülmektedir. Metronom değeri ♩ = 44'tür. Hicaz makamına denk gelir. Aslına bakılırsa bu makama "bahri nazik"²² adı verilmekte fakat, Türk Müziğinde sık kullanılmadığından, uzun yıllardan beri bu çeşnideki makamlara hicaz dene gelmektedir. (Özkan, 1987: 552)

Söz konusu türkü Şarköy'de derlendiği için, tez çalışmamızda Şarköy türkülerine tarafımızca dahil edildi. Ama Yücel Paşmakçı hocamızla yapılan görüşmede, TRT Repertuarı'na verilen kayıta, kaynak kişilerin bu türküyü Selanik'ten gelen atalarından duydukları için, yöre kısmına "Selanik" yazılmıştır.

Alanda yapılan çalışmada eserin sünnet ve evlenme düğünlerinde erkekler tarafından hora şeklinde, yöre çalgıları eşliğinde oynandığı kaydedilmiştir.

3.7.1. Kaynak Kişi Bilgileri

Kaynak kişilerden biri olan Mustafa Karayer'in hayatı 3.1.1. bölümde yazılmıştır.

Cemil Çil'in hayatı, 10 Aralık 2015 tarihinde oğlu Fikret Çil ile babasının evinde yapılan görüşmede kendisine soruldu. Fikret Çil ile diyalog şöyle gelişti:

(K.S.İ)- Fikret Ağabeycim, Cemil Amcanın hayatını bize anlatır mısın?

(Fikret Çil)- Tabii ki Kenancığım, babam resmi kayıtlara göre 1931'de Kalaycı²³ köyünde doğmuş. Ama o dönemlerde doğduktan 1-2 yıl sonra yazılabiliyorlarmış çocuklar nüfusa.

Babam da akranlarının 1929 doğumlu olduklarını söyler. Babası Süleyman dedeme köyde

"Mavililer" derlermiş lakap olarak. 2 kardeşmiş Süleyman dedemler. Mavili kardeşler derlermiş. Yunan çetelerinden köyü de onların kurtardığını söylerler. Süleyman dedem genç yaşta vefat etmiş. Bir hastalığa yakalanmış ve bin bir zorlukla Tekirdağ'a götürmüşler. Ama Tekirdağ'da hastanede vefat etmiş ve vefat haberi gelip, onlar Tekirdağ'a gidene kadar dedemi kimsesizler mezarlığına gömmüşler. Babam hala eski mezarlığa gidip, duvarın kenarından duasını eder yeri belli olmadığı için.

(K.S.İ.-) Tahsili nedir abi?

(F.Ç.-) Babam ilkokul mezunu.

(K.S.İ.-) Sonraki hayatına nasıl devam etmiş? Mesleği nedir?

(F.Ç.-) Babam ile babaannem Şarköy'e gelmişler dayımın daveti üzerine. Babamı da Şerif ustanın yanına çırak vermişler. Babam soğuk demir tabii sonrasında. Neredeyse 70 yıl bu mesleği icra etti. Şimdi ise emekli.

(K.S.İ.-) Kaç çocuğu var seninle beraber abi?

(F.Ç.-) 5 kardeşiz biz.

(K.S.İ.-) Peki Cemil amcanın müzikle alakası nedir?

(F.Ç.-) Babaannemin sesi çok güzeldi. Ondansa gerek. Bir saz çalmaz ama iyi okurdu.

²² Makamsal açıklama, Neyzen Kemal Karaöz'ün, Kani Karaca ile yaptığı derslerden alıntıdır. Makamın perdeleri gösterilen kaynakta yer almaktadır.

²³ Şarköy ilçesine 50 km. mesafede bir yerleşim yeri.

Şekil 3.12: Cemil Çil (Görüşme esnasında çekilmiştir.)
Şeklinde kaydedilmiştir. Cemil Çil aynı zamanda, ‘‘bir fırtına tuttu bizi deryaya kardı’’ gibi Şarköy’de derlenmiş birkaç türkünün kaynağı olan Fatma Çil’in oğludur.

3.7.2. Bir Sarı Yılan Adlı Türkünün Hikayesi

Yörede yapılan alan araştırmasında "Yalnız başına kıra²⁴ giden bir gencin yılan tarafından sarılmasının hikayesinin anlatıldığı" bilgisine ulaşılmıştır.

²⁴ bağ, bahçe, tarla anlamına gelip, yörede sık kullanılır.

3.8. Bağya Gider Al Topuklu Nazike

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
THM REPERTUAR SIRA No: 2793
İNCELEME TARİHİ : 19 - 2 - 1986

YÖRESİ
TEKİRDAĞ - ŞARKÖY

KİMDEN ALINDIĞI
SELANİK GÖÇMENLERİNDEN
CEMİL ÇİL
SÜRESİ:

BAĞYA GİDER ALTOPUKLU NAZİKE (NAZİKE)

DERLEYEN
YÜCEL PAŞMAKÇI

DERLEME TARİHİ
Ağustos 1974

NOTAYA ALAN
YÜCEL PAŞMAKÇI

♩ = 54

BAĞ YA Gİ DE R AL TO PU K LU
AV DAN GE LİR İS LAM ME ME T
DA RA C İ K SO KAK LAR DA BRE
AH ÇI KA B İ L SE M AL TO PU K LU

NA Zİ KE N DA
CU ZU DA TA KIN YA Nİ SÜ RÜ N
SU YAY LA MİN DU ZU NE

NA Zİ KE Yİ SO RA RI SE N E FE N DİM
NE GÜ NA HI SE A CA NİM
AL CA Cİ K DU VAR US TU N DE NA Zİ KEM
UY KU GE L Dİ AL TO PU K LU NA Zİ

CU KA DA SA BAN YA Nİ DA
O DA BE NİM BO Y NU MA
AL YA NA YIN OP TÜR RÜ SÜN
AH YA TA BİL SEM Dİ Zİ NE

- 1 -
BAĞYA GİDER ALTOPUKLU NAZİKEM
SEPETİ DE KOLUNDA
NAZİKE! SORARSAN EFENDİM
ÇUKA DA SABAN YANINDA

- 2 -
AYDAN GELİR İSLAM MEMET NAZİKEM
ÇİFTESİ OMZUNDA
NE GÜNAHIN VAR İSE A CANIM
O DA BENİM BOYNUMA

- 3 -
DARACIK SOKAKLARDA BRE NAZİKEM
TAKINIYANI SÜRÜRSÜN
ALCACIK DUVAR ÜSTÜNDE NAZİKEM
AL YANAYIN ÖPTÜRÜRSÜN

- 4 -
AH ÇIKABİLSEM ALTOPUKLU NAZİKEM
SU YAYLANIN DÜZÜNE
UYKU GELDİ ALTOPUKLU NAZİKEM
AH YATABİLSEM DİZİNE

Şekil 3.13: Bağya Gider Al Topuklu Nazike adlı türkünün notası

Kaynak: TRT THM Repertuarı Nota Arşivi

Yücel Paşmakçı'nın 1974 yılının Ağustos ayında Şarköy ilçesinde, Cemil Çil'den derlediği ve 2793 sıra numarası ile TRT Müzik Dairesi THM Repertuarı'na kaydedilmiş bu türkü, yöre ve çevresinde "Nazike" olarak bilinir. Türkünün sözleri 4 dörtlükten oluşur. La perde kararlı bir eserdir. Donanımı do# olup, eser içerisinde değişimli olarak kullanılmak üzere si^{b2} ve si bekar arızası almıştır. Ölçüsü 4/4 zamanlıdır. Metronom değeri ♩ = 54'tür. Hicaz makamına

denk gelmektedir. Aslına bakılırsa bu makama bahri nazik adı verilmekte fakat, Türk Müziğinde sık kullanılmadığından, uzun yıllardan beri bu çeşnideki makamlara hicaz dene gelmektedir.

3.8.1. Kaynak Kişi Bilgileri

Kaynak kişi 3.7. Sarı Yılan adlı türkünün de kaynağı olduğundan, Cemil Çil'in hayatı 3.7.1. Kaynak Kişi Bilgileri kısmında verilmiştir.

3.8.2. Bağya Gider Al Topuklu Nazike Adlı Türkünün Hikayesi

Türkü ile ilgili iki rivayet vardır. Türküde adı geçen Nazike'nin akrabalarının hala Şarköy'de yaşadığı tespit edilmiş olup, hazin bir öyküye sahip olduğu düşünülüp, acılarını tazelememek adına kendilerine sorulmamıştır.

Nazike, Selanik'ten mübadele ile gelip, Şarköy'de yaşamına devam eden bir ailenin kızıdır. Dillere destan güzellikte bir kızıdır. Olay da mübadelenin ilk yıllarında yaşanmıştır. Şarköy'de yaşayan Cuka²⁵ Şaban adındaki bir gençle gönül ilişkisine girerler. Net olmamakla beraber, Nazike'yi İslam²⁶ Mehmet adındaki bir gençle sözlerler. Bir gün İslam Mehmet Avdan gelirken, bir kenarda Cuka Şaban ile Nazike'yi konuşurken görür ve rivayete göre ateş eder ve Nazike ölür. Bağya Gider Al Topuklu Nazike adlı türkünün, bu olay üzerine yakılmış bir türkü olduğu söylenir.

Bir diğer hikayeye göre de, Cuka Şaban ile Nazike sözlü değil, akrabadırlar. Karşılaşma üzerine büyük bir kavga çıkar ve düşmanlık başlar. Fakat ölüm söz konusu değildir.

²⁵ Yöre halkı arasında "küçük" anlamında kullanılır. Söz konusu kişinin sülale lakabıdır.

²⁶ Söz konusu kişinin sülale lakabıdır.

3.9. Çıksam Daylerin Başına

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
T H M REPERTUAR SIRA No: 1935
İNCELEME TARİHİ: 8-11-1978

YÖRESİ
SELÂNİK

KİMDEN ALINDIĞI
FATMA ÇİL (1898 doğ. göçmen)

SÜRESİ:

♩ = 52

ÇIKSAM DAYLERİN BAŞINA

DERLEYEN
YÜCEL PAŞMAKÇI

DERLEME TARİHİ
6-9-1978
-SARKOY.

NOTAYA ALAN
YÜCEL PAŞMAKÇI
24-9-1973

ÇIK SAM DA Y LE RİN BA Sİ NA A
İN DİM YA RI N BA H CE Sİ NE A
MA N N ÇAY LE SE M SU LA R
MA N N ÇUL LE RA Ç MI Ş FİN CAN
Gİ Bİ SU LA R Gİ Bİ
Gİ Bİ
VAT GEL SAM YA RI LI M Mİ N Dİ Zİ NE A
GEL SA Rİ LA Mİ N Dİ Zİ NE A
MA N N U YU KI SA M KU BI R ZU CA N Gİ Bİ
MA N N U YU KI SA M KU BI R ZU CA N Gİ Bİ
KU ZU LA R Gİ Bİ
BİR CAN R Gİ Bİ

— 1 —
ÇIKSAM DAYLERİN BAŞINA AMAN
ÇAYLESEM SULAR GİBİ SULAR GİBİ
YATSAM YARIMIN DİZİNE AMAN
UYUSAM KUZU GİBİ KUZULAR GİBİ

— 2 —
İNDİM YARIN BAHÇESİNE AMAN
GÜLLER AÇMIŞ FİNCAN GİBİ FİNCAN GİBİ
GEL SARILALIM SARMAŞALIM AMAN
İKİMİZ BİR CAN GİBİ BİR CAN GİBİ

Şekil 3.14: Çıksam Daylerin²⁷ Başına adlı türkünün notası

Kaynak: TRT THM Repertuarı Nota Arşivi

²⁷ Yöre ağzı sebebiyle "dayler" denmekte olup, "dağlar" anlamına gelmektedir.

Yücel Paşmakçı'nın 6 Eylül 1978 yılında Şarköy ilçesinde, Fatma Çil'den derlediği ve 1935 sıra numarası ile TRT Müzik Dairesi THM Repertuarı'na kaydedilmiştir. Türkü "bir fırtına tuttu bizi" adlı türkü ile aynı gün derlenmiştir. Türkünün sözleri 2 dörtlükten oluşur. La perde kararlı bir eserdir. Donanımı, si^{b2}, re^{b3} ve eser içerisinde peste olmak üzere fa^{#3} arızaları almıştır. Ölçüsü 7/8 zamanlıdır. Usul 3+2+2 şeklinde sıralanmıştır. Metronom değeri ♪ = 52'dir. Saba makamına denk gelmektedir.

3.9.1. Kaynak Kişi Bilgileri

Şarköy türkülerinin alındığı en yaşlı kaynak kişi olan Fatma Çil'in hayatını öğrenmek üzere, torunu Fikret Çil ile 10 Aralık 2015 tarihinde Cemil Çil'in evinde bir görüşme yapıldı. Fikret Çil ile yapılan görüşmede diyalog şöyle gelişti:

(K.S.İ)- Fikret Ağabeycim, bana Fatma Teyzenin hayatından bahseder misin? Kaç yılında, nerede doğdu? Buraya gelişini...

(F.Ç.)- Tabii Kenan'cığım, babaannem yanlış hatırlamıyorsam 1893 yılında Selanik'te doğmuş. 1912 yılına kadar orada yaşamışlar. 1912 yılındaki ilk mübadelede Trakya'ya gönderilmişler. Burada da önce Kalaycılı köyüne gelmiş. Orada da Süleyman dedemle evlenmişler. Ama birçok kişinin bilmediği bir ayrıntı var. Gelmeden önce Ali Bey isimli biriyle evliymiş. Mübadele sırasında farklı trenlere bindirilmişler. Kimin nereye geldiği de bilinmediğinden mübadele sonrası bir daha hiç buluşmamışlar. Fatma babaannem aramış araştırmış, beklemiş de ama nafile. Sonra Süleyman dedemle evlenmiş Kalaycılı köyünde. Sonra babam 9 yaşındayken dedem vefat etmiş. Babaannemin de ağabeyi Şarköy'de yaşıyormuş. Emrullah Efendi diye nüfuz sahibi biri. O da Şarköy'e gelmelerini istemiş. Bu sebeple Şarköy'e gelmişler.

(K.S.İ)- Şarköy'de evlenmiş mi?

(F.Ç.)- Hayır. Bir daha evlenmemiş.

(K.S.İ)- Peki okuma yazma bilir miydi?

(F.Ç.)- Eski Türkçe bilirdi. Sabahları Kur'an okurdu.

(K.S.İ)- Müzikle alakası nedir? Derleme esnasında da yaşı bir hayli vardı tahmin ettiğim kadarıyla.

(F.Ç.)- Şöyle ki, bir çalgı çalmazdı ama sesi çok güzeldi. Ben Yücel Hoca sayesinde bağlama çalmayı öğrendim. Evde de bana Rumeli türkülerini çaldırırdı kendisi de okurdu hep. Yöre oyunlarını da iyi oynardı. Tabii Yücel hoca derlemeye geldiğinde, ben hatırlıyorum, 88 yaşındaydı.

(K.S.İ)- Maşallah, o yaşta dahi söyleyebiliyordu.

(F.Ç.)- Dinçti. Söylerdi.

(K.S.İ)- Hep Rumeli türküsü söylerdi herhalde. Mübadelenin de etkisi var

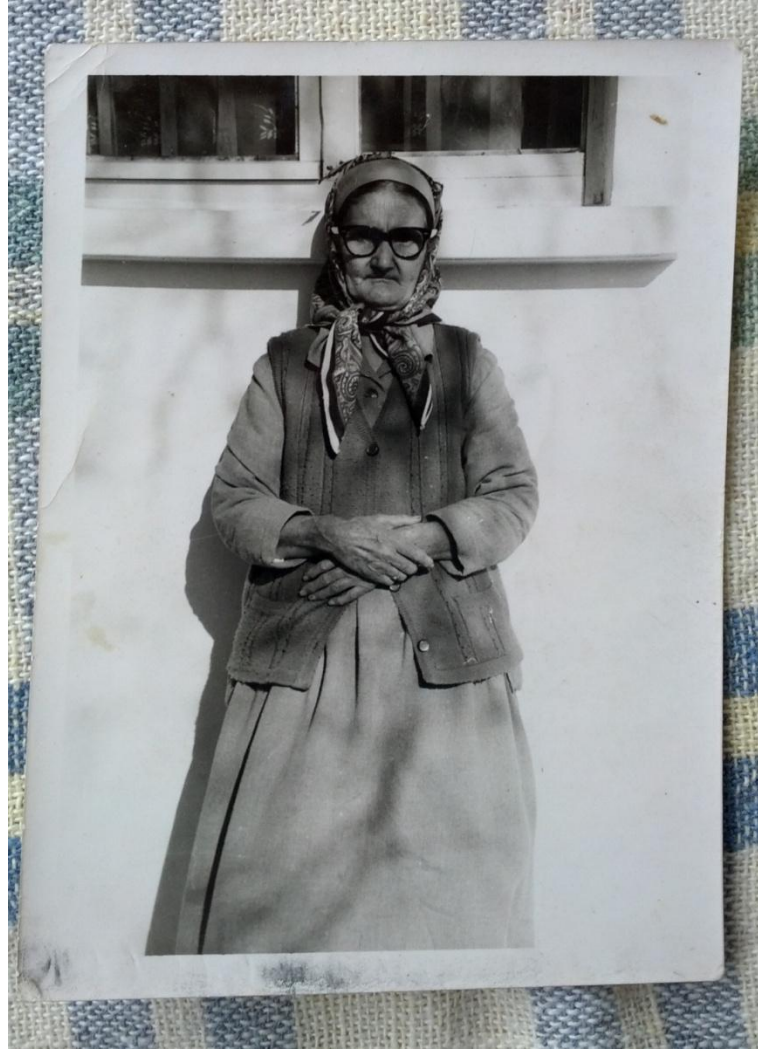
(F.Ç.)- Tabii genelde Rumeli türkülerini söylerdi. Severdi Rumeli türkülerini.

(K.S.İ)- Kaç yılında vefat etti?

(F.Ç.)- 1987 ya da 1988 olması lazım, o yıllarda vefat etti.

Şekil 3.15: Fatma Çil (Ortada), Süleyman Altınok-Şarköy Bel.Başk.(Sağda)
Kaynak: Fikret Çil'in Arşivi'nden Alınmıştır.

Şekil 3.16: Fatma Çil
Kaynak: Fikret Çil'in Arşivi'nden Alınmıştır.

Şekil 3.17: Fatma il

Kaynak: Fikret il'in Arşivi'nden Alınmıştır.

3.9.2. ıksam Daylerin Başına Adlı Türkünün Hikayesi

Yörede yapılan alan araştırmaları ve kaynak kişinin yakınlarıyla yapılan görüşmeler neticesinde günümüze ulaşmış sözlü veya yazılı bir hikayesinin bulunmadığı tespit edilmiştir.

3.10. Bir Fırtına Tuttu Bizi

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
THM REPERTUAR SIRA No.: 1919
İNCELEME TARİHİ : 8-11-1978

YÖRESİ
SELANİK

KİMDEN ALINDIĞI
FATMA ÇİL

SÜRESİ :

♩ = 54

DERLEYEN
YÜCEL PAŞMAKÇI

DERLEME TARİHİ
6-9-1978

NOTAYA ALAN
YÜCEL PAŞMAKÇI
27-9-1978

BİR FIRTINA TUTTU BİZİ DERYAYA KARDI

The musical score is written in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a common time signature (C). It consists of five staves of music. The lyrics are written below the notes, with some words connected by lines to indicate phrasing. The score includes various musical notations such as slurs, ties, and dynamic markings. The lyrics are as follows:

BİR FIR TI NA TU T TU Bİ Zİ
YE Nİ CEZ VE YE Nİ CE Z VE
MAP SA NE DE YA TA YA TA

DE R YA YA KA R DI
KAY NAR KAY NA MA L DU
KA Y NI YOR MA CÜ ZÖ L TA
YA N LA RİM CÜ RÜ K DÜ

O Bİ ZİM KA NA Z
O BE NİM NA RA Z
KA SA TU RE DE N

2.3.4
VUŞ MA LA Rİ Mİ Z A YA Rİ M MA H SE
Lİ YA Rİ MİN A DİL LE Rİ M MA H SE
BE Lİ MİZ DE A YA Rİ M MAR Tİ LER SÖY LE
BA KA BA DE KA A YA Rİ M E LA GÖZ LE R

RE KA L DI
ME ZO L DU
KU CA L TA
ÇÜ RÜ K DÜ

BİR FIRTINA TUTTU BİZİ DERYAYA KARDI
O BİZİM KAYNALARIMIZ A YARIM MAHSERE KALDI
.. .. (GÖRÜŞMELERİMİZ) (AHRETE) ..

YENİ CEZVE YENİ CEZVE KAYNAR KAYNAMAZ OLDU
O BENİM NAZLI YARIMIN DİLLERİ SÖYLER SÖYLEMEZ OLDU

YENİ CEZVE YENİ CEZVE KAYNİYOR OCAKTA
KASATURA BELİMİZDE A YARIM MARİNİMİZ KUCAKTA

MAPSANEDE YATA YATA YANLARIM CÜRÜDÜ
PENCEREDEN BAKA AYARIM ELADA GÖZLER SÜZÜLDÜ

Şekil 3.18: Bir Fırtına Tuttu Bizi adlı türkünün notası

Kaynak: TRT THM Repertuarı Nota Arşivi

Yücel Paşmakçı'nın 6 Eylül 1978 yılında Şarköy ilçesinde, Fatma Çil'den derlediği, 1919 sıra numarası ile TRT Müzik Dairesi THM Repertuarı'na kaydedilmiştir. Türkünün sözleri 4 dördlükten oluşur. La perde kararlı bir eserdir. Donanımda si'nin, sib ve si bekar

olmak üzere, iki çeşidini kullanılmış olup, do# arızası ve fa perdesinin de fa bekar ve fa# şeklinde iki çeşidi kullanılmıştır. Ölçüsü 4/4 zamanlıdır. Metronom değeri ♩ = 54'tür. Hicaz makamına denk gelir. Aslına bakılırsa bu makama bahri nazik adı verilmekte fakat, Türk Müziğinde sık kullanılmadığından, uzun yıllardan beri bu çeşnideki makamlara hicaz dene gelmektedir.

Söz konusu türkü Şarköy'de derlendiği için, tez çalışmamızda Şarköy türkülerine tarafımızca dahil edilmiştir. Ama Yücel Paşmakçı hocamızla yapılan görüşmede, TRT Repertuarı'na verilen kayıta, kaynak kişinin Selanik'te doğup, mübadele sebebiyle Şarköy'e gelmesinden dolayı, yöre kısmına 'Selanik' yazılmıştır.

3.10.1. Kaynak Kişi Bilgileri

Kaynak kişi 3.9. Çıksam Daylerin Başına adlı türküyle aynı kaynak kişi olduğundan, Fatma Çil'in hayatı 3.9.1. Kaynak Kişi Bilgileri kısmında verilmiştir.

3.10.2. Bir Fırtına Tuttu Bizi Deryaya Kardı Adlı Türkünün Hikayesi

Yörede yapılan alan araştırmalarda net bir hikayeye rastlanamamıştır fakat Fatma Çil'in torunu Fikret Çil'e söz konusu türkünün hikayesi sorulmuş ve kendisi ile diyalog şöyle gelişmiştir:

(K.S.İ)- Fikret Ağabey, "Bir fırtına tuttu bizi deryaya kardı" türküsü babaannenden derlenmiş. Türkünün hikayesiyle alakalı bir malumatın var mı?

(F.Ç.)- Türkü babaannemin kendi yaktığı bir türkü değil. Ama türküde kendini bulurdu. Zaten kendisine ve yaşadıklarına uyan bir türkü. Hafızasında kaldığı kadarıyla anlatırdı, Selanik'te bu türküyü gençler karşılıklı söylerlermiş. Bir derenin bir yakasına kızlar, diğer yakasına erkekler karşılıklı toplanırlarmış. Bir kıtasını kızlar bir kıtasını erkekler söylerlermiş. Her kıtanın arasında erkekler silahlarıyla havaya ateş ederlermiş.

(K.S.İ.)- Peki türkünün Fatma Teyzeyi duygulandıran tarafı nedir?

(F.Ç.)- Babaannem Selanik'te Ali Bey isminde biriyle evliymiş. İlk mübadelede onları trenlere bindirmişler rastgele. Ayrı trenlere binmişler karmaşada. Tabi gönderilenlerin nereye geldikleri, nerelere verildikleri de meçhul. İlerini sürmek mümkün olmamış tabii. Çok aramış babaannem, çok beklemiş ama nafile... Bir haber, bir iz bulamamış... "o bizim kavuşmalarımız mahşere kaldı" derken kendisine atfetmiş türküyü.

(K.S.İ.)- Hep söyler miydi bu türküyü?

(F.Ç.)- Sazı elime aldığımda ilk önce bu türküyü çaldırırdı. Kendisi de hiç kesmeden 4 kıtasını birden okurdu.

Şeklinde tamamlanmıştır.

3.11. Bursadan Alma Tuzu

T R T MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
T H M REPERTUAR SIRA No : 1687
İNCELEME TARİHİ : 23.2.1978

YÖRESİ
TRAKYA

KİMDEN ALINDIĞI
MUSTAFA ÖZMEN

SÜRESİ :

♩ = 52

BUR SADAN ALMA TUZU

DERLEYEN
YÜCEL PAŞMAKÇI

DERLEME TARİHİ
10.8.1975

NOTAYA ALAN
YÜCEL PAŞMAKÇI

BUR SA DAN AL N MA TU ZU BRE NU Rİ YE M KÖY LER
BOZ GÜ VER Cİ N O LA YIM BRE NU Rİ YE M YO LUS
AY RE BÖ LU N YOL LA RI BRE NU Rİ YE M AL LI

DE TU Çİ NAL MA KI Zİ A LI Rİ SE N
ÇEK A NA CI YO R GE LEN GE CE N MI

2.3. AY RE BOL DA N AL KI Zİ RI M
YOL CU DAN BRE A YA RI M SO RA RI SEN A YA RI M

3. EM TA DI YE VAR E SO M TU RA ZU NU RI MI BER SA CI YO M
MİS KI A N BER SA CI YO R uysal

— 1 —
BUR SADAN ALMA TUZU BRE NURİYEM
KÖYLERDEN ALMA KIZI
ALIRİSEN AYREBOLDAN AL KIZI
EM TADI VAR EM TUZU

— 2 —
BOZ GÜVERCİN OLAYIM BRE NURİYEM
YOL ÜSTÜNE KONAYIM
GELEN GEÇEN YOLCUDAMBRE AYARİM
NURİYEMİ SORAYİM

— 3 —
AYREBOLUN YOLLARI BRE NURİYEM
ALLI ÇİÇEK AÇIYOR
NURİYEMİ SORARİSEN AYARİM
MİSKIANBER SAÇIYOR

AYREBOL : HAYRABOLU
EM : HEM

Şekil 3.19: Bursadan Alma Tuzu adlı türkünün notası
Kaynak: TRT THM Repertuarı Nota Arşivi

Yücel Paşmakçı'nın, 10 Ağustos 1975 yılında Şarköy ilçesinde, Mustafa Özmen'den derlediği ve 1687 sıra numarası ile TRT Müzik Dairesi THM Repertuarı'na kaydedilmiş bu türkü, yöre ve çevresinde "Kuş Güvercin" olarak bilinir. Türkünün sözleri 3 dördlükten oluşur. La perde kararlı bir eserdir. Donanımı si^b2 ve türkü içerisinde değişimli olarak fa bekar ve fa# arızaları almıştır. Ölçüsü 4/4 zamanlıdır. Metronom değeri ♩ = 52'dir. Uşşak makamına denk gelir.

3.11.1. Kaynak Kişi Bilgileri

Tez çalışmasının ilk ayağı olarak 13 Ağustos - 31 Kasım 2015 tarihleri arasında yapılan alan çalışmasında karşılaşılan bir durumdan bahsetmek gerekmektedir. Kaynak kişilerin tespiti esnasında, Yücel Paşmakçı'nın, "Bursadan Alma Tuzu" adlı türküyü yakın zamanda, türkünün kaynak kişisine söylettiğini belirtmesi üzerine, bir kaynak kişiyi daha bulabilecek olmanın sevinciyle, araştırmayı yapmak üzere Şarköy'e doğru yola çıkıldı. Diğer kaynak kişilerle ve Şarköy'ün yerlileriyle yapılan görüşmelerde nam-ı diğer Nalbant Mustafa (Özmen)'nin, yıllar önce vefat ettiği bilgisine ulaşıldı. Geçmiş zamanlarda aynı alandaki taramalar sırasında bu türkünün tarafımızca Çan Ahmet lakaplı Ahmet Tekay'dan duyulmuş olduğu hatırlanıp, tekrar kendisine ulaşıp fotoğraf ve video kaydı alındı. Kayıtlar, Yücel Paşmakçı'ya ulaştırıldı ve kendisi de türküyü aldığı kaynak kişinin Çan Ahmet (Tekay) olduğunu doğruladı. Nihayetinde bu durumun sebebinin, kayıtların aktarımı sırasındaki bir karışıklıktan kaynaklandığı saptandı.

Sonuç olarak, kaynak kişi Çan Ahmet lakaplı Ahmet Tekay, olarak alınıp, bilgiler ona ait olarak aktarılacaktır.

Kaynak Kişi Ahmet Tekay, 1938 yılında Selanik göçmeni bir ailenin çocuğu olarak, Şarköy'de doğdu. Ailesi mübadelede sebebiyle Karacaova'dan²⁸ geldi. 4 kardeşin en küçüğüdür. Kendisinin de 2 çocuğu ve 4 torunu vardır. 40 yaşına kadar sahip olduğu katırları tarım aracı olarak kullanıp çiftçilik yaptı. 40 yaşından sonra seyyar esnaflığa başlayıp, hala Şarköy'de el arabasıyla, mevsimine göre sebze, meyve ve balık satmaktadır.

²⁸ Balkan mübadillerinin gelmeden önce yaşadıkları, Yunanistan'ın Selanik yakınlarında bir şehir adı.

Şekil 3.20: (Çan) Ahmet Tekay (Görüşme esnasında çekilmiştir.)

Kaynak: Kenan Serhat İnce Özel Arşivi

Şekil 3.21: (Çan) Ahmet Tekay (Görüşme esnasında çekilmiştir.)

Kaynak: Kenan Serhat İnce Özel Arşivi

3.11.2. Bursadan Alma Tuzu Adlı Türkünün Hikayesi

Yörede yapılan alan araştırmaları ve kaynak kişi ile yapılan görüşmeler neticesinde günümüze ulaşmış sözlü veya yazılı bir hikayesinin bulunmadığı tespit edilmiştir.

3.12. Atımı Bayledim Delikli Taşa

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
THM REPERTUAR SIRA No : 2791
İNCELEME TARİHİ : 19-2-1986

YÖRESİ
SELANİK_DRAMA_KAVALA

KİMDEN ALINDIĞI
GÖÇMEN RECEP ÇAKIR
SÜRESİ :

DERLEYEN
YÜCEL PAŞMAKÇI

DERLEME TARİHİ
7-2-1981

NOTAYA ALAN
YÜCEL PAŞMAKÇI

ATIMI BAYLEDİM DELİKLİ TAŞA

A TI MI BAY LE DI M DE LİK LI TA SA
SA BAH TAN KALK TI M ÇAN TA MA BA K TIM
ŞU DA ĞIN AR DİN DA MA CİR SE Sİ VAR

O Nİ Kİ KA Y MA KA M BİR KE MAL PA SA
AĞ LA YA Sİ Z LA YA BOY NU MA A S TIM
VA RİN BA KI N ÇA N TA SİN DA NE Sİ VAR

YA SA KE MAL PA SA BİN LER LE YA SA
AN NE BEN BU CA NI VA TA NA SA Tİ M
BİR KU RU EK MEK LE BİR MOR FE Sİ VA R

DÜ S MAN LA RI YA Y DI N DA Ğİ LE TA SA
Dİ Nİ NİN U Ğ RU NA Gİ DEN YAV RU LAR
VA TA NİN U Ğ RU NA " " " " "

YA SA KE MAL PA SA BİN LER LE YA SA
AN NE BEN BU CA NI VA TA NA SA Tİ M
BİR KU RU EK MEK LE BİR MOR FE Sİ VA R

DÜ S MAN LA RI YA Y DI N DA Ğİ LE TA SA
Dİ Nİ NİN U Ğ RU NA Gİ DEN YAV RU LAR
VA TA NİN U Ğ RU NA Gİ DEN YAV RU LAR

- 1 -
ATIMI BAYLEDİM DELİKLİ TAŞA
ONİKİ KAYMAKAM BİR KEMAL PAŞA
YAŞA KEMAL PAŞA BİNLERCE YAŞA
DÜŞMANLARI YAYDIN DAĞ İLE TAŞA.

- 2 -
SABAHTAN KALKTIM ÇANTAMA BAKTIM
AĞLAYA SIZLAYA BOYNUNA ASTIM
ANNE BEN BU CANI YATANA SATTIM
DİNİMİN UĞRUNA GİDEN YAVRULAR.

- 3 -
ŞU DAĞIN ARINDA MACİR SESİ VAR
VARIN BAKIN ÇANTASINDA NESİ VAR
BİR KURU EKMEKLE BİR MOR FESİ VAR
VATANIN UĞRUNA GİDEN YAVRULAR.

NOT:
Türkü Seferberlik yıllarında İzmir'in kurtuluşu üzerine yazılmıştır. Türkünün bir çeşitlemesini de,
Lise öğretmenü Hüseyin Yalçırık'da derlemiştir. Derleme bandında konuşan, halen İzmir- Güzelçami'da
yaşayan Huriye Kurt (Hörü Teyze) Selanik'ten İzmir'e Akdeniz vapuru ile gelen, mübadele
göçmenlerinin bu türküyü yol boyunca silah atarak söylediklerini anlatıyor.

KAYMAKAM : YARBAY RÜTBESİ
MACİR : MUHACİR

Şekil 3.22: Atımı Bayledim Delikli Taşa adlı türkünün notası

Kaynak: TRT THM Repertuarı Nota Arşivi

Yücel Paşmakçı'nın, 7 Şubat 1981 yılında Şarköy ilçesinde, Göçmen Recep Çakır'dan derlediği ve 2791 sıra numarası ile TRT Müzik Dairesi THM Repertuarı'na kaydedilmiş bu türkü, yöre ve çevresinde "Yaşa Kemal Paşa" olarak bilinir. Türkünün sözlere 3 dörtlükten oluşur. La perde kararlı bir eserdir. Ölçü, 8/8 zamanlı olup, usul 3+2+3 şeklinde vurulmaktadır. Donanımda si^{b2} ve değişimli olarak fa bekar ve fa^{#3} arıza olarak kullanılmıştır. Metronom değeri belirtilmemiştir. Uşşak makamına denk gelir.

Nota üzerinde, TRT'nin yaptığı incelemeden sonra, notanın üzerine türkünün seferberlik yıllarında İzmir'in Kurtuluşu üzerine yazıldığı, Türkünün bir çeşitlemesini de, lise öğretmeni Hüseyin Yaltrık'ın derlediği, derleme bandında konuşan ve hala İzmir Güzelçamlı'da yaşayan Huriye Kurt (Hörü Teyze)'un, Selanik'ten İzmir'e Akdeniz vapuru ile gelen mübadele göçmenlerinin bu türküyü yol boyunca silah atarak söylediklerini anlattığı bilgisi eklenmiştir. Fakat Yücel Paşmakçı, söz konusu türküyü daha eski bir tarihte derleyip repertuvara almıştır.

3.12.1. Kaynak Kişi Bilgileri

Yücel Paşmakçı'nın Şarköy'e bağlı Hoşköy Beldesi'nde, Recep Çakır'dan derlediği "Atımı Bayledim Delikli Taşa, On iki Kaymakam²⁹ bir Kemal Paşa" adlı türküyü dinlemek üzere 17 Ekim 2015 tarihinde Hoşköy'e gidildi. Recep Çakır'ın 9 sene önce rahmetli olduğu ancak Mustafa ve Paşa adındaki 2 çocuğunun sağ ve Hoşköy'de yaşadığı öğrenildi ve kardeşlerden Mustafa Çakır ile, birkaç tanıdık vasıtasıyla görüşme ayarlandı. Babasının ve kendisinin hakkında bazı sorular soruldu ve diyalog şöyle gelişti:

(K.S.İ.)-Nerede doğmuş?

(Mustafa Çakır)-Burada doğmuş Hoşköy'de. Tabii dedelerimiz Selanik'ten gelmişler. İlk mübadelede gelmişler tabii. Babam burada dünyaya gelmiş. Bu türküler hep oradan kalan esinti. Rahmetli babacığım dedemden duymuş hep bunları.

(K.S.İ.)-Baban ne iş yapardı?

(M.Ç.)-Pazarcılık yapardı. Esnaftı yani.

(K.S.İ.)-Çiftçilik?

(M.Ç.)-Yok gibi bir şey. Balıkla uğraşırды. Esnaftı yani. Tabii babamızı 9 sene önce kaybettik. Eski şarkıları çok severdi. Rahmetli Dedem de söylerdi Al topuklu Nazikem. Eski yani. Fosforlu Cevriyem³⁰ eski ama. Memleketten kalan şeyler yani. Oradan getirdikleri şeyler.

(K.S.İ.)-Peki senin ismin soy ismin abi?

(M.Ç.)-Mustafa Çakır.(Tini)³¹

(K.S.İ.)-Kaç doğumlusun?

(M.Ç.)-63 doğumluyum.

²⁹ Osmanlı ordu sisteminde, yarıbay rütbesine verilen isim.

³⁰ "Fosforlu Cevriyem" bir türkü ismi.

³¹ Yörede her sülale için bir lakap kullanılmaktadır. Fakat "Tini" kelimesi söz konusu kişinin şahsi lakabıdır. Anlamı bilinmemektedir.

(K.S.İ.)-Burada doğdun büyüdün...

(M.Ç.)-Tabii muhakkak ben dedemle yaşadım 11 yaşına kadar. O zamanlar Hoşköy'de limon bile yoktu. Babam söylerdi. Alkolü seven bir insandı. Benimde hayatım meyhanede geçti. Hepsini bilirim. Babamın yanında büyüdüm. Annem rahmetli oldu. Ben 8 yaşında annem rahmetli oldu. Ben babamın peşini hiç bırakmadım. Kardeşim de sever bağlama çalar.

(K.S.İ.)- İsmi nedir ?

(M.Ç.)-Paşa.

(K.S.İ.)-Sen ne işle ilgileniyorsun abi. Balıkçılık yapıyorsun sanırım

(M.Ç.)-Ya balıkçılık derken alıp satıyoruz. 6-7 sene önce eşimi kaybettim. Kız kardeşimi kaybettim. Ağır geldi ama hayat devam ediyor. Kimseye zararımız yok. İki evladım var.

Şekil 3.23: (Tini) Mustafa Çakır (Görüşme esnasında çekilmiştir.)

Kaynak: Kenan Serhat İnce Özel Arşivi

29 Kasım 2015 tarihinde Hoşköy'e yapılan bir başka ziyarette, 1961 Hoşköy doğumlu diğer kardeş ile görüşme imkanı bulundu. Kendisi de, babasının, "Kopuk Recep" veya "Partal Recep" lakabıyla bilindiğini, manavlık yaptığını ve net olmamakla birlikte 1932-33 doğumlu olduğunu, kendisine türkünün sorulması üzerine, kendisinin bu türküyü babasından duyduğunu, babasının da dedesinden duyduğunu söyledi.

Şekil 3.24: Paşa Çakır (Görüşme esnasında çekilmiştir.)

Şekil 3.25: (Partal) Recep Çakır (Rahmetli)

Kaynak: Mustafa Çakır'ın arşivinden alınmıştır.

3.12.2. Atımı Bayledim Delikli Taşa Adlı Türkünün Hikayesi

Şarköy ilçesine bağlı Hoşköy beldesinde, söz konusu türkünün kaynak kişinin çocuklarına ulaşıp, türkünün hikayesi soruldu fakat bilmedikleri ve sadece babalarından duydukları bir türkü olduğu cevabı alındı. Yücel Paşmakçı'nın derleme anılarına dair, kendisinden bir kaç hatıra kaydetme imkanı da bulundu. Hoşköy'de bir kahvede, ortada yanan

sobanın etrafında saz çalılıp sohbet ederken rahmetli Recep akır önderliğinde bu türkü söylenmiş, hatta gecenin ilerleyen saatlerinde öyle bir ambiyans olmuş ki, köy halkı içeride yanan sobayı kahvenin önüne taşıyıp etrafında hora çekmeye başlamışlar.

Öte yandan, yörede yapılan araştırma ve kaynak kişinin ailesiyle yapılan görüşmeler neticesinde, nota üzerinde yazılmış olan ve 3.12. bölümde belirtilen hikayeden farklı olarak, günümüze ulaşmış sözlü veya yazılı bir hikayesinin bulunmadığı tespit edilmiştir.

3.13. Şu Kabak Çiçeği Ne Açar Ne Kocar

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
T H M REPERTUAR No : 3961
İNCELEME TARİHİ : 12. 8. 1994

YÖRE
SELÂNİK / TEKİRDAĞ-Şarkıy'de derlenmiş
KAYNAK KİŞİ
YAŞAR MERAL
SÜRE : $\text{♩} = 46$

ŞU KABAK ÇİÇEĞİ NE AÇAR NE KOKAR

DERLEYEN
YÜCEL PAŞMAKÇI

DERLEME TARİHİ
28. 9. 1978

NOTALAYAN
YÜCEL PAŞMAKÇI

(SAZ - - - - -)

ŞU KA BAK Çİ
HAS TA NE DEN
HAS TA NE Ö

ÇE Gİ NE A ÇAR NE
ÇIK TIM YAN BA SA BA
NÜN DE BİR DE RİN KU

KO KAR SEV Dİ Ğİ MİN
SA YU O ĞER LE RİM
YU O KU YU DAN

KAN LE Rİ A CA NİM SA LİN DA NA
ÇÜ RÜ DÜ A CA NİM KAN KU SA KU
ÇE KER LER A CA NİM GÜL LE RE SU

Şekil 3.26.1: Şu kabak Çiçeği Ne Açar Ne Kocar adlı türkünün notası

Kaynak: TRT THM Repertuarı Nota Arşivi

-2-
ŞU KABAK ÇİÇEĞİ NE AÇAR NE KOKAR

KAR
SA
YU

KAR
SA
YU

OL MAZ OL SUN BÖY LE SEV DA
KALK MAZ DÖ ŞEK LE RE A CA NİM

ÖL DÜR DÜN BE Nİ
DÜ ŞÜR DÜN BE

Nİ

GENÇTÜRK

ŞU KABAK ÇİÇEĞİ NE AÇAR NE KOKAR
SEVDİĞİMİN KANLARI (A CANIM) SALINDAN AKAR

OLMAZ OLSUN BÖYLE SEVDA ÖLDÜRDÜN BENİ
KALKMAZ DÖŞEKLERE (A CANIM) DÜŞÜRDÜN BENİ

HASTANEDEN ÇIKTIM YAN BASA BASA
CİĞERLERİM ÇÜRÜDÜ (A CANIM) KAN KUSA KUSA

OLMAZ OLSUN BÖYLE SEVDA ÖLDÜRDÜN BENİ
KALKMAZ DÖŞEKLERE (A CANIM) DÜŞÜRDÜN BENİ

HASTANE ÖNÜNDE BİR DERİN KUYU
O KUYUDAN ÇEKERLER (A CANIM) GÜLLERE SUYU

OLMAZ OLSUN BÖYLE SEVDA ÖLDÜRDÜN BENİ
KALKMAZ DÖŞEKLERE (A CANIM) DÜŞÜRDÜN BENİ

Şekil 3.26.2: Şu kabak Çiçeği Ne Açar Ne Kocar adlı türkünün notası
Kaynak: TRT THM Repertuarı Nota Arşivi

Yücel Paşmakçı'nın 28 Eylül 1978 yılında Şarköy ilçesinde, Yaşar Meral'den derlediği ve 3961 sıra numarası ile TRT Müzik Dairesi THM Repertuarı'na kaydedilmiş bu türkü, yöre ve çevresinde "Kabak Çiçeği" olarak bilinir. Türkünün sözleri 3 dörtlükten oluşur. La perde kararlı bir eserdir. Donanımda sib¹ ve do# görülse de, türkünün içerisinde

*sib*², *sib* ve *sib*¹ olmak üzere si sesinin 3 farklı arızası görülmektedir³². Eser donanım, kullanılan perdeler ve dolayısıyla icra açısından zengin ve zor bir türküdür. Ölçüsü 4/4 zamanlıdır. Metronom değeri ♩ = 46'dır. Hicaz makamına denk gelir. Aslına bakılırsa bu makama bahri nazik adı verilmekte fakat, Türk Müziğinde sık kullanılmadığından, uzun yıllardan beri bu çeşnideki makamlara hicaz dene gelmektedir.

3.13.1. Kaynak Kişi Bilgisi

Şekil 3.27: (Müdür) Yaşar Meral (Görüşme esnasında çekilmiştir.)

Yaşar Meral, yöre ve çevresinde sevilen, birçok cemiyete sesi ve sazıyla destek vermiş bir sanatkardır. Kırsal kesimlerdeki lakap kültüründen kendisi de nasibini almış ve halk ona ‘‘müdür ‘‘ ismini vermiştir. Müdür Yaşar (Meral) ile, 17 Ekim 2015 tarihinde rahmetli klarnet ustası Tahsin Çalı'nın³³ oğluna ait kahveye oturduk, ondan kendisini anlatmasını istedim ve diyalog şöyle gelişti:

(K.S.İ.)-Yaşar Amca, seni hepimiz tanıyoruz ama yine de bana kendini anlatır mısın?

(Yaşar Meral)-Ben Hüseyin Maral'dan olma, Hüseyin Maral'ın babasının torunu olarak size bunu söyleyebilirim. Ben Yaşar Maral. Çevremiz bize lakap olarak ‘‘müdür Yaşar’’ diye bir isim, Allah razı olsun, sağ olsunlar, takmışlar. Ben en fazla bu ismime sevinirim.

(K.S.İ.)-Kaç yılında doğdun Yaşar Amca?

(Y.M.)-1948'de doğdum. 68'e girmişim ve sanatıma devam ediyorum.

(K.S.İ.)-Anne ve baba da buralı mı?

(Y.M.)-Annem Malkara doğumlu. Babam Şarköy doğumlu. Çoluk çocuğum da buralı. Bir zamanlar Selanik'ten göçtüğümüzde, rahmetli Kemal Paşa'mızın dağıtımı üzerine Malkara'dan Şarköy'e verildik.

(K.S.İ.)-Ömür boyu ne iş yaptınız?

(Y.M.)-Müzik. Ritim Çalıyorum. Davul çalıyordum, ritme döndüm.

(K.S.İ.)-Ritimden kastın?

³² Eserin donanımında yazılmış olan *sib*¹ arızası, bağlama üzerinde si naturel olarak basılıp icra edilmektedir.

³³ Yörede yetişmiş ve geleneksel icraya sahip olan, yöre oyun havalarını çalan en iyi ustalardan olup 2000'li yılların başında vefat etmiştir.

(Y.M.)-Tef alıyorum. Hanende okuyorum, fasıl okuyorum. Çok Őükür ekmeğimi böyle çıkarıyorum.

3.13.2. Şu Kabak ieği Ne Açar Ne Kokar Adlı Türkünün Hikayesi

Yörede yapılan alan araştırmaları ve kaynak kişi ile yapılan görüşmeler neticesinde günümüze ulaşmış szli veya yazılı bir hikayesinin bulunmadığı tespit edilmiştir.

4. ŞARKÖY'DE DERLENMİŞ TÜRKÜLERİN ALINAN YENİ KAYITLARININ İNCELENMESİ VE İLK KAYITLARLA KARŞILAŞTIRILMASI

Bu bölümde, Tekirdağ ili Şarköy ilçesinde derlenmiş, TRT Türk Halk Müziği Repertuarı'na kayıtlı türkülerin, alan araştırması esnasında alınan ses ve video kayıtlarından tarafımızca dikte edilen türkülerin dijital ortamda yazılmış notaları bulunmakta ve bu notaların, Yücel Paşmakçı tarafından derlenip, kendisi tarafından yazılmış notalar ve 3. bölümdeki bilgiler ile karşılaştırılması yapılmaktadır. KarŐılaŐtırma yapılıp farklılıklar yazıldıktan sonra, genel inceleme yorumlanmıŐ ve düşünceler karşılaŐtırma metinlerinin sonlarında belirtilmiŐtir.

(Not: Kaynak kişiler herhangi bir çalgı çalmadığından dikte edilen türkülerin tamamı söz kısmından başlamaktadır.)

4.1. Bağya Girdim Bağ Budanmış

BAĞYA GİRDİM

Yöre: Tekirdağ / Şarköy
Kaynak: Mustafa Karayer

Kayıt Tarihi: 16.10.2015
Notaya Alan: Kenan Serhat İnce

Bağ ya gir dim bağ bu dan mış

bağ ya bül bül da dan mış on beş ya şım da da

na zi fe de ha nım kim le re al dan mış

Bağya girdim bağ budanmış
Bağya bülbul dadanmış
Onbeş yaşında da Nazife de hanım
Kimlere Aldanmış

Çıktım Şarköy'ün yoluna
Sıra sıra zeytinler
Onbeş yaşında da Nazife de hanım
Yazık ettiler

O tepeden bu tepeye
Oyun olur mu
Onbeş yaşında da Nazife de hanıma
Doyum olur mu

Şekil 4.1: Bağya Girdim Bağ Budanmış adlı türkünün notası

Kaynak: Yöreden dinlenip tarafımızca dikte edilmiştir.

“Bağya girdim Bağ Budanmış” adlı türkünün kaynağı Mustafa Karayer ile 16 Ekim 2015 tarihinde, evinde yapılan görüşmede, söz konusu türkü tekrar kendi sesinden kaydedilmiş ve yapılan kayıttan dikte edilmiştir.

16 Ekim 2015 tarihinde alınan kayıttan yapılan dikte, TRT THM Rep.’na kayıtlı ilk derleme notasıyla karşılaştırılmıştır. 2. ölçüdeki iki sekizlik motifte bir süre değişimi, 3. ölçüde aynı motifi çarpmalı icra farkı, 5. ölçüde bir dördlük notayı bir sekizlik nota ve bir sekizlik sus şeklinde icra farkı ve aynı ölçüde aynı motifte çarpmalı icra, 7. ölçüde iki dördlük notada bir süre ve bir ton farkı saptanmıştır. Türkünün sözleri ilk derlemede olduğu gibi okunmuştur. Metronom değeri ♩ = 264 iken, ♩ = 244 ölçülmüş olup, aradaki farkın, değişiklik teşkil edecek kadar büyük olmadığı düşünülmüştür.

“Bağya girdim Bağ Budanmış” adlı türkünün, 42 yıllık bir süreden sonra, aynı kaynak kişiden yapılan icra kaydı deşifre edilip incelenmiş, küçük farklılıklar gözlenirse de ezgi, donanım, söz ve yöre tavrı bakımından kayda değer bir değişiklik olmadığı kanısına varılmıştır.

4.2. Beyler Bahçesinde Bir Kuzu Meler

BEYLER BAĞÇESİ

Kaynak: Mustafa Karayer

Kayıt Tarihi: 21.11.2015
Notaya Alan: Kenan Serhat İnce

bey ler bah çe sin de
bir ku zu me ler
kuzu nun me le yi ši b re va li dem
bağ rı mı de ler
ay le de göz le rim ay le
söyle de dil le rim söy le
ay rı lık gü nü
muhab be tin so nu

(1)

Beyler bahçesinde bir kuzu meler
Kuzunun meleyişi (bre validem) bağrımı deler
--Bağlantı--

Ayle de gözlerim ayle ayrılık günü
Söylede dillerim söyle muhbbet sonu

(2)

Beyler bahçesinde bir derin kuyu
Kuyudan çekerler (bre validem) güllere suyu
-- Bağlantı--

(3)

Beyler bahçesinde bir fener yanar
Fenerin etrafına (bre validem) şahinler konar

Şekil 4.2: Beyler Bahçesinde Bir Kuzu Meler adlı türkünün notası

Kaynak: Yöreden dinlenip tarafımızca dikte edilmiştir.

“Beyler Bahçesinde Bir Kuzu Meler” adlı türkünün kaynağı Mustafa Karayer ile 21 Ekim 2015 tarihinde, kendi evinde yapılan görüşmede, söz konusu türkü tekrar kendi sesinden kaydedilmiş ve yapılan kayıttan dikte edilmiştir.

21 Ekim 2015 tarihinde alınan kayıttan yapılan dikte, TRT THM Rep.’na kayıtlı ilk derleme notasıyla karşılaştırılmıştır. 1. ölçüde fa notasından sol ile devam edilmiş, ikinci kümede ise yöre hançeresi dediğimiz motifi uygulamış (ki zaman zaman ilk notada da uygulanmıştır sadece yerleri değişmiştir.), dördüncü kümede de benzer hançere motifini uygulayıp sol notasında devam etmiştir, ilk notasında ölçü re perdesine inip aynı perdede bitmektedir. 2. ölçü birinci kümede ilk notaya yakın bir motif yapılmıştır. 3. ölçüde başlangıçtaki ilk iki hecenin süresi değişmiştir. Aynı dizeğin birinci kümesinde motif farklılığı olmuştur. 4. ölçüye bakıldığında birinci küme genişletilmiş ve ölçünün sonunda ilki gibi karara bağlanmıştır. 5. ölçüye bakıldığında sadece dördüncü kümede küçük bir değişiklik olduğu saptanmıştır. 6. ölçüde sus işaretinden sonra gelen ilk notada süre değişikliği görülüp, ikinci ve üçüncü kümede genişlemeler saptanmıştır.

Türkü karma usüllü olup, 16/8 ve 19/8 şeklinde sıralanmıştır. Fakat ölçünün 19/8 olarak icra edildiği kısımlar, yapılan yeni kayıtlarda 18/8 olarak saptanmıştır. Metronom değeri $\text{♩} = 126$ 'dır. Fakat türkünün ilk derleme kaydında metronom bilgisi olmadığından kıyaslama yapılamamaktadır.

Türkünün sözlerinde kıtaların sıraları yer değiştirilerek okunmuş, 2.kıtanın 2.mısrasında “kuyudan çekerler (bre validem³⁴) güllere suyu” sözlerinin dönüşünde “gül” yerine “cenaze suyu” şeklinde okunduğu saptanmıştır. 3.kıtanın 2.mısrasında “fenerin etrafına (bre validem) şahinler konar” sözlerinin dönüşünde “şahin” yerine “bülbul” şeklinde okuduğu saptanmıştır. Yücel Paşmakçı ile yapılan görüşmede, türkünün radyoda yayınlanacağından ve "cenaze" kelimesinin insanlarda karamsarlığa neden olacağı düşünüldüğünden, "cenaze" kelimesi "gül" kelimesi ile kendisi tarafından değiştirilip, 3.2.'deki notada yazıldığı haliyle notaya alındığı kaydedilmiştir.

Türkünün saz kısmı, 1973 yılında Yücel Paşmakçı hocamızın derlemesinde yazılmamış, kendisiyle yapılan görüşmede, 1990 yılındaki inceleme esnasında türkünün notasının ilk bölümüne başkası tarafından yazıldığı öğrenilmiştir.

“Beyler Bahçesinde Bir Kuzu Meler” adlı türkünün, 43 yıllık bir süreden sonra, aynı kaynak kişiden yapılan icra kaydı deşifre edilip incelenmiş, küçük farklılıklar gözlense de ezgi, söz ve yöre tavrı bakımından kayda değer bir değişiklik olmadığı kanısına varılmış olup, donanım olarak bakıldığında ezginin içerisindeki ölçü değişikliği, etkili bir faktör olarak dikkatimizi çekmiştir.

³⁴ Anne.

4.3. Dramanın İçinde Yaparlar Pazar

DRAMANIN İÇİNDE YAPARLAR

Yöre: Tekirdağ/Şarköy
Kaynak: Mustafa Karayer

Kayıt Tarihi: 10.10.2015
Notaya Alan: Kenan Serhat İnce

D ra ma nın i çin de ya par lar pa zar
kız la ra ya kı şır şal i le şal var kız la ra
ya kı şı şal i le şal var vu run kız lar
vu ru_n vu run vu ra lım bu ge ce ki ge ce yi
ner de bu la lım

Dramanın içinde yaparlar pazar
Kızlara yakışır şal ile şalvar

-Bağlantı- Vurun kızlar vurun vurun vuralım
Bu geceki geceyi nerde bulalım

Dramada satarlar ayvaylan urma
Kızlara yakışır davulla zurna

-Bağlantı-

Şekil 4.3: Dramanın içinde Yaparlar Pazar adlı türkünün notası

Kaynak: Yöreden dinlenip tarafımızdan dikte edilmiştir.

“ Dramanın İçinde Yaparlar Pazar” adlı türkünün kaynak kişisi Mustafa Karayer ile 10 Ekim 2015 tarihinde, kendisinin evinde yapılan görüşmede türkü tekrar kendi sesinden kaydedilmiş ve yapılan kayıttan dikte edilmiştir.

10 Ekim 2015 tarihinde alınan kayıttan yapılan dikte, TRT THM Rep.’na kayıtlı ilk derleme notasıyla karşılaştırılmıştır. 3. ve 7. ölçüde ilk notayla aynı motifte çarpmalar görülmüştür. 9. ve 11. ölçüde (bu ölçünün karşılığı ilk notada mevcut değildir. Röpriz ile dönülüp icra edilen aynı yerdir. Yani aynı mezurun tekrarı farklı okunmuştur.) ilk motifte farklılık görülmüştür. 13. Ölçünün ilk motifinde bir nota farklı icra edilmiştir. Sözlere, ilk derleme kaydındaki ile aynı şekilde söylenmiştir. Metronom değeri ♩.♩♩ = 56 iken, ♩.♩♩ = 50 ölçülmüş olup, aradaki farkın, değişiklik teşkil edecek kadar büyük olmadığı düşünülmüştür.

“ Dramanın İçinde Yaparlar Pazar” adlı türkünün, 44 yıllık bir süreden sonra, aynı kaynak kişiden yapılan icra kaydı deşifre edilip incelenmiş, küçük farklılıklar gözlenirse de ezgi, söz, donanım ve yöre tavrı bakımından kayda değer bir değişiklik olmadığı kanısına varılmıştır.

4.4. Varın Sorun Babasına

VARIN SORUN BABASINA

Yöre: Tekirdağ/Şarköy
Kaynak: Mustafa Karayer

Kayıt Tarihi: 16.10.2015
Notaya Alan: Kenan Serhat İnce

VA RIN SO RUN BA BA SI NA

BA BA SI NA İ ZİN VER SİN

KI NA SI NA İ ZİN VER SİN

KI NA SI NA BA BA SI DER Kİ

BEN VE RE MEM BA BA SI DER Kİ

BEN VE RE MEM EV LA DI MA

BEN KI YA MAM EV LA DI MA

BEN KI YA MAM VA RIN SO RUN

Şekil 4.4.1: Varın Sorun Babasına adlı türkünün notası

Kaynak: Yöreden dinlenip tarafımızca dikte edilmiştir.

17 AN NE Sİ NE VA RIN SO RUN

19 AN NE Sİ NE İ ZİN VER SİN

21 KI NA Sİ İ ZİN VER SİN

23 KI NA Sİ NA AN NE Sİ DER Kİ

25 BEN VE RE MEM AN NE Sİ DER Kİ

27 BEN VE RE MEM EV LA DI MA

29 BEN KI YA MAM EV LA DI MA

31 BEN KI YA MAM VA RIN SO RUN

33 YEN GE Sİ NE 2 VA RIN SO RUN

Şekil 4.4.2: Varın Sorun Babasına adlı türkünün notası

Kaynak: Yöreden dinlenip tarafımızca dikte edilmiştir.

35 YEN GE Sİ NE İ ZİN VER SİN

37 KI NA SI NA İ ZİN VER SİN

39 KI NA SI NA YEN GE Sİ DER Kİ

41 BEN VE Rİ RİM YEN GE Sİ DER Kİ

43 VE RİN GİT SİN GİT Tİ YER DE

45 A YIR GÖR SÜN GİT Tİ YER DE

47 A YIR GÖR SÜN

Şekil 4.4.3: Varım Sorun Babasına adlı türkünün notası
Kaynak: Yöreden dinlenip tarafımızca dikte edilmiştir.

“Varın Sorun Babasına” adlı türkünün kaynak kişisi Mustafa Karayer ile 16 Ekim 2015 tarihinde, kendisinin evinde yapılan görüşmede türkü tekrar kendi sesinden kaydedilmiş ve yapılan kayıttan dikte edilmiştir.

16 Ekim 2015 tarihinde alınan kayıttan yapılan dikte, TRT THM Rep.’na kayıtlı ilk derleme notasıyla karşılaştırılmıştır. 1. ölçüde ilk kümede çarpmadan dolayı genişleme vardır. 2. ölçüde ikinci küme daha sadeleştirilmiştir. 3. ölçünün ikinci kümesinde de küçük bir seste değişiklik vardır. 4. ölçü ikinci kümede bir çarpma farkı, 5. ölçüde iki kümede de seste değişiklik vardır. 8. ölçüde çarpmalar eklenmiştir. 11. ölçünün ikinci kümesinde bir motif farkı, 13. ölçünün ikinci kümesinde seste farklılık olup ölçünün sonuna da bir sus eklenmiştir. İlk notasında tüm kıtalar aynı okunduğundan, sözler notanın altına giydirilmiştir. Yeni alınan kayıttan ufak motif ve çarpma farklılıkları olduğundan, icranın tamamı röpriz kullanılmadan tarafımızca yazılmış olup, birinci kıta icrasından pek farklı bir icra söz konusu değildir. Ayrıca türkünün sözleri, ilk derleme kaydında alınan sözlerle aynı şekilde söylenmiştir. Metronom değeri $\text{♩} = 120$ iken, $\text{♩} = 112$ ölçülmüş olup, aradaki farkın, değişiklik teşkil edecek kadar büyük olmadığı düşünülmüştür.

“Varın Sorun Babasına” adlı türkünün, 44 yıllık bir süreden sonra, aynı kaynak kişiden yapılan icra kaydı deşifre edilip incelenmiş, küçük farklılıklar gözlense de ezgi, söz, donanım ve yöre tavrı bakımından kayda değer bir değişiklik olmadığı kanısına varılmıştır.

4.5. Gideriz Biz İkimiz

GİDERİZ BİZ İKİMİZ

Yöre: Tekirdağ/Şarköy
Kaynak: Remziye Karayer

Kayıt Tarihi:21.10.2015
Notaya Alan: Kenan Serhat İnce

Gi de riz biz i ki miz

kes ta ne dir yü kü müz ya rim a man

kes ta ne dir yü kü müz şu şar kö yün

i çin de el ti ol cez i ki

miz yarim aman el ti ol cez i ki miz

yarim şe ker dil le ri kay mak sor sam u yan

maz yarim aman can lar da yan maz

Şekil 4.5.1: Gideriz Biz İkimiz adlı türkünün notası

Kaynak: Yöreden kaydedilip tarafımızca dikte edilmiştir.

Gideriz biz ikimiz
Kestane dir yükümüz (yarım aman)
Şu Şarköyün içinde
Elti olcaz ikimiz (yarım aman)

-Bağlantı-
Yarım şeker diller kaymak
Sarsam uyanmaz (yarım aman)
Canlar dayanmaz

İn dereye dereye
Tophyalım taşları (yarım aman)
Senin yarle ben yar
Mahle arkadaşları (yarım aman)

- Bağlantı-

İn dereye dereye
Dere sana ırakmı (yarım aman)
Her gün her gün tarlaya
Sen babana çirak mı (yarım aman)

-Bağlantı-

Şekil 4.5.2: Gideriz Biz İkimiz adlı türkünün notası

Kaynak: Yöreden kaydedilip tarafımızca dikte edilmiştir.

“Gideriz Biz İkimiz” adlı türkünün kaynak kişileri Mustafa Karayer ve Remziye Karayer ile 21 Ekim 2015 tarihinde, ayrı ayrı ikisinden de kayıtlar alınmıştır. Türkü, kadın ağzı bir türkü olduğundan Remziye Karayer’in icrası kendisinin evinde yapılan görüşmede, kendi sesinden kaydedilmiş ve yapılan kayıttan dikte edilmiştir.

21 Ekim 2015 tarihinde alınan kayıttan yapılan dikte, TRT THM Rep.'na kayıtlı ilk derleme notasıyla karşılaştırılmıştır. 1. ölçünün ilk ve ikinci kümesinde birer çarpma farkı vardır. 2. ölçüdeki ilk motifte tonal düşüşün süresi, ilkinde göre kısalmıştır. 3. ölçünün sorundaki kümede çarpma farkı vardır. 4. ölçüde nota değerleri değişmeyip seslerde farklılıklar görülmüştür. 1. 7. ve 13. ölçüler birbirleriyle aynı kalıplar olup her birinin ilk notadaki karşılıklarıyla farkları çarpmalarıdır. 2. 8. ve 14. ölçüler de birbirleriyle aynı kalıplarda olup, her birinin ilk notadaki karşılıklarıyla farkı sadece ilk notalarındaki süre farklılıklarıdır. 15. ve 17. ölçüler türkünün bağlantı kısımlarına denk gelmekte olup sadece birer çarpma farkları görülmüştür. Öte yandan türkünün sözleri, ilk derleme kaydında alınan sözlerle aynı şekilde söylenmiştir. Metronom değeri $\text{♩} = 220$ iken, $\text{♩} = 246$ ölçülmüş olup, aradaki farkın, değişiklik teşkil edecek kadar büyük olmadığı düşünülmüştür.

“Gideriz Biz İkimiz” adlı türkünün, 44 yıllık bir süreden sonra, aynı kaynak kişiden yapılan icra kaydı deşifre edilip incelenmiş, küçük farklılıklar gözlenirse de ezgi, söz, donanım ve yöre tavrı bakımından kayda değer bir değişiklik olmadığı kanısına varılmıştır.

4.6. Bir Evler Yaptırdım (Alaybey)

ALAYBEY

Yöre: Tekirdağ/Şarköy
Kaynak: Hasan Karayer
(Kayıt Mustafa Karayer'den alınmıştır)

Kayıt Tarihi: 31.11.2015
Notaya Alan: Kenan Serhat İnce

BİR EV LER YAP TIR DIM BIRE ALAY
BEY SAZ DAN SA MAN
DAN A LAY BEY
SAZ DAN SA MA N DAN
İ Çİ NE Gİ RİL MEZ Dİ BIRE
A LAY BEY TOZ DAN DU
MAN DAN

-2-

BİR BIÇAĞIM VARDI BIRE ALAYBEY
KININDA DURMAZ ALAYBEY
BÖYLE ZAMANLARDA BIRE ALAYBEY
YANIMDA BULUNMAZ

-3-

BAĞLAMA KOLLARIMI BIRE ALAYBEY
EVİME GİDEYİM ALAYBEY
ÇOLUK ÇOĞUĞUMA BIRE ALAYBEY
NASAT(NASİHAT)EDEYİM

Şekil 4.6: Bir Evler Yaptırdım (Alaybey) adlı türkünün notası

Kaynak: Yöreden kaydedilip tarafımızca dikte edilmiştir.

“Bir Evler Yaptırdım Bre Alaybey” adlı türkünün kaynak kişisi Hasan Karayer hayatta olmadığından, hala sağ ve sağlıklı olup, icra yetisini kaybetmemiş bir başka kaynak kişi, aynı zamanda Hasan Karayer’in yeğeni Mustafa Karayer ile, 31 Kasım 2015 tarihinde, kendisinin evinde yapılan görüşmede, söz konusu türkünün icrası kendi sesinden kaydedilmiş ve yapılan kayıttan dikte edilmiştir.

31 Kasım 2015 tarihinde alınan kayıttan yapılan dikte, TRT THM Rep.’na kayıtlı ilk derleme notasıyla karşılaştırılmıştır. Söz konusu türkü, yörede sadece söylenmeyip, aynı zamanda halk oyunu olarak, hora biçiminde , serbest bir şekilde oynanmaktadır. Mustafa Karayer, türküyü ritmik bir kalıp dışında icra ettiğinden, diktesi de serbest olarak yapılmıştır. İlk derleme kaydındaki notayla kıyaslandığında göze çarpan en belirgin farklılık, hece sürelerindeki değişkenlik olmaktadır. Serbest dikte yapıldığından metronom değeri ölçülememiştir.

Türkünün icrasında, yörenin ağız ve hançere özelliklerinin değişmediği görülmektedir. Ancak türkünün Selanik'ten göçmüş bir kaynak kişiden derlendiği göz önünde bulundurularak değerlendirilmesi gerektiğine dikkat çekip, göçmenlerin çoğunlukta bulunduğu çevre ilçelerde aynı türkünün, yöre ve tavır özellikleri değişmeksizin farklı usullerde söylenip oynandığını, bundan sonraki inceleme ve çalışmalara yardımcı olması açısından belirtmekte fayda görülmüştür. Türkünün sözlerinin son kıtasında, yörede zaman zaman "bağlama kollarımı" sözleri yerine, "kolver kollarımı" sözleri de kullanılmaktadır.

“Bir Evler Yaptırdım Bre Alaybey” adlı türkünün, 42 yıllık bir süreden sonra, bir başka kaynak kişiden yapılan icra kaydı deşifre edilip incelenmiş, ölçü bakımından farklılık görülmüştür. Ezgi bakımından da küçük farklılıklar gözlense de, sözler ve yöresel tavır bakımından kayda değer bir değişiklik olmadığı kanısına varılmıştır.

4.7. Bir Sarı Yılan Kovaladı Beni

BİR SARI YILAN KOVALADI BENİ

Kaynak: Mustafa KARAYER- Cemil ÇİL Notaya Alan: Kenan Serhat İnce
K.T:17.10.2015

BİR SA RI YI LA N
A-H SA LA MA ME Lİ Mİ

KO VA LA DI BE
TU TA MAM YI LA

Nİ
Nİ

HE M KO VA LA DI
SE N Sİ- ZO LU RU M

HE M DO LA Y LA
E L Sİ ZO LA

DI M
MA M

HE M KO VA LA DI
SE N Sİ- ZO LU RU M

Şekil 4.7.1: Bir Sarı Yılan Kovaladı Beni adlı türkünün notası
Kaynak: Yöreden kaydedilip tarafımızca dikte edilmiştir.

BİR SARI YILAN
KOVALADI BENİ

9 HE M DO LA Y LA
E L Sİ ZO LA

10 DI
MA M

11 A-H SE LA ME Dİ N
" " " " "

12 BEY BA BA M GE L
HA CI NE NEM "

13 Sİ N
"

14 SA L SI- NE Lİ Nİ
" " " " "

15 TU T SU-N YI LA
" " "

16 Nİ
"

Şekil 4.7.2: Bir Sarı Yılan Kovaladı Beni adlı türkünün notası
Kaynak: Yöreden kaydedilip tarafımızca dikte edilmiştir.

-3-
BİR SARI YILAN
KOVALADI BENİ

18 SA L SI- NE Lİ Nİ
" " " "

19 TU T SU-N YI LA
" " " "

20 NI
"

Şekil 4.7.3: Bir Sarı Yılan Kovaladı Beni adlı türkünün notası
Kaynak: Yöreden kaydedilip tarafımızca dikte edilmiştir.

‘Bir Sarı Yılan’ adlı türkünün kaynak kişileri Mustafa Karayer ve Cemil Çil olmak üzere iki kişidir. Cemil Çil hala sağ ve sağlıklı olmakla birlikte yaşından ötürü icra yetisini kaybetmiştir. 17 Ekim 2015 tarihinde, Mustafa Karayer’in evinde yapılan görüşmede türkü tekrar kendi sesinden kaydedilmiştir. Yörenin bir başka kanyak kişisi olan Yaşar Meral ile 18

Ekim 2015 tarihinde, oturduğu mahallenin kahvesinde yapılan görüşmede de kendisinden aynı türkü kaydedilmiştir. Fakat kaynak kişilerden biri Mustafa Karayer olduğundan, kendisinden alınan kayıt dikte edilmiştir.

17 Ekim 2015 tarihinde alınan kayıttan yapılan dikte, TRT THM Rep.'na kayıtlı ilk derleme notasıyla karşılaştırılmıştır. Kaynak kişiden alınan kaydın diktesi, Yücel Paşmakçı'nın 36 yıl önce yaptığı derleme çalışmasında yazdığı notayla aynıdır. Sadece icrada cümle sonuna denk gelen ölçülerin son hecelerinde küçük duraklamalar (puandorg) mevcuttur. Buna da çalgısız icra etmenin sebep olduğu düşünülmektedir. Sadece duraklama yapılan yerlere süresel müdahale yapıldığında, ilk derleme notasıyla birebir aynı olmaktadır. Ayrıca türkünün sözleri, ilk derleme kaydında alınan sözlerle aynı şekilde söylenmiştir. Metronom değeri ♩ = 44 iken, ♩ = 42 ölçülmüş olup, aradaki farkın değişiklik teşkil edecek kadar büyük olmadığı düşünülmüştür.

Sonuç olarak ezgi, söz, donanım ve yöre tavrı bakımından kayda değer bir değişiklik olmadığı kanısına varılmıştır.

4.8. Bağya Gider Al Topuklu Nazike

BAĞYA GİDER AL TOPUKLU NAZİKE

Yöre: Tekirdağ/Şarköy
Kaynak Kişi: Cemil ÇİL
(Kayıt Mustafa Kariyer'den alınmıştır)

Kayıt Tarihi: 21.10.2015
Notaya Alan: Kenan Serhat İnce

SU Gİ DER AL TO PUK LU NA Zİ KEM

SU TES Tİ Sİ E LİN DE

NA Zİ KE Mİ

SO RAR SEN E FEN DİM

CÜM LE A LEM Dİ Lİ N DE

SUYA GİDER ALTOPUKLU NAZİKEM
SU TESTİSİ ELİNDE
NAZİKEMİ SORARİSEN EFENDİM
CÜMLE ALEM DİLİNDE

-2-

AVDAN GELİR KARDEŞ(İSLAM) MEHMET NAZİKEM
TÜFEGİDE OMZUNDA
UYKUM GELDİ AL TOPUKLU NAZİKEM
AH(BİR) YATABİLSEM DİZİNE

-4-

-3-
BAĞYA GİDER AL TOPUKLU NAZİKEM
SEPETİDE KOLUNDA
NAZİKEMİ SORAR İSEN A CANIM
CUKA ŞABAN YANINDA

DARACIK SOKAKLARDA BRE NAZİKEM
TAKINYANI SÜRÜRSÜN
ALÇACIK DUVAR ÜSTÜNDE NAZİKEM
AL YANAYIN ÖPTÜRÜRSÜN

Şekil 4.8: Bağya Gider Al Topuklu Nazike adlı türkünün notası

Kaynak: Yöreden kaydedilip tarafımızca dikte edilmiştir.

“Bağya Gider Al Topuklu Nazike” adlı türkünün kaynak kişisi Cemil Çil hala sağ ve sağlıklı olmakla birlikte, yaşından ötürü icra yetisini kaybetmiştir. Onun yerine 21 Ekim 2015 tarihinde, yörenin bir başka kaynak kişisi olan Mustafa Karayer’in evinde yapılan görüşmede türkü, Karayer’in kendi sesinden kaydedilmiştir. Yörenin bir başka kaynak kişisi olan Ahmet Tekay ile 4 Kasım 2015 tarihinde, Eriklice köyü sahilindeki balıkçıda yapılan görüşmede de kendisinden aynı türkü kaydedilmiştir. Fakat Mustafa Karayer'den alınan kayıt dikte edilmiştir.

21 Ekim 2015 tarihinde alınan kayıttan yapılan dikte, TRT THM Rep.’na kayıtlı ilk derleme notasıyla karşılaştırılmıştır. 1. ölçüde ilk notada bir çarpma, ikinci ve üçüncü kümede küçük bir farklılık görülmektedir. 2. ölçüde, ilk derleme kayıtlarındaki si^{b2} arızalarının, si bekar olduğu görülmektedir. Ayrıca birinci notada senkop görülmektedir. 3. ölçünün ilk iki hecesinde motif farklılığı, devam eden kümede senkoplu bir farklılık gözlemlenmektedir. 4. ölçüde ise si notasının başında hançere olarak algılanan bir küme görülmektedir. 5. ölçüde ilk heceye bir çarpma eklenmesi ve kümede küçük bir farklılığı görülmektedir. 6. ölçünün ilk kalıbı senkop olarak değişmiş olup, kümelerde bir onaltılık gibi küçük değerde çarpma şeklinde nota değişiklikleri görülmektedir. Fakat ilk derleme kaydındaki notada var olan si arızası, yeni icra kaydında duyulmamıştır. 7. ölçüde motiflere yakın kalınım sürelerde ufak değişiklikler gözlenmektedir fakat dikkat edilmesi gereken nokta şudur ki; yukarıdaki ölçülerde olduğu gibi, si arızası basılmayıp, tüm si sesleri naturel basılmıştır. Metronom değeri ♩ = 54 iken, ♪ = 46 ölçülmüş olup, aradaki farkın değişiklik teşkil edecek kadar büyük olmadığı düşünülmüştür.

Söz kısmına bakıldığında, türkünün ilk derleme kaydında kullanılan kıtaya kıyasla, türküye "Suya gider al topuklu Nazike, su testisi elinde, Nazikeyi sorar isen efendim, cümle alem dilinde" kıtasıyla başlanmıştır. 2. kıta olarak, türkünün isminin verildiği kıta okunmuştur. "daracık sokaklarda bre nazikem, takinyanı³⁵ sürürsün" diye başlayan dörtlük, 3.kıta olarak okunmuştur. 4. kıta olarak; "Avdan gelir İslam Memet nazikem, tufegi de omzunda, Uykum geldi al topuklu nazikem, ah yatabilsem dizinde" dörtlüğü okunmuştur. Röprizle dönüşünde son mısradaki "ah" kelimesi yerine "bir" kelimesi söylenmiştir. Bir başka tarihli kayıta ise, "avdan gelir kardeş Memet nazikem" sözlerindeki "kardeş" kelimesini "İslam" yerine kullanmıştır. Son kıtası olarak "alçacık duvar üstünde Nazikem" şeklinde başlayan kıta okunmuş olup hiç bir değişiklik yapılmamıştır.

“Bağya Gider Al Topuklu Nazike” adlı türkünün, 42 yıllık bir süreden sonra, yöredeki bir başka kaynak kişi olan Mustafa Karayer'den yapılan icra kaydı deşifre edilip incelenmiş, bazı farklılıklar gözlenmiştir. Donanım olarak bakıldığında, usul ve ölçü değişmemiş, fakat arızada bir değişiklik söz konusu olmuştur. İlk derleme kaydında si notası yer yer si^{b2} olarak değişkenlik göstermektedir. Bu değişkenlik türküye farklı bir icra zenginliği katmaktadır. Dolayısıyla ilk derleme kaydında yazılan nota ile karşılaştırıldığında dizisel özelliği farklılık göstermiştir. Türkünün ilk notasındaki si perdesinin arızaları, yeni yapılan icra kaydında duyulmamaktadır. Yöre tavrı ve söz bakımından incelendiğinde farklılık olduğu düşünülmektedir.

4.9. Çıksam Daylerin Başına

Şarköy ilçesinin özellikle yaşlı nüfusu, yaşayan diğer kaynak kişiler, türkünün kaynak kişisinin ailesi ve civar köyler taranmış olup, türküyü bilen birine rastlanamamıştır. Dolayısıyla eseri inceleyebilecek bir icra örneği kaydedilememiştir.

³⁵ Yöre ağzından kaynaklı değişiklik söz konusudur. Kelimenin aslı "takunya"dır.

4.10. Bir Fırtına Tuttu Bizi

BİR FIRTINA TUTTU BİZİ

Yöre: Selanik
Kaynak Kişi: Fatma ÇİL

Kayıt Tarihi: 01.12.2015
Notaya Alan: Kenan Serhat İnce

BİR FIR TI NA TUT TU Bİ Zİ

DER YA YA KAR DI

O Bİ ZİM KA VUŞ MALA RI MİZ A YA RİM

MAH ŞE RE KAL DI

BİR FIRTINA TUTTU BİZİ
DERYAYA KARDI
O BİZİM KAVUŞMALARIMIZ (A YARİM)
MAHŞERE KALDI

YENİ CEZVE YENİ CEZVE
KAYNAR KAYNAMAZ OLDU
O BENİM NAZLI YARİMİN DİLLERİ
SÖYLER SÖYLEMEZ OLDU

YENİ CEZVE YENİ CEZVE
KAYNIYOR OCAKTA
KASATURA BELİMİZDE (A YARİM)
MARTİNİMİZ KUCAKTA

MAPSHANEDE YATA YATA
YANLARIM ÇÜRÜDÜ
PENCEREDEN BAKA BAKA (A YARİM)
ELA GÖZLER SÜZÜLDÜ

Şekil 4.9 : Bir Fırtına Tuttu Bizi adlı türkünün notası
Kaynak: Yöreden kaydedilip tarafımızca dikte edilmiştir.

“Bir Fırtına Tuttu Bizi” adlı türkünün kaynak kişisi Fatma Çil, hayatta olmadığından, oğlu Cemil Çil’in de hala sağ ve sağlıklı olmasına rağmen yaşından ötürü icra yetisini kaybetmiş olmasından dolayı 2 Aralık 2015 tarihinde, Mustafa Karayer’in evinde yapılan görüşmede söz konusu türkü Mustafa Karayer’in sesinden kayıt altına alınıp, dikte edilmiştir.

2 Aralık 2015 tarihinde alınan kayıttan yapılan dikte, TRT THM Rep.’na kayıtlı ilk derleme notasıyla karşılaştırılmıştır. 2. ölçünün ilk notasında sürede değişim ve tonda ise aradaki bir notayı atlama şeklinde küçük bir farklılık, devamında ki kümede ise küçük bir farklılık görülmüştür. 3. ölçüde sadece çarpma farkı saptanmış, 4. ölçüde ise birinci kümedeki motifte bir farklılık görülmüştür. 5. ölçüdeki kümede bir çarpma farkı, 6. ölçüde ise hece bağlarında bir farklılık görülmüştür ve son hecesi kısa kesilmiştir. 7. ölçünün birinci kümesinde ilkinde nazaran küçük bir tril saptanıp, ikinci kümede motif farkı görülmüştür. 8. ölçüde ise birinci kümedeki motifin ilk motifle arasında küçük farklılık saptanmıştır. Metronom değeri ♩ = 54 iken, ♩ = 48 ölçülmüş olup, aradaki farkın değişiklik teşkil edecek kadar büyük olmadığı düşünülmüştür. Türkünün sözlerinde herhangi bir değişikliğe rastlanmamıştır.

“Bir Fırtına Tuttu Bizi” adlı türkünün, 38 yıllık bir süreden sonra, kaynak kişi dışında, farklı bir kişiden yapılan icra kaydı deşifre edilip incelenmiş, küçük farklılıklar gözlense de ezgi, donanım, söz ve yöre tavrı bakımından kayda değer bir değişiklik olmadığı kanısına varılmıştır.

4.11. Bursadan Alma Tuzu

BURSA'DAN ALMA TUZU

Yöre: TRAKYA
Kaynak: Mustafa Özmen /Ahmet Tekay

Kayıt Tarihi:28.10.2014
21.10.2015

Notaya Alan: Kenan Serhat Ince

BUR SA DAN AL MA TU ZU BRE NU Rİ YE

M KÖY LER DE_____N AL MA KI Zİ

A LİR İ SE_____N AY RA BOL DAN AL KI Zİ

EM TA DI VAR EM TU ZU

KUŞ GÜ VER Cİ Nİ O LA YIM BE NU Rİ YE

M ÇAR ŞA Fİ NA KO NA YIM

GEL BİR KE RE SARI LA LIM NU Rİ YE_____M

Şekil 4.10.1 : Bursadan Alma Tuzu adlı türkünün notası
Kaynak: Yöreden kaydedilip tarafımızca dikte edilmiştir.

15 NE O LUR SAM O LA YIM

17 AY RE BO LUN YOL LA RI BRE NU Rİ YE

19 M AL LI Çİ ÇE Kİ A Çİ YOR

21 NU Rİ YE Mİ SO RAR İ SEN E Mİ NEM

23 YA RI GE CE KA ÇI YOR

BURSA'DAN ALMA TUZU (BRE NURİYEM)
 KÖYLERDEN ALMA KIZI
 ALIRİSEN AYREBOLDAN AL KIZI
 EM TADI VAR EM TUZU

KUŞ GÜVERCİNİ OLAYIM (BE NURİYEM)
 ÇARŞAFINA KONAYIM
 GEL BİR KERE SARILALIM NURİYEM
 NE OLURSAM OLAYIM

AYREBOLUN YOLLARI BE NURİYEM
 ALLI ÇİÇEK AÇIYOR
 NURİYEMİ SORARİSEN EMİNEM
 YARI GECE KAÇIYOR

Şekil 4.10.2 : Bursadan Alma Tuzu adlı türkünün notası

Kaynak: Yöreden kaydedilip tarafımızca dikte edilmiştir.

“Bursadan Alma Tuzu” adlı türkünün kaynak kişisi Ahmet Tekay ile 21 Ekim 2015 tarihinde, İstiklal mahallesindeki kahvede buluşulup, kayıt almaya daha uygun bir mekan

olduğu için gidilen balık deposunda yapılan görüşmede söz konusu türkü tekrar kendi sesinden kaydedilmiş ve yapılan kayıttan dikte edilmiştir.

21 Ekim 2015 tarihinde alınan kayıttan yapılan dikte, TRT THM Rep.'na kayıtlı ilk derleme notasıyla karşılaştırılmıştır. 1. ölçüde, ilk derleme kaydında olan çarpmanın düz geçilmiş olup, 2. 3. ve 4. ölçülerde motiflerin aynı olup hece sürelerinde küçük farklılıklar görülmüştür. Ek olarak 4. ölçüde, ilk kayıttan olmayan *reb* arızası görülmüştür. 5. ve 6. ölçüde de çarpma farklılıkları görülmüştür. 6. ölçüden sonra, ilk derleme kaydında olan, sol perdeli, bağ ile ekli bir ölçü, yeni kayıttan okunmamıştır. 7. ve 8. ölçülerde hece sürelerinde küçük farklılıklar ve çarpmalar görülmüştür. Türkünün geri kalan kısmı, sözler notanın altına giydirilmediğinden, 8. ölçüden sonra yazılarak tamamlanmıştır. Farklılıklar, yukarıda belirtildiği gibidir. Metronom değeri ♩ = 52 iken, ♩ = 59 ölçülmüş olup, aradaki farkın değişiklik teşkil edecek kadar büyük olmadığı düşünülmüştür. Fakat yukarıda belirtilen *reb* arızasının varlığı biraz düşündürmektedir. Kişideki entonasyon mu, yöreden kaynaklı bir zenginlik mi, geçmişte duyulmayan fakat gerçekte olan bir arıza mı olduğu tartışmaya açıktır.

Türkünün sözlerinde bir takım farklılıklar gözlemlenmiştir. Türkünün girişinde okunan ve türküye adını veren dörtlük olduğu gibi okunmuş, ikinci dörtlük ilk derleme kaydından farklı olarak;

"Kuş güvercini olayım (bre Nuriyem),

Çarşafına konayım,

Gel bir kere sarılalım (Nuriyem),

Ne olursam olayım." şeklinde okunmuştur. Üçüncü dörtlükte de ilk üç mısranın değişmediği, dördüncü mısranın ise, "yarı gece³⁶ kaçıyor." şeklinde okunduğu kaydedilmiştir.

"Bursadan Alma Tuzu" adlı türkünün, 41 yıllık bir süreden sonra, aynı kaynak kişiden yapılan icra kaydı deşifre edilip incelenmiştir. Donanım bakımından ele alındığında, türkünün bir kısmında, ilk derleme kaydından farklı olarak *reb* arızası kullanıldığı görülmüş, bunun da dizisel olarak değişikliğe yol açtığı düşünülmüştür. Sözlerindeki ufak değişiklikler de dikkat çekmektedir. Ezgi ve yöre tavrı bakımından küçük farklılıklar gözlenirse de kayda değer bir değişiklik olmadığı kanısına varılmıştır.

³⁶ Yörede halk arasında "gece yarısı" anlamında kullanılmaktadır.

4.12. Atımı Bayledim Delikli Taşa

ATIMI BAYLEDİM DELİKLİ TAŞA

Yöre: Selanik/Drama/Kavala
Kaynak: Remzi Çakır

Kayıt Tarihi:02.12.2015
Notaya Alan: Kenan Serhat İnce

A TI MI BAY LE DİM DE LİK Lİ TA ŞA ON İ Kİ KAY MA
KAM BİR KE MAL PA ŞA YA ŞA KE MAL PA ŞA BİN LER LE YA
ŞA YU NAN LI YI YAY DIN
BAL KA NA TA ŞA

ATIMI BAYLEDİM DELİKLİ TAŞA
ON İKİ KAYMAKAM BİR KEMAL PAŞA
YAŞA KEMAL PAŞA BİNLERLE YAŞA
YUNANLIYI YAYDIN BALKANA TAŞA

BURSA DAĞLARINDA SİLAHLAR PATLAR
YUNAN ORDULARI DENİZE ATLAR
OF AMAN AMAN HALİNİZ YAMAN
YUNANLIYI YAYDIN BALKANA TAŞA

Şekil 4.11 : Atımı Bayledim Delikli Taşa adlı türkünün notası
Kaynak: Yöreden kaydedilip tarafımızca dikte edilmiştir

“Atımı Bayledim³⁷ Delikli Taşa” adlı türkünün kaynak kişisi göçmen Recep Çakır hayatta olmadığından, hali hazırda sağ ve sağlıklı olan iki oğlu ile farklı tarihlerde görüşme yapıp, icraları kaydedilmiştir. Fakat daha anlaşılır olduğu düşünüldüğü için, 2 Aralık 2015 tarihinde büyük oğlu Paşa Çakır ile Hoşköy limanındaki bir balıkçı barınağında yapılan görüşmede, söz konusu türkünün icrası kendi sesinden kaydedilmiş ve yapılan kayıttan dikte edilmiştir.

2 Aralık 2015 tarihinde alınan kayıttan yapılan dikte, TRT THM Rep.’na kayıtlı ilk derleme notasıyla karşılaştırılmıştır. Paşa Çakır, türküyü notaya alınamayacak kadar düzensiz, yani ritmik bir kalıp dışında icra ettiğinden, diktesi de serbest olarak yapılmıştır. İlk derleme kaydındaki notayla kıyaslandığında, serbest icradan ziyade, göze çarpan en belirgin farklılık, hece sürelerindeki değişkenlik olmaktadır. Bunun yanı sıra ufak tonal değişiklikler de mevcuttur. Serbest dikte yapıldığından metronom değeri ölçülememiştir.

Sözlerin birinci dörtlüğünün son mısrasında "düşmanları yaydın dağ ile taşa" yerine, "yunanlıyı³⁸ yaydın balkana taşa" cümlesi okunmuştur. Türkünün ilk derleme kaydında yazılan ikinci ve üçüncü kıtası, (hatırlanamama sebebiyle olduğu düşünülmeyle beraber) hiç okunmamış, yazılı olmayan;

"Bursa dağlarında silahlar patlar,
Yunan orduları denize atlar,
Of aman aman halimiz yaman,
Yunanlıyı yaydın balkana taşa."

dörtlüğü okunmuştur. Bu dörtlüğe, diğer kardeş Mustafa Çakır ile yapılan görüşmede, kendisinin icra ettiği kayıttan da rastlanmıştır fakat Mustafa Çakır, üçüncü ve dördüncü mısrayı hatırlayamamıştır. Yukarıdaki dörtlükte görülen sözlerde de, Paşa Çakır'ın da üçüncü ve dördüncü mısraları hatırlayamadığı için, kafiye düzenine uymayan yazılı sözleri söylediği düşünülmektedir.

“Atımı Bayledim Delikli Taşa" adlı türkünün, 35 yıllık bir süreden sonra, bir başka kaynak kişiden yapılan icra kaydı deşifre edilip incelenmiş, ölçüsü ve sözleri bakımından büyük farklılık görülmüştür. Ezgi bakımından da küçük farklılıklar gözlenmiş olup, yöresel tavır ve hançere özelliğini taşımaktadır. Fakat söz konusu türkü, bu gün derlenmek istense, ilk derleme kaydındaki formuna ulaşamayacağı düşünülmektedir.

³⁷ Yörede halk arasında "bağlamak" anlamında kullanılmaktadır.

³⁸ Mübadele öncesinde, Trakya'nın yanı sıra Rumeli ve Balkanlarda da özellikle Yunan ordusu ve çeteleriyle resmi ve gayri resmi mücadele verildiğinden, yöre türkülerinin bazılarında "düşman" kelimesinin yerine "Yunan" kelimesi kullanılmıştır.

4.13. Şu Kabak Çiçeği Ne Açar Ne Kocar

ŞU KABAK ÇİÇEĞİ

Yöre: Selanik
Kaynak : Yaşar Meral

Kayıt Tarihi:17.10.2015
Notaya Alan: Kenan Serhat İnce

ŞU KA BAK Çİ ÇE Ğİ

NE HO ŞA KO KAR

SEV Dİ MİN KAN LE Rİ ACA NİM

1. TA BUT TAN A KAR

2. TA BUT TAN A KAR

11 OL MAZ OL SUN BU SEV DA ACA NİM

13 ÖL DÜR DÜ BE Nİ

Şekil 4.12.1 : Şu Kabak Çiçeği Ne Açar Ne Kocar adlı türkünün notası
Kaynak: Yöreden kaydedilip tarafımızca dikte edilmiştir

15 KALK MAZ DÖ ŞEK LE RE DE ACA NIM

17 DÜ ŞÜR DÜ BE Nİ

19 HAS TA NE Ö NÜ N DE

21 BİR DE RİN KU YU

23 O KU YU DAN ÇE KER LER A CA NIM

25 CE NA ZE SU YU

27 O KU YU DAN ÇE KE R LER A CA NIM

29 CE NA ZE SU YU

Şekil 4.12.2 : Şu Kabak Çiçeği Ne Açar Ne Kocar adlı türkünün notası
Kaynak: Yöreden kaydedilip tarafımızca dikte edilmiştir

31 OL MAZ OL SUN BÖY LE DE SEV DA

33 ÖL DÜR DÜN BE Nİ

35 KALK MAZ DÖ ŞEK LE RE A CA NIM

37 DÜ ŞÜR DÜN BE Nİ

39 HAS TA NE Ö NÜ DE

41 BİR İN CİR AĞA CI

43 BAYRAM DAN BAY RA MA DA A CA NIM

1.
45 OY NAR KIZ LA RI

Şekil 4.12.3 : Şu Kabak Çiçeği Ne Açar Ne Kocar adlı türkünün notası

Kaynak: Yöreden kaydedilip tarafımızca dikte edilmiştir.

“Şu Kabak Çiçeği Ne Açar Ne Kocar” adlı türkünün kaynak kişisi Yaşar Meral ile 17 Ekim 2015 tarihinde, oturdukları mahallede, rahmetli klarnetçi Tahsin Çalı'nın oğlunun

kahvesinde yapılan görüşmede türkü tekrar kendi sesinden kaydedilmiş ve yapılan kayıttan dikte edilmiştir.

17 Ekim 2015 tarihinde alınan kayıttan yapılan dikte, TRT THM Rep.'na kayıtlı ilk derleme notasıyla karşılaştırılmıştır. Nota yazılırken bağlama üzerindeki arıza perdesinin ismi si^b2 olduğundan donanıma da öyle yazılmıştır. Si^b1 olarak yazılan arızanın bağlama çalgısındaki yeri si bekar olarak çalınmaktadır. 1. ve 2. ölçüde kümelerdeki motiflerin birbirlerine çok yakın olup, küçük süre değişiklikleri görülmüştür. 3. ve 4. ölçülerde de kümelerdeki motiflerin birbirlerine çok yakın olup, küçük süre değişiklikleri görülmüştür. 5. ölçü ikinci kümede, ilk notada fa notasına kadar yükselirken, burada sol notasına kadar yükselmiştir. 6. ölçüde ilk kalıp ve diğer kümelerinde de küçük farklılıklar görülmüştür. 7. ve 8. ölçülerde küçük süresel farklılıklar vardır. 9. ve 10. ölçü dolap olarak yazılmıştır. İlk notada dönüşün sadece dolaptaki bir ölçüsünü farklı okurken, yeni kayıttan iki ölçü farklı okunmuştur, bu sebeple iki ölçülük dolap yazılmıştır. 11. ve 12. ölçülerde küçük süre ve çarpma farklılıkları gözlenmiş, bu farklılıklar küçük değişimler halinde 17. ölçünün sonuna kadar devam etmiştir. Türkünün geri kalan kısmı, sözler notanın altına giydirilmediğinden yazılmıştır. Metronom değeri ♩ = 46 iken, ♩ = 54 ölçülmüş olup, aradaki farkın değişiklik teşkil edecek kadar büyük olmadığı düşünülmüştür.

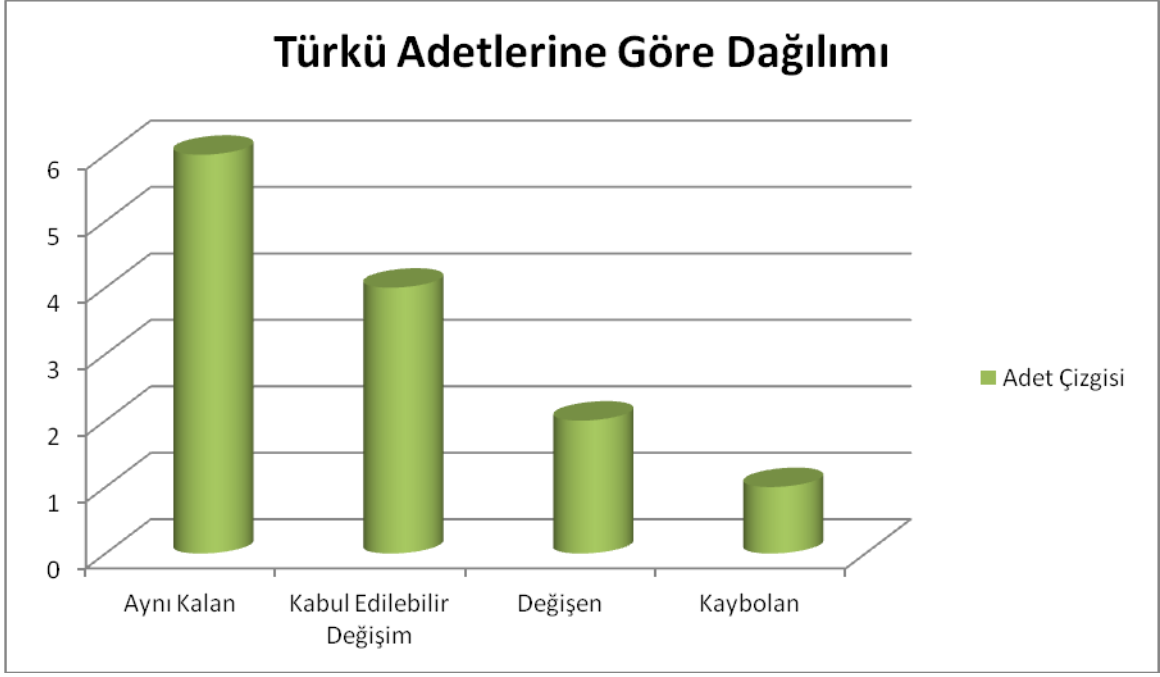
Türkünün sözlerinde yer yer farklılıklar görülmüştür. Türküye adını veren giriş cümlesi, "şu kabak çiçeği, ne hoş kokar"³⁹ olarak icra edilmiş, "sevdiğimin kanleri, tabuttan akar" şeklinde, ilk icradaki "sal kelimesi yerine "tabut" kullanılarak okunmuştur. Bağlantı kısmında "olmaz olsun böyle sevda" sözlerindeki "böyle" kelimesi yerine "bu" kelimesi kullanılmıştır. İkinci kıtada "hastane önünde bir derin kuyu, o kuyudan çekerler güllere suyu" şeklinde yazılan ilk nota icrası, yeni kayıttan "güllere" yerine "cenaze" şeklinde farklı okunmuştur. Yücel Paşmakçı ile yapılan görüşmede, türkünün radyoda yayınlanacağından ve "tabut" ve "cenaze" kelimelerinin, insanlarda karamsarlığa neden olacağı düşünüldüğünden, "sal" ve "gül" kelimesi ile kendisi tarafından değiştirilip, repertuvara alındığı kaydedilmiştir. İlk derleme kaydında yer almayan;
"Hastane önünde bir incir ağacı,
Bayramdan bayrama oynar kızları." sözleri kaydedilmiştir. İlk notada yer alan;
"Hastaneden çıktım yan basa basa,
Ciğerlerim çürüdü kan kusa kusa." sözleri okunmamıştır.

"Şu Kabak Çiçeği Ne Açar Ne Kokar" adlı türkünün, 38 yıllık bir süreden sonra, aynı kaynak kişiden yapılan icra kaydı deşifre edilip incelenmiş, söz kısmında bazı farklılıklar olduğu, ilk derlemede kaydedilmiş bir kıtasının hiç okunmadığı, bir kıtasının ise yeni duyulduğu gözlemlenmiştir. Türkünün icrası notaya birebir uymasa da yakın bir icra yapılmıştır. Donanım bakımından ele alınınca, arızaların zaman zaman yerlerinin değiştiği fakat her birinin kullanıldığı gözlemlenmiştir. Sonuç olarak, ezginin olmayan bir kıtası daha tespit edilmiş olup, geçmişte kaydedilmiş olan kıtasının unutulduğu ya da kaybolduğu görülmüştür. Türkünün yöreselliği bozulmamıştır ve ritmik olarak herhangi bir değişikliğe uğramamıştır. İcrada küçük farklılıklar gözlemlense de ezgi, donanım ve yöre tavrı bakımından kayda değer bir değişiklik olmadığı kanısına varılmıştır.

Bu bölümde, elde edilen verilerle yapılan incelemeler neticesinde türkülerdeki değişim dört bölüme ayrılmıştır. Bunlar, aynı kalanlar, kabul edilebilir değişimde olanlar, değişenler ve kaybolanlar olarak adlandırılmışlardır.

Tablo 1: Yörede incelemesi yapılmış 13 türkünün bölüm ve adetlerine göre incelemesi.

³⁹ "hoş kokar" anlamında söylenmektedir.

Saptanan türkülerin 6 tanesi aynı kalan türküler bölümüne dahil edilmiştir. 4. Bölüm'deki ayrıntılı incelemelerde belirtildiği üzere, yapılan incelemelerde karşılaştırılan notalar arasında küçük nüanslar olduğu saptanmıştır. Yücel Paşmakçı tarafından derlendiği yıllarda dikte ettiği türkülerin notaları ile çalışma neticesinde dikte edilen türkülerin notaları, küçük nüanslarla beraber aynı denecek kadar benzer olduğundan, aşağıda adları yazılı olan türküler, aynı kalan türküler başlığında toplanmıştır.

Aynı Kalan Türklüler:

1. Bağıya girdim Bağ budanmış.
2. Dramanın içinde yaparlar pazar.
3. Varın sorun babasına.
4. Gideriz biz ikimiz.
5. Bir sarı yılan kovaladı beni.
6. Bir fırtına tuttu bizi.

Saptanan türkülerin 4 tanesi, kabul edilebilir değişimde olan türküler bölümüne dahil edilmiştir. 4. Bölüm'deki ayrıntılı incelemelerde belirtildiği üzere, yapılan incelemelerde karşılaştırılan notalar arasında bazı nüanslar saptanmıştır. Fakat bu nüansların, söz konusu türkülerin ilk formunu ve yöre özelliğini bozmayacak nitelikte olduğu düşünüldüğünden, bölümün adı kabul edilebilir değişim olarak verilmiş ve aşağıda adları yazılı olan türküler, kabul edilebilir değişimde olan türküler başlığında toplanmıştır.

Kabul Edilebilir Değişimde Olan Türküler:

1. Beyler bahçesinde bir kuzu meler.
2. Bağıya gider al topuklu Nazike.
3. Bursadan alma tuzu.
4. Şu kabak çiçeği ne açar ne kokar.

Saptanan türkülerin 2 tanesi, değişen türküler bölümüne dahil edilmiştir. 4. Bölüm'deki ayrıntılı incelemelerde belirtildiği üzere, yapılan incelemelerde karşılaştırılan notalar arasında belirgin farklılıklar saptanmıştır. Bu farklılıkların, söz konusu türkülerin ilk derleme notalarından uzaklaştırarak kadar fazla olduğu görülmüştür. Söz ve icradaki motif bakımından yakın görülse de, aşağıda adları yazılı olan türküler, değişen türküler başlığında toplanmıştır.

Değişen Türküler:

1. Bir evler yaptırđım (Alaybey).
2. Atımı bayledim delikli taşa

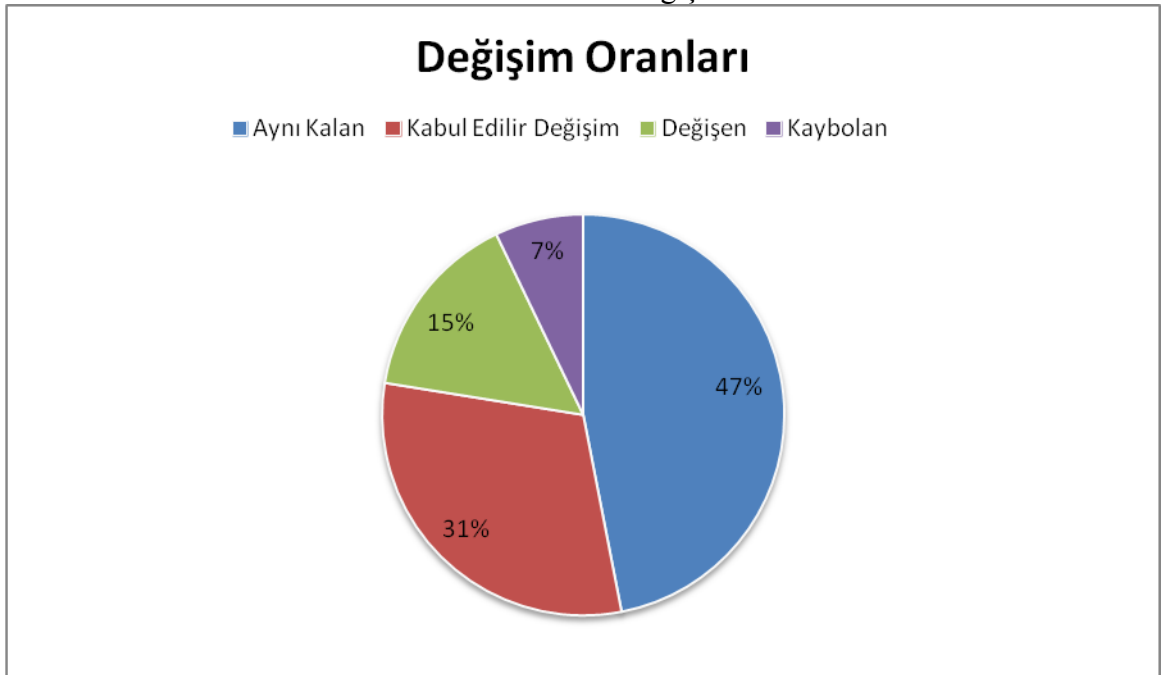
Saptanan türkülerin 1 tanesi, kaybolan türküler bölümüne dahil edilmiştir. 4. Bölüm'deki ayrıntılı incelemelerde belirtildiği üzere, yörede yapılan incelemelerde türküyü bilen, duyan birine rastlanmamış, kaynak kişinin ailesi de dahil olmak üzere soruşturulmuş, fakat türküyle alakalı bir bilgiye ulaşılamamıştır. Dolayısıyla aşağıda adı yazılı olan türkü, kaybolan türküler başlığında toplanmıştır.

Kaybolan Türküler:

1. Çıksam daylerin başına.

Aşağıdaki grafikte, türkülerin değişim oranları verilmiştir.

Tablo 2: Türkülerin değişim oranları.

Söz konusu türküler üzerindeki değişimin sebeplerine ilişkin bazı düşünceler mevcuttur. Öncelikle Yücel Paşmakçı ile 9 Aralık 2015 tarihinde yapılan görüşmede kendisi, " THM'nin en özel tarafıdır bu. Birine yanlış, birine doğru demek olmaz." sözleriyle bu değişimin varlığını ve sadece bir doğrultuda irdelenmemesini gerektiğini vurgulamıştır. Erman Artun da bu kültürü, Artun (1992: 5), "Kültür, doğası gereği değişkendir." sözleriyle ifade etmiştir. Gerekli değerlendirmeleri yaparken bu görüşleri de göz önünde bulundurmak gerektiği düşünölmektedir. Türk Halk Müziği kültürünün yaşatıldığı kırsal bölgelerde değişim sürecini ve yönünü kontrol etmek için periyodik alan taramaları yapılmalıdır. Bu durumu Öz (1999: 199), "değişkenliğin tespiti şarttır, bunun için de aynı bölgelerde taramalar yapılmalıdır." şeklinde ifade etmektedir.

5. SONUÇ

Bu çalışma neticesinde, TRT Repertuarı'ndaki notalara dair bazı eksiklikler de ortaya çıkmıştır. Bazı türkülerin kaynak kişi bilgilerinin yanlış girilmiş olması, her türkünün metronom bilgilerinin yazılmamış olması, sözlerde ve notalardaki matbaa hataları, derleme esnasında çalınmadığı için saz kısmının yazılmaması kuralını bilmeden, derleyen veya notaya alan kişiye danışmaksızın, TRT'de kurulmuş olan inceleme kurulunun muhtelif zamanlarda yapmış olduğu incelemelerde, yöreye hakim olmayan kişiler tarafından, söz konusu türkülere eksik veya yanlış bir biçimde saz kısmı yazılması gibi durumlar tespit edilmiştir.

Kültür olgusunun değişken özelliği göz önünde bulundurularak incelenmiş, fakat çalışmamızda tespit edilmiş olan değişimlere, yaşlılık ve unutkanlık gibi durumların da etki ettiği düşünülmektedir. Türküler derlendiği nesil tarafından da icra edilmedikçe unutulabilir. Dış müzik etkenlerinin (radyo, cemiyet vb yerlerde dinlenen farklı formdaki müzikler) de küçük bir etkisi olduğu düşünülmektedir. Kaynak neslin yok olması ve bu kültürün yeni nesle geçmemesi de değişimin sebeplerindedir. Köylerden kentlere göçlerin artmış olmasının değişimi hızlandırdığı düşünülmektedir. THM'nin net formunu elde etmek zordur. Bu kültür kulaktan kulağa da zaman zaman değişkenlik gösterebilir. Örneğin; (Keş) Hasan Karayer'den Yücel Paşmakçı'nın derlediği Alaybey adlı türküyü, yeğeni (Çavuş) Mustafa Karayer farklı icra etmiştir. Mustafa Karayer'in torununun da daha farklı icra etme ihtimali düşünülmektedir. Öte yandan, kulaktan kulağa kültürün aktarımı sırasında, aktarımı yapan yöre halkından kişilerin de müzikal yetileri önemlidir. Müzik icra yetisi olmamasından dolayı ezgiyi gerçeğinden farklı icra edebilir. Örneğin kişi bu durumlardan ötürü türküyü pentatonik icra ederse, o türkü bir başka kulağa da öyleymiş gibi gidebilir. Nihayetinde araştırmacı da söz konusu ezgiyi pentatonik derleyebilir. Tabii bu hususta derleme çalışmalarının mahalli sanatçı veya icra yetisi olan kişilerden yapılması önemlidir.

Geçmiş zamanda derlenmiş bir türkünün yöresine gidilip, günümüzde aynı yöreden farklı bir kaynak kişiden alınan kayıta var olan değişikliklere de hemen değişmiştir gözüyle bakmayıp, kaynak kişileri incelemekte fayda görülmektedir. Aslında gerçek kaynağın o kişi olup olmadığından da emin olunmalıdır. Ayrıca geçmişteki derlemelerde hatırlanmayıp, günümüzde hatırlanmış bir motif veya sözle karşılaştırılması ihtimali de olabileceğinden değişim olarak değerlendirmeden irdelenmesi gerekmektedir.

Söz konusu türkülerde büyük oranda değişiklik olmayışı, günümüzdeki yayın organlarına bağlanmaktadır. TRT Radyosu başta olmak üzere, radyo vb. diğer yayın organları tarafından bir çok yöre türkülerinin icra kayıtları halka dinletilmektedir. Dolayısıyla insanlar kendi kültürlerini de sürekli dinleyip, tazeleme imkanı bulmaktadır. Söz konusu yörede, 3. bölümde belirtildiği üzere türkülerin bazıları günümüzde düğün, dernek ve cemiyetlerde icra edilip oynanmaktadır. Bu durum da, türkülerin unutulmaması için etkin bir faktördür. Yörede yapılan derleme çalışmaları dolayısıyla, bir kaynak kişide saklı olan türkü derlenip dillendirildiğinde de, önce diğer kaynak kişi ve mahalli sanatçılar tarafından, sonra da yöre halkı tarafından öğrenilebilmektedir.

Yörede yapılan çalışmalar sırasında bir türküyü hiç ulaşılamamıştır ve kaybolan türküler başlığı altında değerlendirilmiştir. Bunun sebeplerinden biri olarak da türkünün sadece, Selanik'ten mübadele yoluyla gelen kaynak kişi Fatma Çil tarafından biliniyor olmasıdır. Bir diğer sebep ise, (daha etkili olduğu düşünülmekte) söz konusu türkünün derlenip TRT Türk Halk Müziği Repertuarı'na alındıktan sonra bir sanatçı veya koro tarafından hiç icra edilmemiş olmasıdır. Kültürün kaynağı tabii bir şekilde yöredir. Fakat oradan alınan kültürü, kendilerine sunmak gerektiği şüphesizdir. Bu durumun sadece söz konusu yörede olmadığı, çalışıldığı ve incelendiği takdirde farklı yörelerde de karşılaşılabileceği düşünülmektedir.

Bir kültürün kaydedilmesinde Őüphesiz ki derleme çalışmaları çok önemlidir. Bir alan araştırması yani derleme faaliyeti zamanında yapılmalı ve periyodik hale getirilmelidir. Geçmiş zamanda yapılan farklı yöredeki alan araŐtırmalarında, özellikle taŐrada, kırsal alandaki köylerde 50 yaŐın altındaki neslin yaŐamadıŐı gözlemlenmiştir. Bu durum kültürün kayıt altına alınamama ve kültürün devam edememe riskini ifade etmektedir. Şöyle ki, derlenip arŐive alındıŐı halde bir türkü unutulup, yörede kaybolabiliyorsa, hiç derlenememiŐ bir türküyü günümüze çıkarmak mümkün görünmemektedir. Burada derleme çalışmalarının önemine dikkat çekerek, söz konusu çalışma alanında Yücel Paşmakçı tarafından hiç derleme yapılmamıŐ olsaydı, günümüzde ilk defa yapılacak derleme çalışmalarında bazı trklere ulaŐılamayacaŐı durumunu belirtmekte fayda görülmektedir.

KAYNAKLAR

- Artun, E. (1992). Tekirdağ Halk Oyunları Araştırması. (1.Baskı). Tekirdağ: Trakya Doğuş.
- Artun, E. (1998). Tekirdağ Halk Kültürü Araştırmaları. (1.Baskı). Tekirdağ: Tekirdağ Genç Yöneticiler ve İş Adamları Yayınları.
- Çorba, F. (1993). Şarköy İlçesinin Folklorik Özellikleri. Yayımlanmamış Bitirme Ödevi. İstanbul: İTÜ TMDK Temel Bilimler Bölümü.
- Gülen, T. (2010). Ben Bir Mübadilim (Mayadağ'dan Şarköy'e). (1.Baskı). İstanbul: Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları.
- Öz, G. (1999). Folklor (Halkbilim). (1.Baskı). İstanbul: Pan Yayıncılık.
- Özkan, İ.H. (1987). Türk Musikisi Nazariyatı ve Usulleri. (2.Baskı). İstanbul: Ötüken Yayınevi
- Özturgut, Y. C. (1985). Yağmalanan Belde. (1.Baskı). Şarköy: Kent Matbaası.
- Şarköy. (2010, Temmuz, 05). Sayı,1, 2-4.
- Şarköy Belediyesi Şarköy Kültür ve Turizm Dergisi. (2012). Sayı,1, 16.
- Tekirdağ İli Şarköy İlçesi Değerleri Sempozyumu, Şarköy Kaymakamlığı Yayınları, Tekirdağ, 2011.

İnternet

Tekirdağ Kültür Turizm Müdürlüğü [TKTM]. (2015). Erişim Tarihi: 22 Ekim 2015, <http://www.tekirdagkulturturizm.gov.tr/TR,75726/genel-bilgiler.html>

Şarköy Kaymakamlığı [Sarkoy], (2015). Erişim Tarihi: 22 Ekim 2015, http://www.sarkoy.gov.tr/default_B0.aspx?content=127

Şarköy Kaymakamlığı [Sarkoy], (2015). Erişim Tarihi: 22 Ekim 2015, http://www.sarkoy.gov.tr/default_B0.aspx?content=130

(Şarköy Belediyesi [SARKOY], 2015). Erişim Tarihi: 21 Ekim 2015, <http://sarkoy.bel.tr/sarkoy-sarkoy-surf-okulu>

(Şarköy Belediyesi [SARKOY], 2015). Erişim Tarihi: 21 Ekim 2015, <http://sarkoy.bel.tr/sarkoy-yamac-parasutu>

(Çanakkale [CANAKKALEILI], 2015). Erişim Tarihi: 2 Kasım 2015, <http://www.canakkaleili.com/turkiye-iller-haritasi.html>

(Çevre ve Şehircilik Bakanlığı [CSB], 2015). Erişim Tarihi: 2 Kasım 2015, <http://www.csb.gov.tr/iller/tekirdag/>

(Mursallı Köy Kooperatifi [MURSALLI], 2015). Erişim Tarihi: 3 Kasım 2015, <http://mursallikooperatifi.com/-let-s-m.html>

(Türkiye İstatistik Kurumu [TUIK], 2015). Erişim Tarihi: 3 Kasım 2015, <http://www.tuik.gov.tr/ilGostergeleri/iller/TEKIRDAG.pdf>

EKLER

EK-1 : Alan çalışması esnasında kaydedilen görüntülerden oluşan CD.

7. ÖZGEÇMİŞ

Kenan Serhat İnce, 1987 yılında Tekirdağ Şarköy'de doğdu. İlk ve orta öğrenimini Şarköy Cumhuriyet İlköğretim Okulu'nda tamamladı. 2001 yılında sınavı kazanarak Tekirdağ Anadolu Lisesi'ne girdi ve lise öğrenimini Tekirdağ'da tamamladı. 2003 yılında MEB'nin açmış olduğu Müzik Eğitici Yetiştirme Kursu'nu başarıyla tamamladı. 2003-2005 yılları arasında Şarköy Halk Eğitim Merkezi'nde Bağlama Kursu Eğitimliği yaptı. 2005 yılında Kocaeli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü'ni kazandı. Aynı yıl TRT'nin açmış olduğu İstanbul Radyosu Türk Halk Müziği Gençlik Korosu sınavlarını kazandı. 2005 yılında Bekirpaşa Belediyesi Türk Halk Müziği Korosu Şefi ve Kocaeli Halk Eğitim Merkezi ve Akşam Sanat Okulu Türk Halk Müziği Korosu Şefi ve Bağlama Eğitmeni olarak çalıştı. 2006 yılında Kocaeli Defterdarlığı Türk Halk Müziği Korosu şefliği yaptı. 2009 yılında Kocaeli Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Türk Halk Müziği Korosu Şefi ve Kordsa Global Sanat Danışmanlığı ve Türk Halk Müziği Korosu Şefi olarak çalışmalarına devam etti. Geçici bir süre Özel Körfezim İ.Ö.O. Müzik Öğretmenliği yaptı. Aynı yıl belediyelerin birleşmesi kanunu ile ilçe belediyeleri korolarının toplanarak oluşturulan İzmit Belediyesi Türk Halk Müziği Uygulama Topluluğu'nun koro şefliğine başladı. 2010 yılında Poland Olsztyn XV. International Folklor Days Festival programında Polonya'da Türk Halk Müziği alanı müzik koordinatörü olarak görev yaptı. 2011 yılında Carnuntum Silkroad Meets Amberroad Events in Patronal, Austria programında Viyana'da Türk Halk Müziğini temsilen konser verdi. 2013 yılında İzmit Belediyesi Türk Halk Müziği Gençlik Korosu Şefliği'ne başladı. Aynı yıl Kocaeli Üniversitesi Devlet Konservatuarı Türk Müziği Bölümü Türk Halk Müziği Ana Sanat Dalı'nda Öğretim Görevlisi olarak çalışmaya başladı. Haliç Üniversitesi Konservatuarı Türk Musikisi Tezli Yüksek Lisans Programı'nı kazandı. 2014 yılında Gençlik ve Spor Bakanlığı, Kocaeli Uluslararası Gençlik Merkezi Müzik Koordinatörlüğü yaptı.

Birçok ülke ve şehirde solist, enstrümanist ve şef olarak konser veren İnce, eğitimine, Haliç Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü; Türk Müziği Tezli Yüksek Lisans Programı'nda devam etmektedir.